

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko – správní

Podpora malého a středního podnikání v České republice

Bc. Ivana Přívratská

Diplomová práce

2009

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomiky a managementu
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ivana PŘÍVRATSKÁ**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management podniku**

Název tématu: **Podpora malého a středního podnikání v České republice**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod

1. Vymezení malého a středního podnikání
2. Legislativní rámec a formy podpory malého a středního podnikání
3. Podpora malého a středního podnikání ze zdrojů ČR
4. Podpora malého a středního podnikání ze zdrojů EU
5. Zhodnocení podpory malého a středního podnikání v ČR za období 2004-2008
6. Závěr
7. Použitá literatura
8. Přílohy

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

JÁČ, I., RYDVALDOVÁ, P., ŽIŽKA, M. Inovace v malém a středním podnikání. Brno: Computer Press, 2005. ISBN 80-251-0853-8

KLVAČOVÁ, E. Dobývání renty: teorie a praxe. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-86946-24-X

PITRA, Z. Zvyšování podnikatelské výkonnosti firmy: strategický obrat v podnikatelském chování. Praha: Ekopress, s.r.o., 2001. ISBN 80-86119-64-5

VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. Podnikání malé a střední firmy. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-247-1069-2

VODÁČEK, L., VODÁČKOVÁ, O. Malé a střední podniky: konkurence a aliance v Evropské unii. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-099-6

WILSON, P., BATES, S. The Essential Guide to Managing Small Business Growth. Willey, 2003. ISBN 0-470-85051-5

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Pavel Duspiva, CSc.
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: 1. července 2008

Termín odevzdání diplomové práce: 1. května 2009

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 2. července 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o využití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30.4.2009

Bc. Ivana Přívratská

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu své diplomové práce, panu doc. Ing. Pavlu Duspivovi, CSc. za vedení mé práce, cenné náměty a připomínky a všestrannou pomoc při jejím zpracování.

ANOTACE

Práce je věnována především celkovému přehledu a zhodnocení systému podpor pro malé a střední podniky v České republice. Hodnocení je zaměřeno na přímou a nepřímou podporu z prostředků státního rozpočtu ČR, ze zdrojů Evropské unie a ze soukromého sektoru. Zabývá se také na zhodnocením podnikatelského prostředí u nás z hlediska rizik a bariér tohoto podnikatelského sektoru. V závěrečné části textu je uveden předpokládaný vývoj situace malých a středních podniků v České republice.

KLÍČOVÁ SLOVA

malé a střední podnikání, podpora podnikání, podnikání, bariéry podnikání

TITLE

Support of Small and Medium- sized Enterprises in the Czech Republic

ANNOTATION

The thesis deals with the global overview and an evaluation of the support system of small and medium-sized enterprises in the Czech Republic. The evaluation is targeted to the direct and indirect support from the State Budget funds, EU resources as well as from the private sector. It is also connected with the business conditions assessing from the viewpoint of risks and barriers applied to the corporate environment. Finally, the thesis offers an anticipated development for the future of small and medium-sized enterprises.

KEYWORDS

small and medium- sized enterprises, support of small and medium- sized enterprises, enterprise, hedges of enterprise

OBSAH

OBSAH.....	8
ÚVOD.....	11
1 VYMEZENÍ MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ.....	12
1.1 CHARAKTERISTIKA A SPECIFIKA MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ.....	12
1.2 HISTORIE MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ U NÁS.....	14
1.3 VYMEZENÍ MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ.....	14
1.4 SWOT ANALÝZA PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ V ČR.....	16
1.5 VÝZNAM MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ.....	17
1.6 RIZIKA A BARIÉRY PŮSOBÍCÍ NA MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY.....	19
1.6.1 Vnější rizika.....	20
1.6.2 Vnitřní rizika.....	22
1.7 PŘEDNOSTI A VÝHODY MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ.....	23
2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC A FORMY PODPORY MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ.....	25
2.1 PRÁVNÍ FORMY PODNIKÁNÍ.....	25
2.1.1 Nejčastější právní formy podnikání.....	25
2.1.1.1 Fyzická osoba - živnost.....	25
2.1.1.2 Obchodní společnosti.....	26
2.2 SPOLEČNOST S RUČENÍM OMEZENÝM.....	27
2.2.1 Charakteristika.....	27
2.2.2 Základní kapitál.....	28
2.2.3 Orgány společnosti.....	28
2.2.4 Výhody a nevýhody společnosti s ručením omezeným.....	28
2.3 ZALOŽENÍ A VZNIK OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI.....	29
2.4 UKONČENÍ PODNIKATELSKÉ ČINNOSTI.....	30
2.4.1 Zrušení a zánik obchodní společnosti.....	30
2.4.1.1 Zrušení společnosti s likvidací.....	31
2.4.1.2 Zrušení společnosti bez likvidace.....	32
2.4.2 Ukončení podnikatelské činnosti OSVČ.....	32
2.5 LEGISLATIVNÍ RÁMEC PODPORY MSP.....	32
3 PODPORA MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ ZE ZDROJŮ ČR.....	35
3.1 RESORTNÍ PODPORA PODNIKÁNÍ.....	36
3.1.1 Ministerstvo průmyslu a obchodu.....	36
3.1.1.1 Plán snižování administrativní zátěže.....	36
3.1.1.2 Koncepce podpory malého a středního podnikání 2007 – 2013.....	38
3.1.2 Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	38
3.1.3 Ministerstvo pro místní rozvoj.....	39
3.1.4 Ministerstvo zemědělství.....	39
3.2 LEGISLATIVA.....	40
3.2.1 Zákon o podpoře malého a středního podnikání.....	40
3.2.2 Živnostenský zákon.....	40
3.2.3 Zákon o informačních systémech veřejné správy.....	41
3.3 ORGANIZACE POSKYTUJÍCÍ SLUŽBY PODNIKATELŮM.....	41

3.3.1	<i>Vládní organizace</i>	42
3.3.1.1	CzechInvest.....	42
3.3.1.2	CzechTrade	43
3.3.1.3	Centrum pro regionální rozvoj ČR	44
3.3.1.4	Českomoravská záruční a rozvojová banka.....	45
3.3.1.5	Česká exportní banka a Exportní garanční a pojišťovací společnost .	46
3.3.2	<i>Nevládní organizace</i>	46
3.3.2.1	Hospodářská komora	47
3.3.2.2	Agrární komora.....	47
3.4	PODPORA MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V HRADCI KRÁLOVÉ A V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI	48
3.4.1	<i>Regionální hospodářská komora severovýchodních Čech</i>	48
3.4.2	<i>Vědeckotechnický park</i>	49
3.4.3	<i>Regionální operační program NUTS II Severovýchod</i>	50
4	PODPORA Z EVROPSKÉ UNIE	52
4.1	VÝZNAM MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ V EVROPSKÉ UNII	52
4.2	POLITIKA EU MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ	52
4.3	SOLVIT.....	56
4.4	CEBRE.....	57
4.5	PROGRAMY PODPORY EVROPSKÉ UNIE MALÝM A STŘEDNÍM PODNIKŮM	58
4.5.1	<i>Příležitosti financování</i>	58
4.5.1.1	Životní prostředí, energie a doprava	58
4.5.1.2	Inovace a výzkum	59
4.5.1.3	Vzdělání a odborná příprava.....	59
4.5.1.4	Kultura a média.....	60
4.5.2	<i>Strukturální fondy</i>	60
4.5.2.1	Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)	62
4.5.2.2	Evropský sociální fond (ESF).....	66
4.5.2.3	JEREMIE	66
4.5.2.4	JASMINE.....	66
4.5.3	<i>Finanční nástroje</i>	67
4.5.3.1	Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci	67
4.5.3.2	Vlastní investice Evropského investičního fondu.....	67
4.5.3.3	Půjčky od Evropské investiční banky	67
4.5.4	<i>Podpora mezinárodního působení MSP</i>	67
4.5.4.1	AL-Invest IV	68
4.5.4.2	Program Brána EU.....	68
4.5.4.3	Program průmyslové spolupráce EU- Japonsko	68
4.5.4.4	Program přípravy řídicích pracovníků: Japonsko a Korea	68
5	PODPORA ZE SOUKROMÉHO SEKTORU	69
5.1	SLUŽBY FINANČNÍCH INSTITUCÍ.....	69
5.1.1	<i>Bankovní služby</i>	69
5.1.2	<i>Leasing</i>	70
5.1.3	<i>Factoring</i>	71
5.2	BUSINESS ANGELS	71
5.3	VENTURE KAPITÁL	71
6	ZHODNOCENÍ PODPORY MSP ZA OBDOBÍ 2004-2008	73

6.1	VÝVOJ PODPORY MSP V ČESKÉ REPUBLICE DO ROKU 2004.....	73
6.2	VÝVOJ A PODPORA MSP V ROCE 2004.....	73
6.3	VÝVOJ A PODPORA MSP V ROCE 2005.....	75
6.4	VÝVOJ A PODPORA MSP V ROCE 2006.....	77
6.5	VÝVOJ A PODPORA MSP V ROCE 2007.....	78
6.6	VÝVOJ A PODPORA MSP V ROCE 2008.....	79
6.7	CELKOVÉ ZHODNOCENÍ VÝVOJE MSP A JEHO PODPORY V OBDOBÍ 2004 - 2008.....	80
7	PŘEDPOKLÁDANÝ VÝVOJ SITUACE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ V ČESKÉ REPUBLICE.....	87
8	ZÁVĚR.....	89
9	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	91
	SEZNAM GRAFŮ.....	94
	SEZNAM TABULEK.....	94
	SEZNAM ZKRATEK.....	94
	SEZNAM PŘÍLOH.....	95

ÚVOD

Téma své diplomové práce „Podpora malého a středního podnikání v ČR“ jsem si zvolila vzhledem k aktuálnosti a současné diskutovanosti této problematiky. Práce je zaměřena na situaci malých a středních podniků, protože všeobecně působí jako faktor sociální stability a ekonomického rozvoje. Malé a střední podniky jsou citlivější na kvalitu podnikatelského prostředí než velké podniky a jejich rozvoj je omezován tendencemi v působení trhu. Kromě současného systému podpor je pozornost věnována také hodnocení podpor v období od roku 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie. Podpora malých a středních podniků je v práci rozdělena podle zdrojů, ze kterých plynou prostředky, na podporu ze zdrojů státního rozpočtu ČR, ze zdrojů EU a ze soukromého sektoru.

Práce vychází především z dostupných statistických dat získaných z Českého statistického úřadu a z výročních zpráv příslušných organizací. V rámci své práce kontaktuji a navštívím několik institucí, které se podílejí na tvorbě českého podnikatelského prostředí.

Hlavním cílem práce je vymezení systému podpor pro malé a střední podnikatele v České republice a jeho průběžné i závěrečné vyhodnocení. Dílčím cílem je popsání a zhodnocení podnikatelského prostředí v ČR včetně bariér a rizik souvisejících s podnikáním. Vyhodnocení těchto rizik a související podpory je věnována závěrečná část textu. Práce si pokládá za cíl také prokázat význam malých a středních podniků. Navazujícím cílem práce je predikce vývoje malého a středního podnikání u nás.

1 VYMEZENÍ MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ

1.1 Charakteristika a specifika malého a středního podnikání

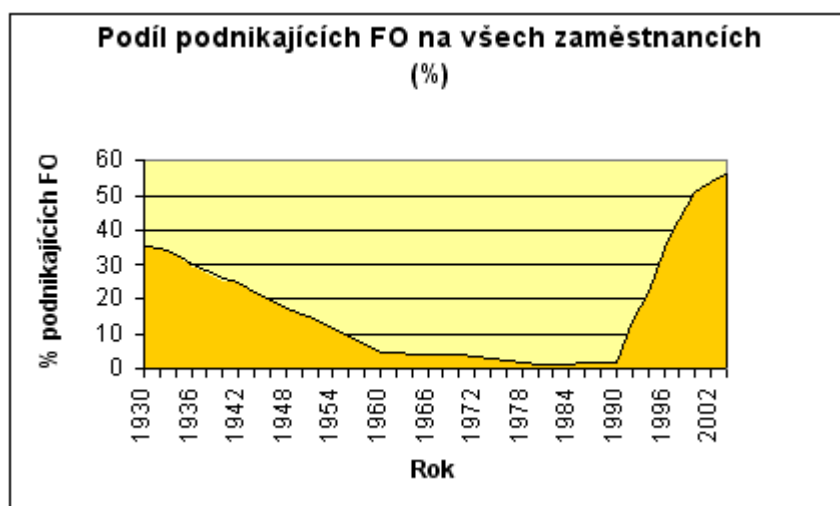
Interpretace pojmu podnikání není jednoznačná a kromě jeho vymezení v obchodním zákoníku uvádí Veber, Srpová¹ další pojetí:

- Ekonomické pojetí – podnikání je zapojení ekonomických zdrojů a jiných aktivit tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota. Je to dynamický proces vytváření přidané hodnoty.
- Psychologické pojetí – podnikání je činnost motivovaná potřebou něco získat, něčeho dosáhnout, vyzkoušet si něco, něco splnit. Podnikání v tomto pohledu je prostředek k dosažení seberealizace, zbavení se závislosti, postavení se na vlastní nohy apod.
- Sociologické pojetí – podnikání je vytváření blahobytu pro všechny zainteresované, hledáním cesty k dokonalejšímu využití zdrojů, vytvářením pracovních míst a příležitostí.
- Právnícké pojetí – podnikáním se podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

Následující část práce je věnována podnikatelskému prostředí v České republice v obecných souvislostech. Na jeho tvorbě se podílejí především státní orgány reprezentované zákonodárnými sbory a ministerstvy, orgány státní správy, státem zřízené nebo podporované instituce a agentury, soudy, výzkumná a vývojová zařízení, hospodářské komory, banky, pojišťovny, vzdělávací zařízení a mnoho dalších. Podnikatelské prostředí v České republice je charakteristické svou relativně vysokou mírou otevřenosti ekonomiky, která se ještě rozšířila po vstupu do EU, a značným přílivem zahraničních investic. V posledních letech prošlo české podnikatelské prostředí dynamickým vývojem. Jak je patrné z grafu 1, prudké zvýšení počtu podnikatelů v České republice nastalo po roce 1990 v důsledku transformace od centrálně plánovaného k tržnímu hospodářství. V této době se vláda snažila pomoci rozvoji malého a středního podnikání a nastavila poměrně velice liberální podmínky,

¹ VEBER, J.; SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 311 s. ISBN 978-80-247-2406-6.

což mělo na druhé straně mnohá negativa a velký počet podniků následně zanikl. Pro začínající podnikatele bylo v této době snazší získat finanční prostředky, bance stačil podnikatelský záměr a bez jakéhokoliv ručení a zajištění úvěru obdržel podnikatel prostředky pro své podnikání. Po vstupu ČR do EU se domácím podnikatelům sice otevřel jednotný trh EU, na druhou stranu však přinesl podnikatelům zostřenou konkurenci v podobě zahraničních podniků.

graf 1: Podíl podnikajících FO na všech zaměstnancích

Zdroj: Jáč. I., Rydvalová. P., Žižka. M. *Inovace v malém a středním podnikání*²
 Základní atributy podnikání jsou zakotveny v Ústavě ČR a Listině základních práv a svobod, která považuje vlastnictví za nedotknutelné a stanovuje rovné podmínky a postavení v podnikání. Celospolečenské a obchodní vztahy v podnikatelském prostředí dále upravuje především občanské, obchodní a živnostenské právo.

Malé a střední podniky hrají v tržní ekonomice velmi podstatnou úlohu. Je to sektor, který dokáže pružně reagovat na změny v domácí ekonomice a okolí a přispívá ke snižování nezaměstnanosti. Je také schopen rychle reagovat na změnu poptávky a dokáže lépe uspokojovat individuální potřeby zákazníků. I když je význam malých podniků na ekonomiku v současné době značný, nelze opomenout ani velké firmy³ s více než 250 zaměstnanci, protože tyto prosperující domácí podniky světového významu dodávají každé zemi tolik potřebný „image“.

² JÁČ. I., RYDVALDOVÁ. P., ŽIŽKA. M., *Inovace v malém a středním podnikání*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2005. 174 s. ISBN 80-251-0853-8. s. 11.

³ V následujícím textu používám pro společnost také označení „firma“, a to vzhledem k tradičnímu zavedenému termínu pro podnikatelský subjekt. Novelou obchodního zákoníku však došlo ke změně v právní definici pojmu firma tak, že se jí rozumí název podnikatelského subjektu, nikoliv podnik sám.

1.2 Historie malého a středního podnikání u nás

Oblast malého a středního podnikání byla v předválečném Československu bohatě rozvinutá a tvořila podstatnou část ekonomiky. Ve třicátých letech patřilo Československo k 15 průmyslově nejrozvinutějším zemím světa a bylo schopné konkurovat rozvinutým státům Evropy. V této době fungoval silný privátní sektor s tradičním tržním systémem, který se orientoval převážně na západní země. Pouze kolem 11% obchodů bylo realizováno s východními zeměmi. Na základě počtu zaměstnanců mohlo být 99% podniků v průmyslovém sektoru označeno za podniky střední třídy, z toho 20% podniků zaměstnávalo méně než 5 zaměstnanců. Tento trend trval do roku 1948.

V roce 1948 došlo s příchodem centrálně plánovaného hospodářství k radikální změně situace. Do roku 1970 u nás malé a střední podnikání téměř vymizelo a následné období do roku 1987 znamenalo úplné vakuum v oblasti drobného podnikání.

Další zvrat v oblasti MSP přinesl rok 1989, po kterém došlo k bouřlivému nárůstu počtu podnikatelů. Před rokem 1989 nebyl na území ČR téměř žádný podnik s méně než 200 zaměstnanci, na konci roku 1992 měly více než tři čtvrtiny podniků méně než 200 pracovníků a více než polovina z nich méně než 25 zaměstnanců. Podle publikace Podpora podnikání s důrazem na malé a střední podniky⁴ fungovaly MSP lépe než velké podniky. Zatímco průmyslová produkce poklesla v roce 1992 o 10,6%, v sektoru malých a středních podniků bylo dosaženo zvýšení o 17,6%. Produktivita práce poklesla v tomtéž roce v českém průmyslu o 2,3%, zatímco v oblasti MSP se zvýšila o 360%.

První právní předpis, který stanovil konkrétní podmínky pro podnikání, je zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání. V roce 1991 nahradil zákon o soukromém podnikání zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon.

1.3 Vymezení malých a středních podniků

Při specifikaci malého a středního podniku se nejčastěji používají kvantitativní hlediska, zejména počet zaměstnanců a ekonomická kritéria. Kromě kvantitativních hledisek je podmínkou nezávislost, kdy nesmí více než 25% základního jmění společnosti vlastnit společnost nespĺňující kritéria malého a středního podniku.

⁴ MATĚJKOVÁ, J., *Podpora podnikání s důrazem na malé a střední podniky*. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, a.s. 1994. 60 s. ISBN 80-85865-60-2.

Kritéria vymezení MSP byla v České republice zaváděná v rámci přibližování české legislativy podmínkám EU. Prvním kritériem byla hranice maximálního počtu zaměstnanců, které bylo zavedeno od roku 1997. Následovalo kritérium požadující nezávislost, které platilo od roku 1999. Třetí, stanovující ekonomické limity podniků je zavedeno od roku 2000.

V ČR se nejčastěji používá jako hodnotící faktor počet zaměstnanců. Definice malého a středního podnikání vychází ze zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, která se řídí nařízením komise EU č. 70/ 2001. Ta omezuje malý a střední podnik z hlediska počtu zaměstnanců na maximální počet 249 zaměstnanců, roční obrat nepřesahující 50 mil. EUR a bilanční sumu roční rozvahy nepřevyšující 43 mil. EUR. Malý podnikatel je limitován hranicí 49 zaměstnanců. Nejmenší formou malého a středního podnikání je mikropodnik, který zaměstnává nejvýše 9 zaměstnanců. Podle § 3 odst. 1 zákona o pojistném na sociální zabezpečení je organizace považována za malou, pokud zaměstnává méně než 25 zaměstnanců. Podmínky vymezení MSP v přehledné formě nabízí následující tabulka 1.

tabulka 1: Definice malých a středních podniků

Kritérium Kategorie	Počet zaměstnanců	Bilanční suma roční rozvahy (mil. EUR)	Roční obrat (mil. EUR)
Střední podnik	< 250	≤ 43	≤ 50
Malý podnik	< 50	≤ 10	≤ 10
Mikropodnik	< 10	≤ 2	≤ 2

Zdroj: vlastní zpracování⁵

Pokud stanovená kritéria v okamžiku závěru 12-ti měsíčního zúčtovacího období překračují, resp. nedosahují stanovený limit počtu zaměstnanců nebo stanovené finanční limity, vede to k ztrátě, resp. zisku statutu drobný, malý a střední podnikatel pouze v případě opakuje-li se tento jev ve dvou po sobě jdoucích zúčtovacích obdobích.

Úřad pro drobné podnikání (SBA-small business administration) v USA uvádí klíč k zařazení do kategorie MSP podle jednotlivých oborů⁶:

Průmysl: 250 a více zaměstnanců (uvažuje se, že počet zaměstnanců je mezi 250-1500)

⁵ Nařízení komise (ES) č. 70/2001 Sb. se změnou 364/2004 Sb., příloha 1

⁶ KORÁB, V., DOLEŽALOVÁ, O., *Drobné podnikání*. 3. vyd. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, 2006. 82 s. ISBN 80-214-3274-8.

Velkoobchod: celkový obrat do 22 mil. USD

Maloobchod: celkový obrat do 7,5 mil. USD

Stavebnictví: celkový obrat do 9,5 mil. USD

Zemědělství: celkový obrat do 1 mil. USD

Služby: celkový obrat do 10 mil. USD

1.4 SWOT analýza podnikatelského prostředí v ČR

Následující tabulka 2, kterou sestavilo Ministerstvo průmyslu a obchodu v rámci Koncepce rozvoje malého a středního podnikání pro období 2007 – 2013, ukazuje slabé a silné stránky, příležitosti a ohrožení podnikatelského prostředí v České republice.

tabulka 2: SWOT analýza podnikatelského prostředí v ČR

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">Schopnost státu přitahovat masivní investice velkých podniků ze zahraničí s pozitivními dopady na celkový ekonomický růst a rozvoj trhů pro MSP.	<ul style="list-style-type: none">Nedostatečná přirozená motivace k podnikání způsobená narušením podnikatelských tradic po dobu desítek let.
<ul style="list-style-type: none">Tradice průmyslové a řemeslné výroby.	<ul style="list-style-type: none">Složité daňový systém především z pohledu nejmenších podnikatelů a vysoké celkové daňové zatížení zejména odvody na zdravotní a sociální pojištění.
<ul style="list-style-type: none">Tradice odborného školství.	<ul style="list-style-type: none">Nízká efektivnost vymáhání práva.
<ul style="list-style-type: none">Vytvořený systém nástrojů podpory MSP, existence specializovaných institucí na podporu podnikání – CzechInvest, CzechTrade, ČMZR, EGAP, Informační místa pro podnikatele.	<ul style="list-style-type: none">Administrativně náročný způsob zakládání nových podnikatelských subjektů.
<ul style="list-style-type: none">Geografická výhodnost území státu – dostupnost významných trhů, tranzitní potenciál.	<ul style="list-style-type: none">Nedostatečně rozvinutý systém specializovaných služeb (obchodních, finančních, technických, apod.) pro mikro a malé podniky
<ul style="list-style-type: none">Předpoklady pro rozvoj aktivního cestovního ruchu.	<ul style="list-style-type: none">Nedostatečně rozvinutý systém celoživotního vzdělávání podnikatelů a jejich zaměstnanců.
<ul style="list-style-type: none">Dobrá telekomunikační infrastruktura.	<ul style="list-style-type: none">Omezené možnosti národní ekonomiky pro vytvoření široce strukturovaného finančního trhu.
<ul style="list-style-type: none">Relativně vysoká kvalifikace a profesní adaptabilita pracovní síly.	<ul style="list-style-type: none">Administrativní náročnost při získávání přímých podpor pro podnikatele.Nedostatečné propojení výzkumu a vývoje s podnikatelskou sférou.

	<ul style="list-style-type: none"> • Neexistence nástrojů podpory inovačně zaměřených projektů malých firem s velmi krátkou historií. • Relativně štědrý sociální systém s nedostatečným tlakem na část obyvatelstva k zapojení se do pracovního procesu. • Nízká propojenost odborných a jazyk. znalostí s praxí u zaměstnanců. • Struktura nabídky pracovní síly z hlediska kvalifikace a lokalizace.
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření dlouhodobé materiální základny pro vzdělávací a poradenské služby k rozvoji podnikání. 	<ul style="list-style-type: none"> • Snížení prostředků z EU v důsledku problému se schválením návrhu finanční perspektivy EU na období 2007 – 2013.
<ul style="list-style-type: none"> • Zjednodušení postupů zakládání podnikatelských subjektů. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nesladění postupů vlády a krajů v zaměření aktivit na podporu podnikání.
<ul style="list-style-type: none"> • Posílení práv věřitelů a vytvoření podmínek pro konstruktivní řešení insolvence podnikatelů i osob. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nevyvážená struktura přímých a nepřímých nástrojů podpory podnikání a rozvoje priorit MSP.
<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení podmínek ochrany intelektuálního vlastnictví. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečná implementační kapacita pro využití zvýšeného rozsahu prostředků ze strukturálních fondů.
<ul style="list-style-type: none"> • Zjednodušení komunikace podnikatelů se státní správou s využitím informačních a komunikačních technologií. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Cílená propagace podnikatelství. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Zjednodušování daňového systému. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Zavedení a rozvoj celoživotního vzdělávání. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení nabídky rizikového kapitálu pro financování inovačně zaměřených projektů malých firem s velmi krátkou historií 	
<ul style="list-style-type: none"> • Vytváření nových způsobů efektivní implementace nástrojů přímé podpory podnikatelům. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Odstraňování dočasných administrativních bariér při proniknutí tuzemských firem na trhy EU. 	

Zdroj: Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007-2013

1.5 Význam malého a středního podnikání

Sektor malých a středních podniků hraje v každé tržní ekonomice nezastupitelnou roli. V České republice představují již od roku 2004 přibližně 99,85% z celkového počtu firem a na tvorbě hrubého domácího produktu se podílí více než 37%. Podstatnou úlohu

mají malé podniky také v politice zaměstnanosti, kde jsou hlavním zdrojem nových pracovních míst a mají vysokou produktivitu práce. V současné době zaměstnávají více než 60% ekonomicky aktivního obyvatelstva. Podnikání přispívá k hospodářskému růstu, je klíčové pro konkurenceschopnost, pomáhá vytvářet lidský potenciál a intelektuální kapitál a tento kapitál motivuje lidi k vzdělávání a vlastnímu rozvoji. Tabulky v příloze A a B ukazují podíl MSP v makroekonomických ukazatelích v ČR. Další údaje týkající se malých a středních podniků u nás nabízejí následující tabulky.

tabulka 3: Počet ekonomicky aktivních malých a středních podniků

Údaje za rok 2007	Počet aktivních subjektů			Podíl počtu MSP na celkovém počtu podniků v ČR (%)
	Právnícké osoby 0-249 zaměstnanců	Fyzické osoby 0-249 zaměstnanců	Celkem MSP	
Průmysl	29 455	124 703	154 158	99,37
Stavebnictví	20 019	112 137	132 156	99,94
Obchod	45 043	168 988	214 031	99,93
Pohostinství	5 669	41 736	47 405	99,95
Doprava	6 283	37 421	43 704	99,76
Peněžnictví	968	16 983	17 951	99,83
Služby	68 599	276 031	344 630	99,92
Zemědělství	4 486	40 661	45 147	98,91
Celkem	180 522	818 660	999 182	99,83

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

tabulka 4: Počet zaměstnanců v ekonomicky aktivních MSP

Údaje za rok 2007	Počet zaměstnanců (tis.)			Podíl zaměstnanců v MSP na celkovém počtu v ČR (%)
	Právnícké osoby 0-249 zaměstnanců	Fyzické osoby 0-249 zaměstnanců	Celkem MSP	
Průmysl	580	73	653	49,25
Stavebnictví	177	42	219	82,02
Obchod	322	83	405	75,42

Pohostinství	58	42	100	86,96
Doprava	85	28	113	38,57
Peněžnictví	13	1	14	20,59
Služby	329	73	402	73,22
Zemědělství	97	15	112	88,50
celkem	1 661	357	2 018	61,41

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

tabulka 5: Srovnání výkonů a účetní přidané hodnoty v MSP a velkých podnicích

Údaje za rok 2007	Výkony na 1 zaměstnance v MSP	Výkony na jednoho zaměstnance ve velkých podnicích	Účetní přidaná hodnota na 1 zaměstnance v MSP	Účetní přidaná hodnota na 1 zaměstnance ve velkých podnicích
	(Kč)	(Kč)	(Kč)	(Kč)
Průmysl	2 341 193	3 087 964	609 986	764 929
Stavebnictví	2 381 986	2 794 022	575 077	608 915
Obchod	1 302 896	1 282 579	603 425	592 326
Pohostinství	865 840	882 487	284 350	303 017
Doprava	2 536 177	2 011 935	659 726	722 969
Peněžnictví	4 364 214	3 686 176	2 273 643	2 588 000
Služby	1 815 523	1 574 332	792 756	701 545
Zemědělství	1 222 500	1 279 542	360 554	373 252
celkem	1 922 280	2 283 311	625 637	715 660

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

V Evropě působí zhruba 19 milionů malých a středních firem, které představují 99,8% všech firem v Evropské unii a zaměstnávají více než 74 milionů osob.

Další význam tohoto sektoru představují společenské a ekonomické přínosy.

1.6 Rizika a bariéry působící na malé a střední podniky

Malé a střední podniky mají v porovnání s velkými společnostmi kromě výhod i řadu omezení, mezi které patří zejména menší ekonomická síla a obtížnější přístup ke kapitálu a tím způsobenou slabší pozici ve veřejných soutěžích a státních zakázkách.

Běžně si nemohou dovolit zaměstnávat špičkové odborníky a v neposlední řadě je ohrožuje chování velkých podniků často s významným zahraničním kapitálem.

Již při zahájení podnikatelské činnosti si musí podnikatel uvědomit rizika, která mohou nastat a do jisté míry s nimi počítat a připravit se na ně. Je však přirozeně nespočet rizik, které nelze předpokládat a která podnikatele překvapí a zaskočí. Faktem zůstává, že mnoho firem a podnikatelů končí nezdarem. Proti některým rizikům je možná pasivní ochrana ve formě pojištění či aktivní ochrana ve formě prevence. V každém případě záleží na příčinách ohrožení. Proti přírodním katastrofám lze sjednat pojištění, proti příchodu konkurence ve formě nadnárodní společnosti drobný podnikatel nezmůže nic. Rizika podnikání jsou v textu rozdělena na vnitřní a vnější. Mezi vnitřní rizika patří především malá finanční síla společnosti, nevhodně zvolená právní forma podnikání, nedostatečné lidské zdroje a problémy často zapříčiní osobnost podnikatele nebo spory mezi společníky uvnitř společnosti. Za nejvýznamnější vnější rizika jsou považována podnikatelské a legislativní prostředí a celospolečenské vztahy.

1.6.1 Vnější rizika

Podnikatel ve většině případů nemá jinou možnost, než externí rizika respektovat a snažit se před nimi chránit. Má však jen minimální možnosti a nástroje k jejich ovlivňování. Tato kapitola je rozdělena na rizika a bariéry spojené s legislativním, podnikatelským a ekonomickým prostředím, podnikatelskou infrastrukturou a celospolečenskými vztahy.

Legislativní prostředí

Podnikatelé se při své činnosti musí pohybovat v rámci legislativně vymezených pravidel a řídit se právním řádem daného státu. Při dokonalé znalosti zákonů a předpisů týkajících se podnikání se riziko v této oblasti značně eliminuje. Složité a často se měnící administrativní a právní předpisy však přinášejí pro podnikatele významnou bariéru v podnikání. Bariéry a zároveň rizika pro podnikání jsou spatřovány především v daňových zákonech, které jsou značně nepřehledné, stále se mění a procházejí novelizacemi. Takto složité a nepřehledné daňové zákony způsobují daňovou nejistotu podnikatelů.

Bariérou pro vstup do podnikání mohou být pro některé podnikatele podmínky pro založení obchodní společnosti nebo získání živnostenského oprávnění. Ty se však zavedením centrálních registračních míst značně zjednodušily.

Obtížná vymahatelnost práva a beztrestnost státních úředníků je považována za jeden z největších problémů české justice. Zdlouhavost rozhodnutí i těch nejjednodušších soudních sporů ve svých důsledcích mnohdy způsobuje druhotnou platební neschopnost malých a středních podnikatelů. Důsledkem jsou vyhlášené úpadky MSP nebo minimálně dočasná nemožnost pokračovat v podnikatelské činnosti. Do této oblasti lze zařadit i značnou finanční náročnost soudního sporu, neboť soudní poplatky jsou poměrně vysoké. Malí a střední podnikatelé často nedisponují takovým objemem finančních prostředků, aby si mohli sjednat kvalitní právní a poradenské služby.

Další nespornou komplikací českého legislativního prostředí je nejednotnost výkladů právních norem zejména ze strany správních orgánů (např. ze strany živnostenských úřadů a finančních orgánů).

Velká administrativní náročnost některých úkonů a potřeba velkého množství dokumentů ztěžuje podmínky, které podnikatelům umožní věnovat se vlastnímu předmětu činnosti a nikoliv ztrácet čas z jejich pohledu neproduktivnímu úkony a procedurami. Pro odstranění byrokratické zátěže podnikatelů je v současné době realizován Plán snižování administrativní zátěže podrobně popsany v další části textu.

Podnikatelské prostředí

Podnikání přirozeně neprobíhá ve vzduchoprázdnu, ale obchodně-právní vztahy jsou uskutečňovány v podnikatelském prostředí. Zde na podnikatele čekají mnohá rizika a ohrožení ve formě nevýhodných smluv, nekalé soutěže, silné konkurence apod.

Ekonomické prostředí

Mezi základní příčiny vzniku rizika při podnikání lze zařadit nadměrnou daňovou zátěž, nepříznivý ekonomický vývoj, inflaci, úvěrové podmínky apod. Vývoj české ekonomiky v posledních letech rostl, což mělo pozitivní dopad na celé podnikatelské prostředí. V roce 2009 je však v souvislosti s celosvětovou finanční krizí očekáváno zpomalení domácí ekonomiky. Zpomalení ekonomiky nejvíce zasáhne zřejmě dodavatele automobilek, dopravce a sklářský průmysl.

Další bariérou českého podnikání je nízká produktivita práce zaměstnanců, kterou ovšem jednotliví podnikatelé ve své společnosti mohou ovlivnit. Celkově je však produktivita práce v České republice v porovnání s členskými státy EU na nízké úrovni.

Podnikatelská infrastruktura

Mezi typické bariéry malého a středního podnikání patří nízká úroveň spolupráce mezi podniky. Nedostatečně propojené jsou v současné době také podniky s vysokými školami a vědeckovýzkumnými institucemi.

Situaci malých a středních podnikatelů by bezpochyby pomohly finančně dostupné prostory pro podnikání, kterých je u nás v současné době nedostatek. I v této oblasti existuje značná podpora ze strany Evropské unie, státu, krajů a měst. Jednou z nich je Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury financovaný ze státního rozpočtu ČR. Podpora vzniku podnikatelských inkubátorů, vědeckotechnických parků a center pro transfer technologií je cílem programu Prosperita v rámci Operačního programu Podnikání a inovace.

Celospolečenské vztahy

Rizika pro podnikatele mohou vzniknout i v důsledku celospolečenských vztahů. Malí a střední podnikatelé nedokáží ovlivnit veřejné mínění. Bariérou pro české podnikání je nedostatečná mobilita pracovní síly i v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti.

1.6.2 Vnitřní rizika

Vnitřní rizika jsou v práci rozdělena na rizika týkající se osoby podnikatele a podniku, která by měl být podnikatel schopen řídit a ovlivňovat.

Rizika související s osobností podnikatele

Podnikatel musí mít odpovídající znalosti, dovednosti a schopnosti k podnikání, aby mohl dosáhnout úspěchu. Na osobu podnikatele jsou kladeny vysoké nároky spojené především s psychickou odolností, organizačními schopnostmi a odbornými znalostmi. Z toho vyplývá, že mezi nejčastější rizika v osobě podnikatele patří nedostatek zkušeností či odborného vzdělání. V dnešní době je považován za velmi důležitý a často opomíjený význam celoživotního vzdělávání, kterému u nás chybí tradice.

Nedostatek informací má za následek riziko, nadbytek informací ovšem také. Pokud se podnikatel dostane do situace, kdy se musí rozhodovat rychle a ve stresu, může být velké množství informací problematické, protože v daném čase může upřednostnit pouze některé informace. V konečné fázi nemusí vyhodnocení vůbec zvládnout. Zvláště v dnešní době informačních technologií je dostatek a znalost informací základním faktorem úspěchu či neúspěchu.

Rizika související s podnikem

Podnikatel se může určitému riziku vyhnout nebo jej naopak vyvolat dříve, než začne podnikat, a to volbou vhodné právní formy podnikání. Každá právní forma má samozřejmě svá specifika, výhody a nevýhody, které musí podnikatel při rozhodování uvážit.

Za důležitá hlediska jsou při volbě vhodné právní formy podnikání považována zejména rozsah ručení, nutnost vkladu počátečního kapitálu, daňové aspekty, počet společníků a administrativní náročnost při založení a v průběhu podnikání včetně formálně-právních povinností.

Volba vhodného místa pro podnikání může do jisté míry zabránit některým nebezpečím. Proto je před zahájením podnikání vhodné vypracovat například Porterův model pěti konkurenčních sil a analýzu trhu. Podnikatel by v žádném případě neměl podcenit délku přípravných aktivit pro podnikání. Umístění podniku je v některých odvětvích, jako pohostinství či cestovní ruch, jedním z klíčových faktorů úspěchu.

Vzájemné vztahy ve společnosti mnohdy způsobují značné problémy. Složité vztahy nastávají ve většině případů v rodinných firmách. Kombinace rodinných a obchodních vztahů může ve svém důsledku přispívat ke vzniku sporů ve společnosti.

Při vstupu do podnikání si musí podnikatel ujasnit, zda chce začít podnikat sám nebo jestli jej zahájí se společníkem či společníky. Nejčastějším důvodem pro podnikání společníků jsou zdroje pro podnikání, zejména finanční prostředky, prostory, znalosti nebo kontakty. Klíčovým aspektem je shoda v podnikatelské filosofii, kvalitní komunikace, vzájemný respekt, sympatie a důvěra. Na začátku je velmi důležité jasné rozdělení rolí, kompetencí a určení „pravidel hry“.

Práce zaměstnanců je prvek, který rozhoduje o podnikatelském úspěchu každé firmy. Drobní podnikatelé jsou na nespolehlivost či neschopnost zaměstnanců bez pochyby citlivější než velké společnosti. Negativním faktorem je nepochybně vysoká fluktuace zaměstnanců.

1.7 Přednosti a výhody malých a středních podniků

Kromě nevýhod malých a středních podniků, které jsou shrnuty v předchozím textu, disponují MSP přirozeně i řadou výhod. Za největší přednost je považována schopnost rychle reagovat na změny podmínek na trhu. Flexibilita je dána především faktem, že MSP nejsou na rozdíl od velkých podniků tolik zatíženy fixním kapitálem. Změna

předmětu činnosti či výrobního programu potom nevyžaduje tak rozsáhlé zásahy do výrobní základny jako u velkých podniků.

Malé a střední podniky jsou hlavními hybnými silami inovace, i když se jedná hlavně o inovace nižšího řádu. Jelikož jsou méně omezováni organizačními prvky, mají více prostoru pro individuální iniciativu.

Díky jednoduché a přehledné organizační struktuře je v MSP lepší a jednodušší možnost kontroly. Ztráta anonymity a přímý kontakt s nadřízenými vede k vyššímu nasazení pracovníků a jejich zainteresovanosti. Kratší instanční cesty také umožňují MSP rychleji přijímat podnikatelská rozhodnutí.

Malé a střední podniky jsou vůči hospodářské recesi více odolné než velké podnikatelské subjekty, což je způsobeno především jejich flexibilitou. Během hospodářské recese se velké podniky zbavují aktivit ztrátových nebo s nízkým ziskem, které mohou být příležitostmi pro malé a střední podniky.

Neopomenutelnou předností MSP je dobrá znalost lokálních trhů.

2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC A FORMY PODPORY MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ

Podmínky podnikání v České republice jsou upraveny zákony, platnými právními předpisy a normami. Mezi zákony, kterými se řídí podnikání v ČR, patří občanský zákoník č. 40/1964 Sb. a obchodní zákoník č. 513/1991 Sb., živnostenský zákon č. 455/1991 Sb., zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, zákoník práce, daňové zákony a další.

2.1 Právní formy podnikání

Jak je uvedeno v předchozí kapitole, malé a střední podnikání je vymezeno především kvantitativními hledisky, právní forma nehraje při jeho definici roli.

Výběr vhodné právní formy podnikání patří k nejdůležitějším rozhodnutím při zakládání podniku, ačkoliv zvolený typ lze v budoucnu transformovat v jiný. Podnikatel si může zvolit jakoukoliv právní formu podnikání, pokud dodrží všechny závazky a povinnosti vyplývající ze zákona, daných právních norem a platných předpisů.

Podle občanského zákoníku mohou být účastníky právních vztahů fyzické osoby, právnické osoby a stát. Obchodní zákoník připouští podnikání fyzických a právnických osob. Podle právní formy podnikání je možné podniky dělit do pěti kategorií. Samostatného podnikatele, obchodní společnosti, smíšené formy společností zahrnujících družstva, státní podniky a ostatní formy, kam můžeme zařadit například banky a pojišťovny, které se řídí zvláštními právními normami a předpisy.

Za nejdůležitější faktory působící na volbu právní formy lze považovat způsob a rozsah ručení, finanční náročnost na základní kapitál, počet zakladatelů, účast na zisku, resp. ztrátě, daňové zatížení apod.

2.1.1 Nejčastější právní formy podnikání

V následující části práce je uveden přehled a stručná charakteristika právních forem podnikání v České republice.

2.1.1.1 Fyzická osoba - živnost

Podmínky pro podnikatelskou činnost samostatných podnikatelů vycházejí především z živnostenského zákona. Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku.

Všeobecné podmínky pro provozování činnosti fyzickou osobou jsou podle živnostenského zákona vymezeny dosažením věku 18 let, způsobilostí k právním úkonům, bezúhonností a skutečností, že fyzická osoba nemá daňové nedoplatky z předchozí podnikatelské činnosti.

Rozdělení živností:

a) ohlašovací – tento druh živností může být provozován na základě písemného ohlášení u živnostenského úřadu:

- vázané,
- řemeslné,
- volné.

b) koncesované – tento druh živnosti je vázán na získání Státního povolení k provozování živnosti, tzv. koncese. Odborná způsobilost pro živnosti koncesované je upravena zvláštními předpisy.

Kromě živnostenského oprávnění mohou fyzické osoby podnikat na základě jiného oprávnění podle zvláštních předpisů, kam patří soukromě hospodařící zemědělci zapsaní v evidenci nebo osoby zapsané v obchodním rejstříku. Do obchodního rejstříku se fyzické osoby zapisují dobrovolně na vlastní žádost nebo povinně podle podmínek stanovených v obchodním zákoníku.

2.1.1.2 Obchodní společnosti

Obchodní společnost je právnickou osobou založenou za účelem podnikání. Existuje samozřejmě mnoho forem právnických osob, například politické strany, profesní komory či občanská sdružení, které jsou upraveny zvláštními předpisy. Práce je zaměřena na právnické osoby definované obchodním zákoníkem, tedy obchodní společnosti.

Rozdělení obchodních společností:

a) osobní:

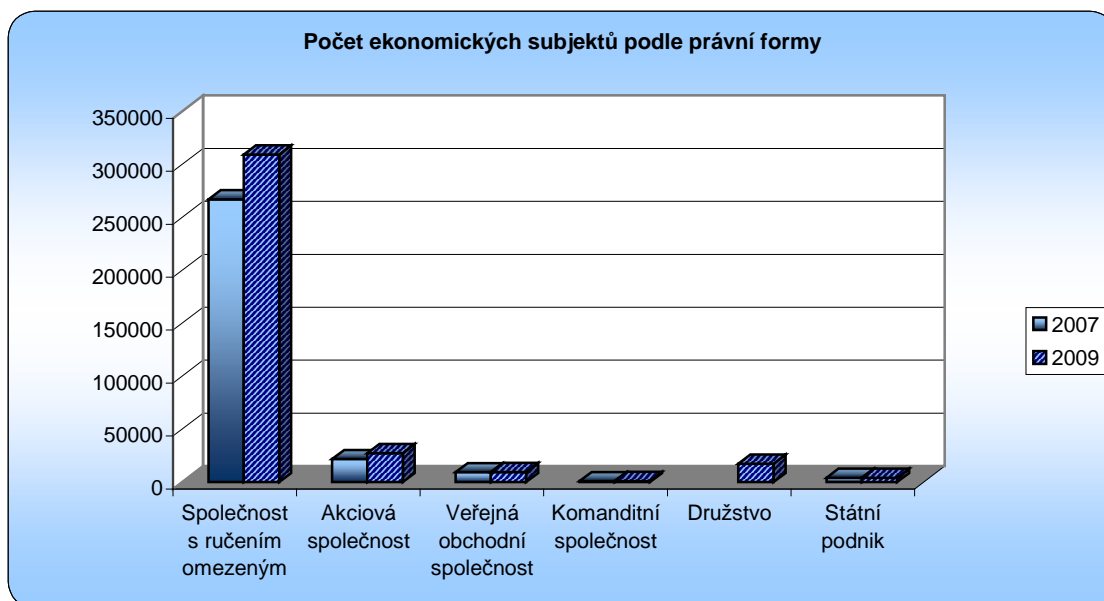
- veřejná obchodní společnost,
- komanditní společnost.

b) kapitálové:

- společnost s ručením omezeným,
- akciová společnost.

Směrnice EU upravují evropskou společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení.

Následující graf 2 ukazuje rozložení ekonomických subjektů v České republice k 31.3.2009, jak uvádí Administrativní registr ekonomických subjektů.

graf 2: Počet ekonomických subjektů k 31.3.2007 a 31.3.2009

Zdroj: vlastní zpracování⁷

2.2 Společnost s ručením omezeným

Této právní formě podnikání je věnována pozornost z toho důvodu, že je především díky omezenosti ručení a faktem, že je to nejjednodušší forma kapitálové společnosti, co se týká vstupních nákladů a organizace, nejčastější formou obchodní společnosti v České republice. Podle Administrativního registru ekonomických subjektů vedeným Ministerstvem financí ČR je u nás k 1.dubnu 2009 evidováno 309 404 společností s ručením omezeným a jejich počet se stále zvyšuje.

2.2.1 Charakteristika

Právní úprava společnosti s ručením omezeným vychází především z obchodního zákoníku, dále se řídí zákoníkem práce, daňovými zákony, zákony o sociálním a zdravotním pojištění, zákonem o účetnictví a dalšími zákony a právními předpisy. Je to nejjednodušší typ kapitálové obchodní společnosti. Díky nižší kapitálové náročnosti a omezenosti ručení je to nejčastější právní forma podnikání v oblasti malých a středních podniků u nás. Společnost s ručením omezeným může být založena jednou osobou a maximální počet společníků je padesát.

⁷ Administrativní registr ekonomických subjektů

2.2.2 Základní kapitál

Vklad základního kapitálu je povinný a jeho minimální výše je obchodním zákoníkem stanovena na 200 000 Kč, tvoří ho vklady společníků. Může být tvořen jak peněžními tak nepeněžními prostředky. Vklad může být stanoven pro jednotlivé společníky rozdílně, avšak jeho minimální výše musí činit 20 000 Kč a jeden společník se může podílet pouze jedním vkladem.

2.2.3 Orgány společnosti

Valná hromada

Valná hromada je nejvyšším orgánem společnosti. Do její působnosti spadá rozhodování o nejdůležitějších záležitostech společnosti. Těmi jsou rozdělení zisku a úhrada ztráty, schvalování stanov a jejich změn, rozhodování o změně obsahu společenské smlouvy, rozhodování o zvýšení či snížení základního kapitálu nebo rozhodování o fúzi, převodu jmění na společníka, rozdělení a změně právní formy. Má-li společnost jediného společníka, vykonává činnost valné hromady tento společník.

Jednatelé

Statutárním orgánem společnosti je jeden nebo více jednatelů. Je-li jednatelů více, je oprávněn jednat jménem společnosti každý z nich samostatně. Jednatelé jsou povinni vést řádně účetnictví a platí pro ně zákaz konkurence.

Dozorčí rada

Pro úplnost uvádím dozorčí radu, kterou ovšem v praxi většina společností nezřizuje. Jejím úkolem je dohled na činnost jednatelů, nahlíží do účetních knih a ostatních dokladů a kontroluje obsažené údaje. Zakládá se, pokud tak stanovuje společenská smlouva.

2.2.4 Výhody a nevýhody společnosti s ručením omezeným

Mezi nejvýznamnější výhody této právní formy, které ovlivňují její volbu, podle Vebera a Srpové⁸ patří:

- omezené ručení,
- možnost nepeněžitého vkladu,
- lze ustanovit kontrolní orgán – dozorčí radu,

⁸ VEBER, J.; SRPOVÁ, J. a kol., *Podnikání malé a střední firmy*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 311 s. ISBN 978-80-247-2406-6.

- vklad lze splatit do pěti let,
- pro přijetí velké části rozhodnutí není nutný souhlas všech společníků,
- zákaz konkurence platí pro jednatele, na společníky ho lze rozšířit společenskou smlouvou.

Mezi nevýhody naopak řadí:

- nutný počáteční kapitál,
- administrativně náročnější založení a chod společnosti,
- v očích obchodních partnerů nižší důvěryhodnost než osobní obchodní společnosti či akciové společnosti.

2.3 Založení a vznik obchodní společnosti

Faktory, které motivují ke vstupu do podnikání jsou nejčastěji využití podnikatelské příležitosti nebo fakt, že ostatní možnosti zaměstnání jsou nedostupné nebo nevyhovující.

Podmínky pro založení obchodní společnosti vycházejí z příslušných ustanovení obchodního zákoníku. Založení a vznik obchodní společnosti jsou chápány jako odlišné pojmy. Společnost je založena dnem sepsání zakladatelské listiny, společenské smlouvy nebo zakladatelské smlouvy všemi společníky v předepsaných náležitostech. Společnost vzniká teprve zápisem do obchodního rejstříku, čímž získává právní subjektivitu.

Před vlastním založením podniku vypracuje podnikatel zakladatelský projekt, ve kterém analyzuje trh, konkretizuje cíle podnikatelské činnosti a určí místo podnikání. Součástí tohoto projektu je i zakladatelský rozpočet. Zásadním rozhodnutím je výběr vhodné právní formy a předmětu podnikání. Při výčtu základních bodů založení podniku se práce opět drží společnosti s ručením omezeným, jakožto nejběžnější právní formy podnikání u nás. Proces založení obchodní společnosti začíná sepsáním společenské smlouvy, resp. zakladatelské listiny, je-li zakladatel jeden. Dalším krokem při zakládání obchodní, resp. kapitálové společnosti je složení stanovené části základního kapitálu u správce vkladu. Následuje zajištění živnostenského či jiného oprávnění a společnost vznikne dnem zápisu do obchodního rejstříku.

Sepsání společenské smlouvy je prvním krokem ke vzniku společnosti. Mezi nejdůležitější údaje, které obsahuje, patří firma a sídlo společnosti, určení společníků, předmětu podnikání a výše základního kapitálu. Změna společenské smlouvy, která

umožňuje mimo jiné změnu předmětu podnikání, je možná se souhlasem všech společníků nebo valné hromady.

Základní kapitál se povinně vytváří u komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným a u akciové společnosti. Je-li zakladatelem pouze jedna osoba, musí být před zápisem do obchodního rejstříku splacen celý základní kapitál. Jeho výše je pro jednotlivé typy společností rozdílná.

2.4 Ukončení podnikatelské činnosti

Zánik firmy přináší ztrátu nejen svému majiteli, ale do jisté míry také národnímu hospodářství. Vznikne nezaměstnanost, může způsobit problémy dodavatelům zaniklé firmy, ztráty mohou mít banky a města přijdou o místní daně a poplatky. Důvody ke zrušení společnosti jsou nejčastěji právního či ekonomického charakteru.

2.4.1 Zrušení a zánik obchodní společnosti

Podmínky pro zrušení a zánik obchodní společnosti jsou zakotveny v obchodním zákoníku. Zánik a zrušení podniku jsou stejně jako u založení a vzniku společnosti chápány jako rozdílné pojmy. Společnost zaniká dnem výmazu z obchodního rejstříku. Zániku společnosti předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace, přechází-li její jmění na právního nástupce.

Ke zrušení společnosti dochází většinou z ekonomických důvodů. Zrušit společnost se mohou rozhodnout její zakladatelé, společníci nebo valná hromada i z jiných důvodů, například pro rozpory ve společnosti apod. Zrušení společnosti většinou znamená poměrně dlouhý proces, při kterém se vypořádá majetek společnosti. Nejsložitějším a zároveň nejdelším způsobem zrušení společnosti je konkurs. Podle insolvenčního zákona je konkurs chápán jako způsob řízení úpadku spočívající v poměrném uspokojení věřitelů z výnosu zpeněžení majetkové podstaty podniku. V tomto případě je důležitá spolupráce mezi správcem konkursní podstaty a podnikatelem, aby mohl podnik bez zbytečných průtahů zaniknout.

Podle serveru finance.cz a studie CCB - Czech Credit Bureau bylo v roce 2008 ke krajským soudům podáno 5 432 návrhů řešících konkurs firem. Téměř pětinu z celkového počtu podaných insolvenčních návrhů obdržel Městský soud v Praze. Srovnání s předchozími lety není k dispozici, jelikož dostupná evidence pro rok 2007 je podle starého zákona o konkurzech a vyrovnání. Celosvětová finanční krize a následná ekonomická recese přispějí k růstu počtu firem, které v ČR letos ukončí svou činnost

bankrotem. Bankrotů firem, které se dostaly do finančních obtíží vedoucím až k ukončení jejich činnosti, však mohou mít i pozitivní dopady na ostatní společnosti. Rychlé soudní řešení bankrotů obvykle přispívá k přemístění zdrojů do oblastí, které jsou hospodářskou recesí méně dotčené, nebo k subjektům, které se s celkově nepříznivou situací umějí lépe vyrovnat.

Podle každoročně zveřejňované studie společnosti Creditreform Insolvenzen in EU 2008/2009 bylo na konci roku 2008 v Evropské unii (bez Rumunska, Bulharska, Kypru, Malty, s Norskem a Švýcarskem), téměř 172 tisíc společností v insolvenční. Nejvíce vzrostl počet firem v insolvenční ve Španělsku, v Irsku a Dánsku. V Nizozemí, Lucembursku, Švýcarsku a Polsku naopak počet firem v insolvenční klesl. Nejvíce firem v insolvenční na 10 tisíc firem je v Lucembursku, Rakousku a Francii.

Doba mezi zrušením a zánikem je určena pro vypořádání majetku a právních poměrů společnosti.

2.4.1.1 Zrušení společnosti s likvidací

Podnik se ruší s likvidací v případě, že její jmění nepřechází na právního nástupce. V průběhu likvidace se užívá za obchodním jménem společnosti dovětek „v likvidaci“. Likvidaci vykonává likvidátor, kterého jmenuje statutární orgán společnosti nebo soud, jestliže tak neučinil statutární orgán. Likvidátor koná jménem společnosti pouze úkony, které směřují k její likvidaci. Při zjištění předlužení likvidované společnosti podá likvidátor bez zbytečného odkladu insolvenční návrh.

Do 30 dnů po skončení likvidace podá likvidátor návrh na výmaz společnosti z obchodního rejstříku.

Společnost se podle obchodního zákoníku⁹ zrušuje s likvidací z důvodu:

- a) uplynutí doby, na kterou byla založena,
- b) dosažení účelu, pro který byla založena,
- c) dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti o zrušení společnosti,
- d) dnem uvedeným v rozhodnutí soudu,

⁹ Obchodní zákoník. Část druhá Obchodní společnosti a družstvo. Hlava I: Obchodní společnosti. Díl I: Obecná ustanovení. § 68 Zrušení a zánik společnosti. Odstavec 3.

- e) dnem uvedeným v rozhodnutí společníků nebo orgánu společnosti, pokud dochází k zániku společnosti v důsledku fúze, převodu jmění na společníka nebo v důsledku rozdělení,
- f) zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušením konkursu z důvodu, že majetek dlužníka je zcela nepostačující.

2.4.1.2 Zrušení společnosti bez likvidace

K rušení společnosti bez likvidace dochází, přechází-li její jmění na právního nástupce. K tomuto dochází například při přeměně společnosti na jinou právní formu obchodní společnosti nebo družstvo, sloučením nebo rozdělením společnosti.

Dále se likvidace podle obchodního zákoníku¹⁰ nevyžaduje v případech, kdy je konkurs zrušen po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušení konkursu, protože majetek úpadce nepostačuje k úhradě nákladů konkursu nebo zamítnutím návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku úpadce. Dalším důvodem pro rušení podniku bez likvidace je situace, kdy podnik nemá žádný majetek, přičemž se nepřihlíží k věcem, právům, pohledávkám nebo jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z podstaty.

2.4.2 Ukončení podnikatelské činnosti OSVČ

Ukončení podnikatelské činnosti fyzických osob podnikajících na živnostenské oprávnění je kratší a jednodušší proces než u obchodních společností. Pokud se podnikající osoba rozhodne svou činnost ukončit, odevzdá živnostenské oprávnění u příslušného živnostenského úřadu. Dále může oprávnění zrušit živnostenský úřad, pokud podnikatel nesplňuje všeobecné podmínky pro provozování živnosti nebo pokud nastaly překážky provozování živnosti v podobě prohlášení konkursu na majetek podnikatele nebo pro fyzickou osobu trvá zákaz činnosti atd.

2.5 Legislativní rámec podpory MSP

Veřejnou podporou se rozumí každá podpora poskytnutá v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby a pokud ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Podpora, která splňuje výše uvedená kritéria, je neslučitelná se společným trhem a tedy zakázaná. Výjimka z obecného zákazu poskytování veřejné

¹⁰ Obchodní zákoník. Část druhá Obchodní společnosti a družstvo. Hlava I: Obchodní společnosti. Díl I: Obecná ustanovení. § 68 Zrušení a zánik společnosti. Odstavec 2.

podpory může být povolena na základě tzv. blokových výjimek či na základě rozhodnutí Evropské komise. Blokovanými výjimkami jsou nařízení upravující veřejnou podporu určenou malým a středním podnikům, veřejnou podporu na zaměstnanost, veřejnou podporu na vzdělávání, regionální rozvoj a další. De minimis představuje takovou podporu, která nesmí spolu s ostatními podporami „de minimis“ poskytnutými jednomu příjemci za dobu předchozích tří let přesáhnout výši odpovídající částce 200 000 EUR. Podpora de minimis nemá dopad na hospodářskou soutěž, ani neovlivňuje obchod mezi členskými státy Evropské unie (vzhledem ke své limitované výši), a proto není při dodržení všech ustanovení daných příslušným nařízením EK považována za veřejnou podporu.¹¹ Regionální mapa intenzity veřejné podpory pro Českou republiku je uvedena v příloze O. Maximální podpora u malých a středních podniků může dosáhnout 50 mil. EUR.

Prvním právním předpisem, který upravoval podporu malého a středního podnikání u nás, byl zákon č. 299/1992 Sb., o státní podpoře malého a středního podnikání. Dalším významným krokem v legislativní úpravě podpory MSP bylo usnesení vlády č. 815 z roku 1998 o programech podpory MSP v ČR, na které navazovala další usnesení vlády.

Hlavním zákonem, kterým se v současnosti řídí podpora malého a středního podnikání v ČR, je zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, který vychází z Nařízení Komise č. 70/2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES u státní podpory malého a středního podnikání. Zákon byl Parlamentem ČR schválen v roce 2002 s účinností od 1. 1. 2003 a k novelizaci došlo v roce 2004. Tento zákon zabezpečuje zejména sjednocení definice MSP s definicí Evropské unie pro tento sektor a harmonizaci s dalšími platnými právními předpisy. Zákon o podpoře malého a středního podnikání dále upravuje systém a nástroje státní podpory MSP. Žadatelé musí vyhovovat kritériím předpisů EU a mít trvalý pobyt, resp. sídlo na území ČR. Zákon definuje formy, tzn. návratná finanční výpomoc, dotace, finanční příspěvek, záruka, úvěr se sníženou úrokovou sazbou a oblasti podpory, mj. projekty zaměřené na investice, hospodářské a technické poradenství, získávání informací o podnikání, projekty výzkumu a vývoje, nová pracovní místa či účast na veletrzích. Tímto zákonem se zřizuje Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest. Ta poskytuje podporu malým a středním podnikatelům podle tohoto zákona, poskytuje podporu

¹¹ Agentura Czechinvest

podnikatelům na základě programů schválených vládou, plní funkci určené organizace při poskytování investičních pobídek a poskytuje podporu podnikatelům z finančních prostředků Evropské unie.

Dalším zákonem, kterým se řídí podpora podnikání je zákon č. 215/2004 Sb., který upravuje vztahy v oblasti veřejné podpory.

Poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu a řízení o jejich odnětí se řídí zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

Kontrola dodržování podmínek čerpání prostředků státního rozpočtu a uplatňování sankcí je ustanovena v zákonu č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě nebo v zákonu č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

Nepřímou podporu postupným zlepšováním podnikatelského prostředí řeší zejména opatření přijatá vládou usnesením č. 172/2003, k návrhům na zdokonalení podnikatelského a investičního prostředí.

3 PODPORA MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ ZE ZDROJŮ ČR

Kde se daří drobným podnikatelům, je nižší nezaměstnanost, vyšší příjmy a celkově vyšší životní úroveň občanů. Malé a střední podniky všeobecně působí jako faktor sociální stability a ekonomického rozvoje, proto je za určitých podmínek umožněna jejich podpora z veřejných zdrojů, ačkoliv se tato podpora neslučuje s pravidly volné hospodářské soutěže. Podpora MSP má v České republice mnoho podob. Podporu lze rozdělit na finanční, informační a materiální a přímou a nepřímou formu. *Nepřímou podporou by mělo být vytváření příznivých podmínek pro podnikatele prostřednictvím zjednodušování administrativy a legislativy, vytváření průmyslových zón, kvalitní dopravní infrastruktury apod. Přímou finanční podporu představují především nástroje zvyšující přístup podnikatelů k finančním prostředkům prostřednictvím cenově zvýhodněných záruk za bankovní úvěry, úvěry se sníženou úrokovou sazbou a dotací či finančních příspěvků.*¹²

Počátky podpory malých a středních podniků spadají do roku 1992, kdy vznikly první konkrétní programy. Od té doby se oblast podpory značně rozšířila, stejně jako objem poskytovaných prostředků. V roce 1993 vynaložila Česká republika na podporu malého a středního podnikání přibližně 1,6% až 1,8% HDP, což představovalo více než 12 mld. Kč. V tomto období dosáhl počet podnikatelů, fyzických i právnických osob zhruba 878 tisíc. Za rok 1993 došlo k nárůstu počtu podnikatelů o 33%.

Existuje řada dotačních programů vlády zaměřených na sektor malých a středních podnikatelů, které jsou v kompetenci ministerstev, z nichž nejvýznamnější je Ministerstvo průmyslu a obchodu. V práci je zvoleno rozdělení z hlediska původu podpory na podporu financovanou ze státního rozpočtu, strukturálních a dalších fondů Evropské unie a z komerčního sektoru.

Další podporu poskytuje stát prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky, která poskytuje podporu malým a středním podnikatelům formou záruk a zvýhodněných úvěrů. Tato problematika bude podrobněji rozebrána v další části textu.

¹² JÁČ. I., RYDVALDOVÁ. P., ŽIŽKA. M., *Inovace v malém a středním podnikání*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2005. 174 s. ISBN 80-251-0853-8. s. 21-23.

Otázkám podnikání se věnuje i Česká televize ve svém pořadu POKR a na svých internetových stránkách, což lze považovat za další formu podpory.

Nejaktuálnější dostupné zdroje uvádějí, že v roce 2007 činil celkový objem podpory MSP ze státního rozpočtu 4 183 mil Kč. Ze zdrojů ČR jsou financovány zejména projekty zaměřené na oblasti poradenství, certifikace, tvorby špičkového designu, investiční projekty malých a středních podnikatelů na území ČR, kde podnikání nelze podporovat ze strukturálních fondů, podporu zapojení podniků do procesu internacionalizace a další.

3.1 Resortní podpora podnikání

V České republice existují různé resortní podpory podnikání, jejichž konkrétní podobu určují jednotlivá ministerstva. Klíčovými vládními institucemi jsou v tomto směru kromě Ministerstva průmyslu a obchodu také Ministerstvo pro místní rozvoj.

3.1.1 Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ústředním orgánem státní správy pro podporu podnikání je Ministerstvo průmyslu a obchodu. Do jeho působnosti spadají rozličné typy podpory pro různé podnikatelské subjekty na národní i evropské úrovni. Patří sem podpora inovací, podpora průmyslových zón a technologických center, podpora výzkumu a vývoje, podpora investování a rozvoj lidských zdrojů. Práce je zaměřena na podporu malých a středních podnikatelů. Projekty MSP podporuje především Operační program Podnikání a inovace, kterému je věnována pozornost v další části textu. Jelikož je tento program financován z 85% ze strukturálních fondů Evropské unie a pouze 15% z rozpočtu ČR, je zařazen do následující kapitoly.

Podporu malým a středním podnikatelům poskytuje Ministerstvo průmyslu a obchodu ve formě programů podpor MSP a poskytováním informací a formulářů. Za velmi užitečné materiály lze považovat Rádce jak založit živnost a Rádce pro podnikání. V těchto dokumentech najdou podnikatelé nejen užitečné informace o centrálních registračních místech, změnách živnostenského zákona, ale i rady a obecné informace o založení obchodní společnosti a podnikání.

3.1.1.1 Plán snižování administrativní zátěže

Plán snižování administrativní zátěže podnikatelů reaguje na problémy, na které podnikatelé nejčastěji upozorňují. Zpracovalo ho Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Ministerstvem vnitra a počítá s redukcí administrativy v podnikání

do konce roku 2010 o 20%. Snížení administrativní zátěže přispěje například k odstranění nadbytečných či neoprávněných informačních povinností podnikatelů, ke zlepšení podmínek vstupu do podnikání apod.

V roce 2005 byla provedena analýza, která vyčíslila administrativní zátěž podnikatelů na 86,4 mld. Kč za rok. V dubnu 2008 schválila vláda Plán týkající se šesti resortů (Ministerstvo financí, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo průmyslu a obchodu), jejichž právní předpisy působí největší celkovou administrativní zátěž činící 76,5 mld. Kč za rok a ukládají 998 informačních povinností. Přitom 88% administrativních nákladů způsobuje pouhých 18 právních předpisů. Přibližně 25% administrativní zátěže představují informační povinnosti vyplývající z práva ES/EU. Právní předpisy s největší administrativní zátěží jsou uvedeny v příloze F. Podrobný rozpis podílu administrativní zátěže jednotlivých ministerstev nabízí následující tabulka 6 převzatá z prezentace Daniela Trnky z Ministerstva vnitra ČR.

tabulka 6: Celková administrativní zátěž v roce 2005

Název úřadu	Celková administrativní zátěž		
	V mld. Kč/rok	Podíl v %	Počet povinností
MPSV	20,1	23	108
MZe	18,8	22	495
MZd	17,3	20	146
MF	7,2	8	52
MŽP	6,6	8	89
MPO	6,5	8	108
Ostatní úřady	9,8	11	1170

Zdroj: http://www.sk.capgemini.com/m/sk/doc/4_Prezentace_Daniel_Trnka.pdf

Plán redukce administrativy v podnikání počítá do roku 2010 se zrušením 104 a omezením 102 povinností, což podnikatelům přinese úsporu ve výši 16,7 mld. Kč za rok.

Tento projekt pozitivně přijímá jak Hospodářská komora České republiky tak Unie malých a středních podniků ČR. Pro podnikatele znamená snížení administrativní zátěže úsporu jako finanční, tak i časovou.

Ke zlepšení právního prostředí pro podnikání by měly přispět i další projekty vlády ČR jako Audity agend veřejné správy nebo eLegislativa a eSbírka.

3.1.1.2 Koncepce podpory malého a středního podnikání 2007 – 2013

Ministerstvo průmyslu a obchodu připravilo Koncepci rozvoje malého a středního podnikání na období 2007 – 2013. Podle vize Koncepce budou malí a střední podnikatelé početně dominantním prvkem podnikatelského sektoru. Převažujícím odvětvím, ve kterém budou působit, bude cestovní ruch, poradenství, vývoj software, vzdělávání, doprava apod. Zvýší se poptávka po kvalifikované pracovní síle, ale zároveň budou podniky schopny zaměstnávat i méně kvalifikované pracovníky. Za hlavní cíl si tento dokument pokládá zvýšení konkurenceschopnosti sektoru MSP, tím zachovat a podpořit jejich rozvoj a napomoci tak schopnosti vytváření nových pracovních míst, ovlivňování ekonomiky a zmenšování rozdílů mezi jednotlivými regiony. Nezbytným předpokladem pro dosažení tohoto cíle je vzájemná spolupráce mezi podnikatelskými subjekty a orgány podnikatelské samosprávy (komory, asociace, svazy atd.). Kromě těchto hlavních cílů je Koncepce zaměřena na zjednodušení daňového systému, zlepšení podmínek při zahájení podnikání a vymahatelnosti práva. Neméně důležitým dílčím cílem je vytvořit s využitím strukturálních fondů dlouhodobý základ pro poskytování přímých podpor pro malé a střední podnikatele prostřednictvím záruk a zvýhodněných úvěrů a zvýšit zájem bank i soukromých subjektů o financování rozvoje těchto podnikatelů. Podle předpokladu bude na podporu malých a středních podnikatelů v horizontu tří let vynaloženo ze státního rozpočtu 5 700 mil. Kč. Z toho v roce 2007 byla předpokládána výše prostředků 1 800 mil. Kč, ve skutečnosti činila podle Zprávy o vývoji MSP a jeho podpoře v roce 2007 4 183 mil. Kč, v roce 2008 byl předpoklad 1 900 mil. Kč a v roce 2009 2 000 mil. Kč. Do roku 2013 se počítá s vynaložením dalších 13 600 mil. Kč. Vedle prostředků státního rozpočtu budou na podporu podnikání využity i prostředky ze strukturálních fondů EU, zejména Evropského fondu pro regionální rozvoj.

3.1.2 Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí je dalším resortem, který má v kompetenci programy pro podporu podnikání. Ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu a Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest realizuje programy podpor zaměstnanosti.

Prvním z nich jsou investiční pobídky, přičemž MPSV má v gesci dvě z pěti investičních pobídek. Výše hmotné podpory tvorby nových pracovních míst činí

od 28. února letošního roku 50 tisíc Kč na jedno nové pracovní místo zřízené na území okresu s mírou nezaměstnanosti nejméně o 50% vyšší, než je průměrná míra nezaměstnanosti v ČR. Hmotná podpora na školení a rekvalifikace zaměstnanců je poskytována pouze v okresech s mírou nezaměstnanosti nejméně o 50% vyšší než je průměrná míra nezaměstnanosti v ČR ve výši 35% z nákladů vynaložených na rekvalifikaci a školení.

V rámci aktivní politiky zaměstnanosti byla prostřednictvím úřadů práce realizována finanční podpora na tvorbu nových pracovních míst a finanční podpora podnikatelům. Přehled prostředků poskytnutých na vytvoření společensky účelných pracovních míst¹³ v období 1994- 2004 je uveden v následující tabulce 7.

tabulka 7: Skutečně vynaložené finanční prostředky na vytvoření společensky účelných pracovních míst za 77 úřadů práce v ČR (v tis. Kč)

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Celkem											
SÚPM	241500	163600	102400	66200	201500	525600	989700	1042500	616800	691600	891287

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

3.1.3 Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj je centrálním koordinátorem pro využívání fondů EU v České republice. Současně zodpovídá za tvorbu Národního rozvojového plánu, Národního strategického referenčního rámce a dalších dokumentů na léta 2007 až 2013. Do kompetence Ministerstva pro místní rozvoj spadají programy a dotační tituly poskytované prostřednictvím ministerstva z národních zdrojů a ze zdrojů Evropské unie. Programy a dotace se týkají oblastí cestovního ruchu, nadnárodní a mezinárodní spolupráce či obnovy území postiženého živelnou pohromou.

3.1.4 Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo zemědělství má ve své kompetenci podporu z EU a Národní programy. Národní programy se týkají mnoha oblastí zemědělství, mezi které v letošním roce patří například podpora zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu, podpora poradenství v zemědělství a další.

¹³ Společensky účelné pracovní místo je jedním z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Jedná se o pracovní místo, které zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s úřadem práce a obsazuje je pracovníky, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

Projekty zaměřené na podporu ochrany životního prostředí spadají do kompetence Ministerstva životního prostředí.

3.2 Legislativa

3.2.1 Zákon o podpoře malého a středního podnikání

Legislativní prostředí bez pochyby významným způsobem ovlivňuje podnikatelské prostředí a tím na něj působí pozitivně či negativně.

Podpora malého a středního podnikání je přímo zakotvena v Zákonu č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, který byl podrobně popsán v předchozí kapitole. Tento zákon především upravuje systém a nástroje státní podpory malých a středních podnikatelů, určuje kritéria pro žadatele, formu a oblast podpory. Dále zřizuje Agenturu pro podporu podnikání a investic CzechInvest a určuje její působnost.

3.2.2 Živnostenský zákon

Jednou z aktivit státu, vedoucí k nepřímé podpoře malých a středních podnikatelů legislativní cestou, je zřízení tzv. centrálních registračních míst novelou živnostenského zákona č. 214/2006 Sb. Vznik centrálních registračních míst je součástí projektu Zjednodušení administrativních postupů při zahájení a v průběhu podnikání (ZAP), což je stěžejní projekt Rady pro rozvoj podnikatelského prostředí. Tento meziresortní poradní orgán Ministerstva průmyslu a obchodu vznikl v roce 2004 a jeho hlavním úkolem je celkové zlepšování podmínek pro podnikatelské aktivity.

Centrální registrační místa

Hlavním cílem centrálních registračních míst je zjednodušení procesu založení živnosti zejména z hlediska administrativní a časové náročnosti. Změna spočívá především ve skutečnosti, že podnikateli stačí navštívit jedno centrální místo a vyplnit centrální registrační formulář. CRM jsou schopna provést registraci podnikatele bez nutnosti dokládat například doklady o bezdlužnosti nebo výpis z rejstříku trestů. Před vznikem centrálních registračních míst musel podnikatel během zakládání živnosti vyplnit postupně na živnostenském úřadu, Finančním úřadu a Správě sociálního zabezpečení nejméně čtyři formuláře, často byl však jejich počet vyšší.

Od 1.8.2006 působí v ČR při obecních živnostenských úřadech celkem 227 centrálních registračních míst. Zde mohou klienti kromě ohlášení živnosti a podání žádosti o koncesi rovněž učinit oznámení vůči dalším správním úřadům.

K dispozici jsou dva typy formulářů, jednotný registrační formulář pro fyzické a pro právnické osoby. Samotný jednotný registrační formulář není zvlášť složitý, ale pokud se podnikatel rozhodne učinit oznámení vůči dalším správním úřadům - Finančnímu úřadu, Správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a Úřadu práce, dostává se do poměrně složitého procesu a s vyplněním formuláře si často sám neporadí. Tato problematika je vnímána jako největší úskalí tohoto systému, protože je pro podnikatele mnohdy výhodnější navštívit jednotlivé instituce zvlášť. Schéma procesů na CRM je uvedeno v příloze C.

3.2.3 Zákon o informačních systémech veřejné správy

Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál je projektem, jehož účelem je redukce byrokracie ve vztahu občan - veřejná správa. Zásadním zlomem ve vývoji projektu byl rok 2008, kdy vešla v platnost novela zákona č. 365/2000Sb., o informačních systémech veřejné správy, která umožňuje vydávat ověřené výstupy obecním úřadům s matričním úřadem, krajským úřadům a zahraničním zastupitelstvím. Czech POINT umožňuje z jediného místa komunikovat s úřady a institucemi. Cílem projektu je vytvořit garantovanou službu pro komunikaci se státem prostřednictvím jednoho universálního místa, kde bude možné získat a ověřit data z veřejných i neveřejných informačních systémů, úředně ověřit dokumenty a listiny, převést písemné dokumenty do elektronické podoby, získat informace o průběhu správních řízení ve vztahu k občanovi apod.

Projekt umožňuje občanům získat na kontaktních místech Czech POINT například výpis z katastru nemovitostí, výpis z Obchodního rejstříku, výpis z Živnostenského rejstříku, výpis z Rejstříku trestů a další. Od svého vzniku vydal Czech POINT téměř 1,5 mil. výstupů.

3.3 Organizace poskytující služby podnikatelům

Z hlediska původu subjektů poskytujících podporu lze tyto subjekty rozdělit na vládní a nevládní organizace a podnikatelské subjekty.¹⁴

¹⁴ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2. s. 24-32.

3.3.1 Vládní organizace

Většinu vládních institucí zřizuje Ministerstvo průmyslu a obchodu. Hlavní funkcí těchto organizací je poskytování poradenských služeb, realizace některých programů na podporu podnikání a další činnosti zvyšující kvalitu podnikatelského prostředí. Tato část práce je věnovaná stručné charakteristice a zhodnocení nejvýznamnějších vládních organizací.

3.3.1.1 CzechInvest

Jednou z nejvýznamnějších vládních organizací zřízených pro podporu malých a středních podniků je Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest. *Agentura CzechInvest zřízená zákonem o podpoře malého a středního podnikání je státní příspěvková organizace podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu, která posiluje konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím podpory malých a středních podnikatelů, podnikatelské infrastruktury, inovací a získáváním zahraničních investic z oblasti výroby, strategických služeb a technologických center. CzechInvest dále propaguje Českou republiku v zahraničí jako lokalitu vhodnou pro umístění mobilních investic, prostřednictvím svých služeb a rozvojových programů tak CzechInvest přispívá k rozvoji domácích firem, českých a zahraničních investorů i celkového podnikatelského prostředí.*¹⁵ Kromě Operačního programu Podnikání a inovace realizuje CzechInvest podporu rozvoje lidských zdrojů a výzkumu a vývoje. V rámci Operačního programu Podnikání a inovace realizuje programy Rozvoj, Marketing, Inovace, Potenciál, Eko- energie, ICT v podnicích, ICT a strategické služby, Spolupráce, Prosperita, Školicí střediska, Nemovitosti a Poradenství. Na svých internetových stránkách nabízí agentura užitečného Rádce při postupu získání podpory. Skládá se z šesti základních kroků, při kterých si musí podnikatel nejprve zvolit kvalitní podnikatelský záměr. Pro samotnou žádost o podporu a hodnocení projektu si musí podnikatel zřídit účet eAccount, pro který potřebuje elektronický podpis. Žádosti se podávají ve dvou rovinách , nejprve Registrační žádost a poté Plná žádost. Projekt může být realizován již po podání Registrační žádosti, avšak podnikatel se vystavuje riziku, kdy žádost nebude kladně vyřízena a v tomto případě náklady na jeho realizaci nebude moci uplatnit. Při kladném vyřízení projektu podá podnikatel žádost o vyplacení dotace a posledním krokem procesu je monitorování přínosů podpořeného projektu. Proces získání dotace trvá poměrně dlouho, ačkoliv

¹⁵ CzechInvest

je individuální a žadatel jej může pozitivně ovlivnit úplností a kvalitou předložených podkladů. Průměrná doba vyřízení je individuální, ale pohybuje se mezi 4 – 6 měsíci, což je způsobeno zejména kooperací více institucí. Podnikatelům je k dispozici 13 regionálních poboček na úrovni krajů. Aktuální Operační program Podnikání a inovace OPPI ještě není ani ve své polovině, proto jsou v práci uvedeny alespoň výsledky Operačního programu Průmysl a podnikání. V rámci OPPI uvádí CzechInvest v Královéhradeckém kraji 97 schválených projektů, ve kterých rozdělil dotace ve výši 600 mil. Kč. Podle statistiky regionální pobočky Královéhradeckého kraje požádal o dotaci přibližně každý sedmý MSP v kraji s úspěšností 60%, což je 4. místo v ČR. Typickým žadatelem v Královéhradeckém kraji je podnikatelský subjekt do 100 zaměstnanců. V České republice dosáhl celkový počet podpořených projektů 2 686 s celkovou dotací téměř 6 mld. Kč.

Za velmi užitečnou službu lze považovat bezplatnou tzv. Zelenou linku, která je podnikatelům k dispozici již více než tři roky a na které mohou získat informace o všech programech Operačního programu Průmysl a inovace i dalších programech. Tato linka pomohla vyřešit od svého vzniku více než 33 tisíc otázek týkajících se evropských dotací a počet dotazů každým rokem stoupá.

3.3.1.2 CzechTrade

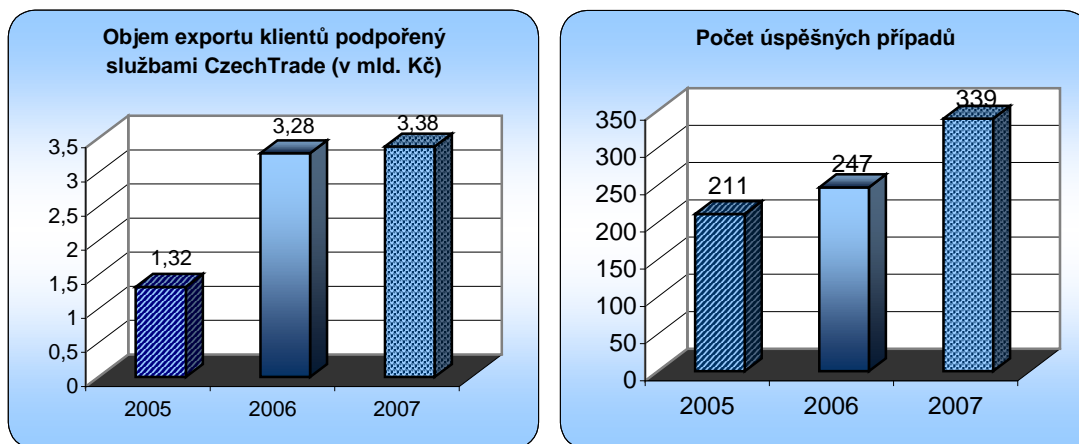
Česká agentura na podporu obchodu CzechTrade je vládní agenturou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, která poskytuje široké informace o světových trzích. Posláním agentury je zejména zvýšení exportní výkonnosti a konkurenceschopnosti českých společností na zahraničních trzích prostřednictvím širokého spektra poskytovaných služeb a informací. Dále zpracovává databázi veřejných zakázek a organizuje specializované vzdělávání zaměřené na mezinárodní obchod. Nově od roku 2008 nabízí agentura podnikatelům balíček služeb Design pro export, který se týká především průmyslového designu. CzechTrade poskytuje služby klientům vstupujícím na nový trh, podnikatelům začínajícím s exportem a dalším. Následující tabulka 8 ukazuje základní ukazatele za rok 2007 a grafy 3 vývoj služeb za roky 2005-2007.

tabulka 8: Základní ukazatele CzechTrade za rok 2007

Počet úspěšných případů	339
Počet placených zakázek zahraničních kanceláří (ZK)	1 222
Počet klientů, kteří využili služby ZK	718
Spokojenost klientů se službami ZK/návratnost (stupnice 1-4, kdy 1 je nejlepší)	1,22/52%
Počet seminářů (Praha/ regiony ČR/ Kurz obchodní diplomacie)	55/54/33

Spokojenost klientů se semináři CzechTrade (stupnice 1-4, kdy 1 je nejlepší)	1,33
Počet klientů, kteří využili placenou službu CzechTrade	1 015
Počet zveřejněných exportních příležitostí	
poptávky	2 909
tendry	4 185
Počet inomingových misí	44
Počet firem v Adresáři českých exportérů	2 005

Zdroj: CzechTrade

graf 3: Vývoj využívání služeb CzechTrade 2005-2007

Zdroj: CzechTrade

BusinessInfo

Agentura Czech Trade od roku 2001 zajišťuje realizaci portálu BusinessInfo. cz, což je oficiální portál pro podnikání a export. BusinessInfo poskytuje komplexní informace týkající se oblasti podnikání, čímž přispívá k posílení konkurenceschopnosti hospodářských subjektů a jejich vývozních schopností. Na internetových stránkách najdou podnikatelé kromě užitečných informací také odkazy na instituce, jejichž činnost je spojená s exportem, podnikáním a podnikatelským prostředím.

3.3.1.3 Centrum pro regionální rozvoj ČR

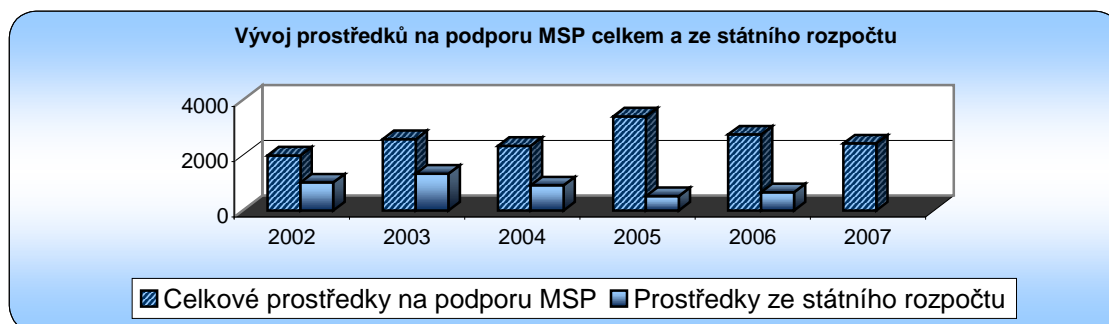
Centrum pro regionální rozvoj České republiky je příspěvková organizace zřízená v roce 1997 Ministerstvem pro místní rozvoj, která aktivně podporuje regionální politiku vlády ČR a má bohaté zkušenosti s realizací projektů podporovaných EU. Hlavním úkolem Centra pro regionální rozvoj ČR je pomoc úspěšně realizovat projekty schválené ke spolufinancování z prostředků z EU a zajistit tak maximální využití prostředků poskytnutých České republice z evropských fondů. Nabízí pomoc při zpracování příslušných žádostí, dokumentace a organizuje konzultační činnost. Další funkcí je správa regionálních informačních servisů (RIS), které jsou zastřešeny Integrovaným regionálním informačním systémem (IRIS). Centrum pro regionální

rozvoj ČR je „hostitelskou“ organizací pro Enterprise Europe Network, člena evropské informační a poradenské sítě, která poskytuje informace a poradenství o jednotném evropském trhu, legislativě, programech a projektech EU malým a středním podnikům. Mezi její klienty patří kromě MSP převážně zástupci státní správy a samosprávy.

3.3.1.4 Českomoravská záruční a rozvojová banka

Českomoravská záruční a rozvojová banka je záruční bankou České republiky, která napomáhá rozvoji malého a středního podnikání, infrastruktury a dalších sektorů ekonomiky vyžadujících veřejnou podporu. Jejím hlavním posláním je prostřednictvím specializovaných bankovních produktů usnadňovat zejména MSP přístup k finančním prostředkům. Pro podpory v rámci operačních programů využívá prostředky ze strukturálních fondů EU a státního rozpočtu. Banka úzce spolupracuje s ministerstvy, státními fondy, kraji, bankami, hospodářskými komorami a poradenskými společnostmi. Klientům jsou k dispozici pobočky v hlavním městě Praze a v krajských městech Brno, Hradec Králové, Ostrava a Plzeň, regionální pobočka byla zřízena v Českých Budějovicích. V současné době nabízí banka MSP podporu v rámci programů ZÁRUKA a PROGRES.

V roce 2007 realizovala banka podporu prostřednictvím programů CERTIFIKACE, KREDIT, PROGRES, START, TRH a ZÁRUKA. Podle dostupných zdrojů bylo v roce 2007 na podporu MSP k dispozici 2 429 mil. Kč. Rozhodujícími programy byly PROGRES, START a ZÁRUKA, na které bylo určeno 1 715 mil. Kč. Financování programů MSP bylo složeno především z veřejných prostředků (65%), z prostředků získaných bankou na finančních trzích (16%), ze splátek zvýhodněných úvěrů a z prostředků nevyplacených podnikatelům v předchozích letech (15%). Vývoj prostředků na podporu MSP od roku 2002 ukazuje následující graf 4.

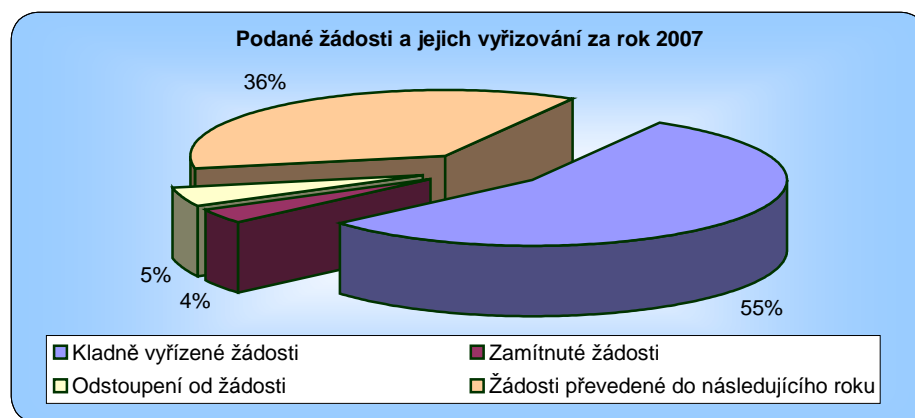

graf 4: Vývoj prostředků na podporu MSP celkem a ze státního rozpočtu

Zdroj: vlastní zpracování¹⁶

¹⁶ Výroční zprávy ČMZRB, vlastní zpracování

V roce 2007 podalo žádost o podporu celkem 3 164 malých a středních podnikatelů. Nejvíce podpory směřovalo do podniků zaměstnávajících maximálně 9 pracovníků. Přehled o podaných žádostech a jejich vyřizování v roce 2007 je uveden v grafu 5.

graf 5: Podané žádosti ČMZRB a jejich vyřizování za rok 2007

Zdroj: vlastní zpracování¹⁷

Graf uvedený v příloze D ukazuje přehled žádostí o podporu a jejich vyřizování od roku 2001 do roku 2007.

3.3.1.5 Česká exportní banka a Exportní garanční a pojišťovací společnost

Specifické služby a produkty pro MSP nabízené Českou exportní bankou a Exportní garanční a pojišťovací společností doplňují paletu středně a dlouhodobého financování o služby poskytované vývozcům. ČEB a EGAP jsou součástí systému státní proexportní politiky.

Mezi další významné státní organizace patří také Národní vzdělávací fond a další.

3.3.2 Nevládní organizace

Kromě vládních institucí existuje celá řada dalších organizací, které podnikatelům poskytují cenné služby, informace a rady. Mezi nejvýznamnější patří bez pochyby Hospodářská komora ČR a Agrární komora ČR. Obě instituce jsou zřízené zákonem č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. Tento zákon dále definuje působnost Rozhodčího soudu, který byl zřízen, aby řešil obchodní spory mezi jejich členy. Hlavním cílem obou komor je pomoc s prosazování zájmů podnikatelů před státními orgány, poskytování vzdělávacího, informačního a poradenského servisu svým členům a pomoc při zprostředkování obchodních kontraktů.

¹⁷ Výroční zpráva ČMZRB

3.3.2.1 Hospodářská komora

Hospodářská komora zastupuje podnikatelskou veřejnost v České republice. V rámci své působnosti spolupracuje s orgány státní správy a místních samospráv. Je tvořena dvěma složkami- regionální a oborovou, prostřednictvím kterých sdružuje více než 13 tisíc členů. Podíl členských firem HK ČR na celkovém HDP České republiky činí 60% a zaměstnávají dvě třetiny práceschopného obyvatelstva. Hospodářská komora ČR je v regionech zastoupena 14 krajskými hospodářskými komorami a okresními a regionálními hospodářskými komorami, které se nacházejí v 62 městech a obcích České republiky. Oborová část Hospodářské komory ČR je tvořena živnostenskými společenstvy, jejichž počet je v současné době 72.

Malým a středním podnikatelům poskytuje Hospodářská komora poradenství a konzultační služby v ekonomické a exportně-importní oblasti, v přístupech k řízení apod. Zabezpečuje také informační servis v oblasti programových podpor, monitoring platební kázně a vydává řadu odborných publikací.

Významným projektem Hospodářské komory je vznik Informačních míst pro podnikatele, který je realizován na základě státní dotace. Podnětem pro zahájení tohoto projektu je snaha, aby podnikatelé získali nezbytné informace a služby v blízkosti svého sídla či působení. Síť regionálních a oborových informačních míst poskytuje MSP pomoc a informace z oblasti podnikatelského a legislativního prostředí v České republice a v Evropské unii. Další poskytované informace se týkají programů podporujících malé a střední podnikání na regionální a celostátní úrovni a produktů dalších institucí podporujících MSP, včetně komerčních nabídek a poptávek v tuzemsku a v zahraničí.

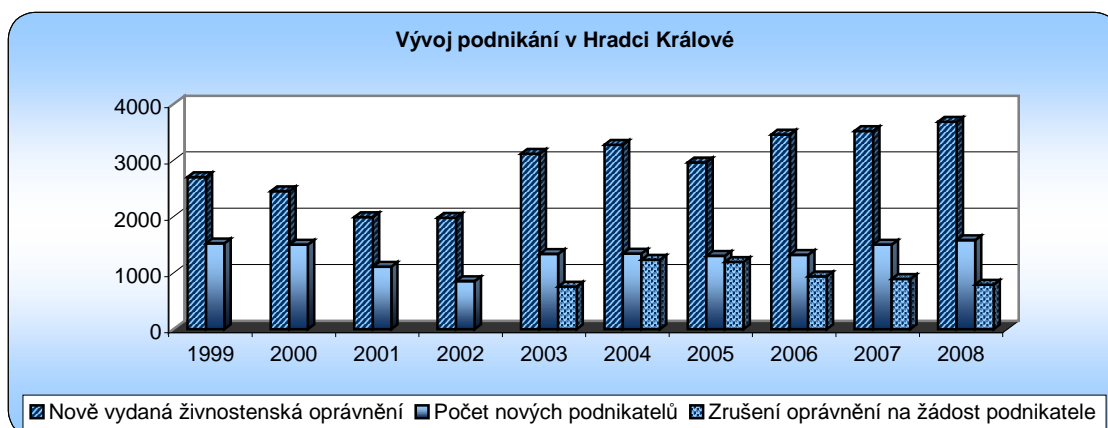
3.3.2.2 Agrární komora

Agrární komora plní v oblasti podpory podnikání podobné funkce jako Hospodářská komora, svými aktivitami však slouží především podnikatelům v zemědělství, potravinářství a lesnictví.

Za další významné organizace je považován Svaz průmyslu a dopravy ČR, Asociace malých a středních podnikatelů a živnostníků ČR, Sdružení podnikatelů ČR, Asociace inovačního podnikání ČR, Unie malých a středních podniků ČR, atd.

3.4 Podpora malého a středního podnikání v Hradci Králové a v Královéhradeckém kraji

V Hradci Králové počet vydaných živnostenských oprávnění mírně roste, ačkoliv počet podnikatelských subjektů se od roku 2003 výrazně nemění. Podle zprávy o činnosti Živnostenského úřadu v roce 2008 počet nově vydaných živnostenských oprávnění mezi lety 2007 a 2008 vzrostl o více než 150, což činí meziroční nárůst o necelých 5%. K 31.12. 2008 dosáhl počet aktivních živnostenských oprávnění 35 396. V grafu 6 je uveden také počet zrušených oprávnění na vlastní žádost podnikatele za rok 2008, kterých bylo pouze 794. Z těchto statistických údajů a z grafu je patrné, že podmínky pro podnikání v Hradci Králové se zlepšují. Registr ekonomických subjektů ARES uvádí v březnu 2009 v Hradci Králové 4 605 společností s ručením omezeným, což činí od 31.12. 2006 nárůst o více než 30%. V porovnání s ostatními městy s přibližně stejnou rozlohou a počtem obyvatel eviduje Finanční úřad HK průměrný až nadprůměrný počet společností s ručením omezeným.

graf 6: Vývoj podnikání v Hradci Králové v období 1999-2008

Zdroj: vlastní zpracování¹⁸

3.4.1 Regionální hospodářská komora severovýchodních Čech

Významnou organizací, která podporuje podnikání v Královéhradeckém kraji, je Regionální hospodářská komora severovýchodních Čech. Jedním z jejích projektů je vytvoření Informačních míst pro podnikatele, kam se mohou obracet s dotazy ohledně české legislativy, programů podpory malých a středních podnikatelů na regionální a celostátní úrovni, všeobecných informací o regionu atd. Podnikatelé se mohou

¹⁸ Zpráva o činnosti živnostenského odboru v roce 2006

v Královéhradeckém kraji zdarma obrátit se svými dotazy a problémy na 8 informačních míst nebo mohou využít elektronické formuláře.

Dalším projektem Regionální hospodářské komory severovýchodních Čech je projekt 5P - „Poskytování potřebné příhraniční pomoci podnikatelům“ financovaný ze zdrojů EU. V rámci tohoto projektu pořádá Hospodářská komora semináře na téma získávání dotací na rozvoj a rozšíření podnikání. Semináře jsou směřovány především firmám zaměstnávajícím nejvýše devět pracovníků. Cílem je zvýšení přeshraniční spolupráce českých a polských podnikatelů. Do projektu se zapojilo přes tisíc mikropodniků zejména z Jičína a Náchoda. Projekt 5P byl odrazovým můstkem pro začínající projekt „Podnikání bez hranic“, který bude realizovat Krajská hospodářská komora Královéhradeckého kraje a Městská Gmina Valbřich.

Projekt BUSINESS je primárně zaměřen na řízení kvality a vztahů s dodavateli a jeho cílem je pomoc stávajícím i potenciálním subdodavatelům Královéhradeckého kraje lépe obstát v konkurenčním boji se zájemci o dodávky velkým podnikům působícím v tomto regionu.

3.4.2 Vědeckotechnický park

Hlavním projektem statutárního města Hradec Králové na podporu začínajících malých a středních podniků je Vědeckotechnický park v areálu bývalého vojenského Královéhradeckého letiště, který byl otevřen v roce 2008. Město na jeho vybudování obdrželo z Evropského fondu regionálního rozvoje v rámci programu PROSPERITA dotaci ve výši 62 876 000 Kč, která pokryla 75% nákladů, jejichž celková výše dosáhla cca 87 mil. Kč. Součástí technologického centra je tzv. podnikatelský inkubátor, což je prostor, který poskytuje začínajícím podnikatelům vedle administrativních a výrobních prostor také řadu služeb. Kromě zvýhodněného nájemného mohou podnikatelé získat za zvýhodněnou cenu služby v oblasti poradenství, školení apod. K pronájmu je určeno 1 594 m² užitné plochy a mělo by zde najít uplatnění 30 firem a 50 nových zaměstnanců. V současné době je v Technologickém centru Hradec Králové zasídleno 11 firem. Pobyt v podnikatelském inkubátoru je časově omezen a firmy zpravidla odcházejí do tří let.

3.4.3 Regionální operační program NUTS II Severovýchod

Královéhradecký kraj patří do regionu soudržnosti NUTS II¹⁹ Severovýchod, který zajišťuje podporu podnikatelů především ve zvlášť postižených regionech. V Královéhradeckém kraji se jedná zejména o regiony Hostinné, Žacléř, Kopidlno nebo Úpice, na které bylo podle Agentury CzechInvest v roce 2006 prostřednictvím Společného regionálního Operačního programu vynaloženo okolo 28 mil. Kč. Mapa koncentrace a nárůstu počtu ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji je uvedena v příloze G. V současné době probíhá Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007 – 2013, jehož součástí je prioritní osa 4, týkající se rozvoje podnikatelského prostředí. Na tuto prioritní osu je z fondů EU vyčleněno 26,3 mil. EUR, tj. 4% ROP Severovýchod, které jsou určeny na regenerace a revitalizace brownfields apod.

Podle strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2006 – 2015 je jednou ze čtyř prioritních oblastí Podnikání a zaměstnanost, jejímž prioritním cílem je zvýšení celkového ekonomického potenciálu a konkurenceschopnosti kraje. Příloha E nabízí srovnání pozice Královéhradeckého kraje s ostatními kraji ČR v roce 2006.

V následující tabulce je SWOT analýza podnikatelského prostředí Královéhradeckého kraje vypracovaná v rámci Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2006 – 2015.

tabulka 9: SWOT analýza Královéhradeckého kraje

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">• Průmyslová tradice.	<ul style="list-style-type: none">• Existence ekonom. slabých území.
<ul style="list-style-type: none">• Rozsáhlá síť škol a vzdělávacích zařízení.	<ul style="list-style-type: none">• Vyšší nezaměstnanost na venkově.
<ul style="list-style-type: none">• Kvalifikovaná pracovní síla.	<ul style="list-style-type: none">• Absence komplexního systému celoživotního učení.
<ul style="list-style-type: none">• Hustá dopravní síť.	<ul style="list-style-type: none">• Nepochybnost vzdělávací sféry s potřebami trhu práce.
<ul style="list-style-type: none">• Významné kulturní dědictví a přírodní potenciál.	<ul style="list-style-type: none">• Nízká míra spolupráce poskytovatel u sociálních

¹⁹ Zkratka NUTS byla v EU zavedena v roce 1988 a znamená tzv. Jednotnou nomenklaturu územních statistických jednotek (z fr. Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques). Na jejím základě jsou dle počtu obyvatel určeny tři hlavní úrovně regionálního členění:

NUTS I: 3 000 000- 7000 000 obyvatel

NUTS II: 800 000- 3 000 000 obyvatel

NUTS III: 150 000- 800 000 obyvatel

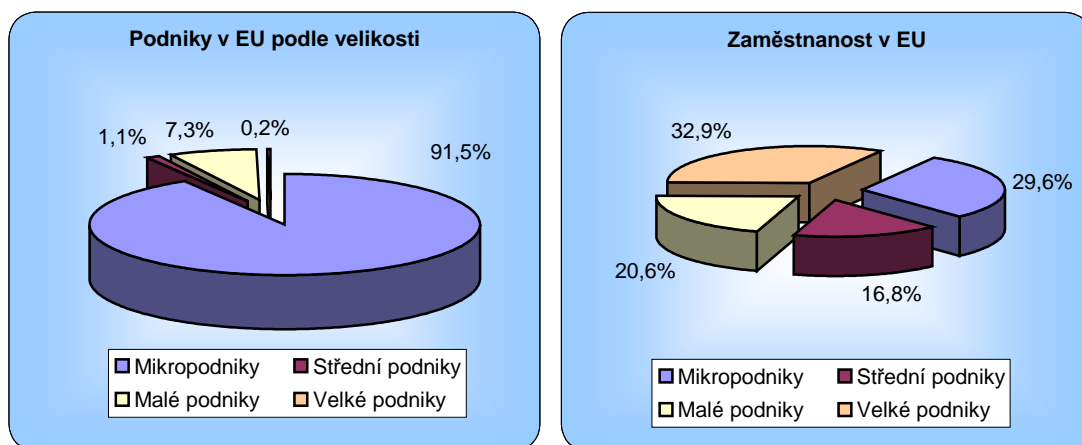
	a zdravotních služeb.
<ul style="list-style-type: none"> • Dostupné základní sociální a zdravotnické služby. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek veřejných služeb na venkově. • Špatný stav regionální dopravní a technické infrastruktury.
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Využití geografické pozice regionu pro rozvoj přeshraniční spolupráce, rozvoj progresivních oborů , rozvoj vědy a výzkumu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odchod firem z regionu, pokles zájmu potencionálních investorů.
<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření systému celoživotního učení. 	<ul style="list-style-type: none"> • Růst nezaměstnanosti.
<ul style="list-style-type: none"> • Funkční systém propojující sociální a zdravotnické služby. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaostávání regionu v důsledku ztráty atraktivity a konkurenceschopnosti.
<ul style="list-style-type: none"> • Napojení regionu na evropskou dopravní síť. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokles přitažlivosti venkovských oblastí pro život obyvatel a podnikání.
<ul style="list-style-type: none"> • Vyšší podíl cestovního ruchu na prosperitě regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nárůst sociálně - patologických a dalších nežádoucích sociálních jevů.
<ul style="list-style-type: none"> • Diverzifikace ekonomické struktury venkovských oblastí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Preferování individuální dopravy před hromadnou.
<ul style="list-style-type: none"> • Využití alternativních a obnovitelných zdrojů energie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerespektování zásad trvale udržitelného rozvoje.
<ul style="list-style-type: none"> • Prohloubení meziregionální a přeshraniční spolupráce. 	

Zdroj: Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2006 – 2015

4 Podpora z Evropské unie

4.1 Význam malých a středních podniků v Evropské unii

Malé a střední podniky mají na evropském hospodářství významný podíl. Jak je patrné z grafu 7, tvoří více než 99% všech firem v EU a vytvářejí dvě třetiny pracovních míst v soukromém sektoru. Mohou tak významnou měrou přispět k urychlování dlouhodobého ekonomického růstu a jsou zdrojem nových pracovních příležitostí a inovací.

graf 7: Zaměstnanost v EU a podniky podle velikosti v EU

Zdroj: Evropská komise²⁰

Tabulka v příloze H, která je zpracována z údajů zprávy Evropské komise z roku 2003, nabízí srovnání MSP v jednotlivých zemích Evropy. Z tabulky je patrné, že v žádné zemi neklesl podíl MSP na celkovém počtu podniků pod 99,4% a podíl MSP na celkové zaměstnanosti pod 64,5%. Největší podíl na celkovém počtu podniků v zemi mají malé a střední podniky v Řecku, Irsku a Lucembursku. V Řecku je nejvyšší i podíl MSP na celkové zaměstnanosti, který dosáhl 86,55%. Česká republika dosahuje v obou ukazatelích podobných hodnot jako EU- 19.

4.2 Politika EU malých a středních podniků

Politika malých a středních podniků je jedním z pilířů Lisabonské strategie. Zaměřuje se na vytváření příznivých podmínek pro vznik a úspěšný růst malých a středních podniků. Evropská komise podporuje MSP v Evropě prostřednictvím řady opatření a programů.

²⁰ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/docs/sme_pack_cs_2008_full.pdf

Jedním ze stěžejních programových dokumentů EU pro podporu a rozvoj MSP je Evropská charta pro malé podniky přijatá v roce 2000. Prostřednictvím této iniciativy se členské státy zavázaly podporovat rozvoj podnikatelského prostředí vstřícného k MSP.

V návaznosti na Evropskou chartu pro malé podniky přijala Evropská komise v roce 2005 novou strategii pro MSP nazvanou Moderní politika malých a středních podniků pro růst a zaměstnanost. Jejím cílem je zajištění řádné a efektivní koordinace všech politik EU relevantních z hlediska MSP a harmonizace opatření pro podporu MSP na národní a nadnárodní úrovni. Strategie usiluje o zlepšení podnikatelského prostředí pro MSP, zjednodušení a urychlení administrativních procedur, omezení administrativní zátěže a zvýšení konkurenceschopnosti MSP. Jedním z hlavních principů této politiky MSP je uplatňování zásady „Think Small First“ („mysli nejdříve v malém“). Podle tohoto principu mají být všechny iniciativy v rámci evropských i národních politik od regulace po veřejnou službu posuzovány z hlediska dopadu na menší firmy.

Iniciativa Evropské komise „better regulation“ (lepší regulace) má systematicky omezovat množství byrokracie a do roku 2012 zredukovat administrativní zátěž malých a středních podniků o 25 %. To by mělo podle odhadů Evropské komise přinést zvýšení HDP EU o 1,5%, což představuje částku ve výši přibližně 150 mld. EUR. Od roku 2005 Komise stáhla 78 dosud neschválených právních předpisů, zjednodušila 54 iniciativ a určila 2500 zastaralých předpisů, které mají být zrušeny.

V roce 2008 předložila Evropská komise dokument Small Business Act for Europe (Evropský akt pro malé podniky), který je vyvrcholením aktivit Evropské Komise v oblasti MSP. Akt zahrnuje kombinaci legislativních opatření, politických závazků a konkrétních praktických kroků, stěžejních pro růst MSP, zlepšení jejich přístupu na trhy a k finančním prostředkům a inovacím. Soubor 10 zásad platných pro přípravu a provádění politik na úrovni EU i členských států je nezbytný pro zajištění přidané hodnoty na úrovni EU, vytvoření rovných podmínek pro malé a střední podniky a zlepšení právního a správního prostředí v celé EU:

1. vytvořit prostředí, ve kterém budou podnikatelé a rodinné podniky moci vzkvétat a podnikání bude odměňováno,

Podle průzkumu agentury Eurobarometr²¹ z roku 2007 zaměřeného na postoje k podnikání by samostatnou výdělečnou činnost upřednostnilo pouze 45% Evropanů v porovnání s 61% obyvatel Spojených států, což je po dlouhou dobu neměnný stav.

2. zajistit, aby čestní podnikatelé, kteří čelili úpadku, dostali rychle druhou šanci, Úpadek představuje 15 % všech ukončení činnosti podniků. V průměru postihne každoročně zhruba 700 000 malých a středních podniků, což se ročně týká asi 2,8 milionu pracovních míst v celé Evropě. Nový začátek podnikání zároveň komplikují zdouhavá konkursní řízení, jejichž průměrná doba dokončení se v EU pohybuje mezi čtyřmi měsíci a devíti lety²².

3. navrhnout pravidla v duchu zásady „Zelenou malým a středním podnikům“, Podle malých a středních podniků je jejich nejobtížnějším omezením dodržování správních předpisů. MSP nesou v porovnání s velkými podniky neúměrnou regulační a administrativní zátěž. Podle odhadů může v situaci, kdy v důsledku regulační povinnosti vynaládá velký podnik 1 EUR na zaměstnance, může být malý podnik nucen vynaložit v průměru až 10 EUR²³.

4. přimět státní správy, aby reagovaly na potřeby malých a středních podniků, Flexibilní a vstřícná veřejná správa může značně přispět k úspěchu a růstu MSP úsporou času a prostředků, čímž jim uvolní zdroje pro inovace a tvorbu pracovních míst. Zvláště elektronická správa a centrální kontaktní místa mají potenciál pomoci při zlepšení služeb a snížení nákladů.

5. přizpůsobit nástroje veřejné politiky potřebám malých a středních podniků, Základní snahou je usnadnit účast malých a středních podniků na veřejných zakázkách a lépe využívat možnosti státní podpory pro malé a střední podniky.

6. usnadnit přístup malých a středních podniků k financování a rozvinout právní a podnikatelské prostředí podporující včasné úhrady v obchodních transakcích, Navzdory k veřejné podpoře EU je pro MSP získání vhodného financování jedním ze zásadních problémů. Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace (CIP) na podporu přístupu malých a středních podniků k financování vyčleňuje více než

²¹ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/survey/eurobarometer_intro.htm

²² „Společná přistěhovalecká politika pro Evropu: zásady, opatření a nástroje“, KOM(2008) 359 v konečném znění, 17. června 2008

²³ Zpráva expertní skupiny „Modely pro snížení neúměrné regulační zátěže malých a středních podniků“, květen 2007

1 miliardu EUR, z čehož je podstatná částka poskytována prostřednictvím skupiny EIB. Do roku 2013 bude v rámci politiky soudržnosti poskytnuto zhruba 27 mld. EUR odhadem pro 475 000 MSP. Přibližně 10 mld. EUR bude tvořit příspěvek poskytovaný v rámci opatření finančního inženýrství včetně iniciativy JEREMIE (Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky) a cca 3,1 mld. EUR má zajistit rizikový kapitál. Pro MSP je přínosný i Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, protože mimo jiného prosazuje podnikání a podporuje hospodářskou diverzifikaci venkovských oblastí. Malé a střední podniky mají často slabou kapitálovou pozici, kterou navíc zhoršuje špatná platební morálka v Evropě. MSP musejí v závislosti na jednotlivých zemích čekat na proplacení faktur v průměru mezi 20 a více než 100 dny. Čtvrtina případů platební neschopnosti je způsobena zpožděnými platbami, což každoročně vede k zániku 450 000 pracovních míst a ke ztrátám ve výši 25 mld. EUR.

7. pomoci malým a středním podnikům více těžit z příležitostí, které nabízí jednotný trh,

Jednotný trh by měl podnikům zaručit přístup k širokému společnému trhu s více než 500 mil. spotřebitelů. Zjednodušení, které s sebou nese nahrazení 27 souborů odlišných vnitrostátních předpisů jediným souborem předpisů EU pro vnitřní trh, je přínosem zejména pro malé a střední podniky. Náklady a rizika spojená s nutností jednat s různými vnitrostátními právními systémy často brání MSP při rozšíření činnosti do zahraničí. Enterprise Europe Network (Evropská podniková síť), jejíž činnost v loňském roce zahájila Evropská Komise, poskytuje komplexní služby pro podnikání a inovace a integruje služby dřívějších Euro Info Center (EIC) i Innovation Relay Center (IRC). V EU i mimo ni bylo zřízeno kolem 550 kontaktních míst.

8. podporovat zvyšování kvalifikace v malých a středních podnicích a všechny formy inovací,

V období 2007-2013 podporuje Evropská politika soudržnosti činnosti na podporu adaptability pracovníků a podnikatelů částkou 13,5 mld. EUR, ze kterých je významná část zaměřena přímo na malé a střední podniky. Podle odhadů bude podpora pro samostatně výdělečnou činnost a zahájení podnikání činit celkem 2,8 mld. EUR.

9. umožnit malým a středním podnikům, aby výzvy ochrany životního prostředí přeměnily na příležitosti,

Pouze 29 % malých a středních podniků zavedlo opatření na úsporu energie nebo surovin v porovnání se 46 % velkých podniků. Pouze 4 % MSP v EU instalovaly účinný

energetický systém, což je zlomek v porovnání s 19 % velkými podniky. Malé a střední podniky jsou obzvláště citlivé na současný trend růstu cen energií a surovin a na předpověď klimatických změn, proto potřebují zvýšit efektivitu a účinnost, aby se mohly těmto výzvám přizpůsobit a změnit je v příležitosti.

10. povzbuzovat a podporovat malé a střední podniky při využívání výhod růstu trhů.

63% malých a středních podniků v současnosti působí pouze ve své domovské zemi. Jen 8% evropských MSP vykazuje příjmy z vývozu, což je významně méně než v případě velkých podniků (28%). Navíc je pouze 12 % vstupů průměrného MSP pořizováno v zahraničí.

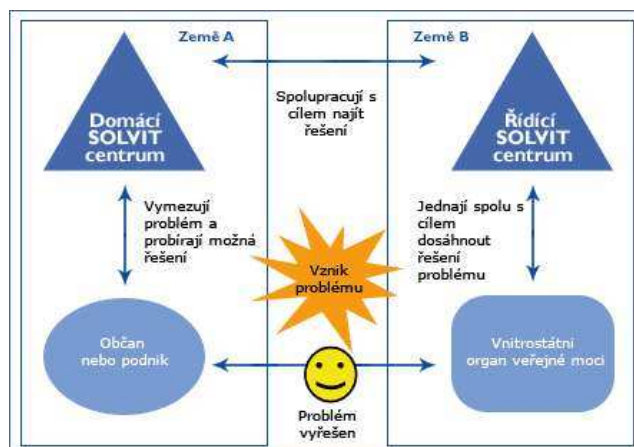
Možnosti získání prostředků z fondů EU (PHARE) začaly pro české firmy vznikat v letech 1991-1992, ale informovanost podnikatelské veřejnosti byla nízká a cesta k jejich získání dlouhá.

V současné době poskytuje Evropská unie podporu malým a středním podnikům v různých formách, jako jsou granty, půjčky a v některých případech záruky. Podpora je dostupná přímo nebo prostřednictvím programů řízených na vnitrostátní či regionální úrovni. Malé a střední podniky podporuje i řada nefinančních pomocných opatření ve formě programů a služeb podpory podnikání.

V rámci zlepšení právní úpravy vytvořila Evropská komise společně s dalšími orgány EU souhrnnou strategii s cílem zjednodušit a zlepšit stávající právní předpisy, lépe tvořit nové právní předpisy a posílit dodržování a účinnost předpisů.

4.3 SOLVIT

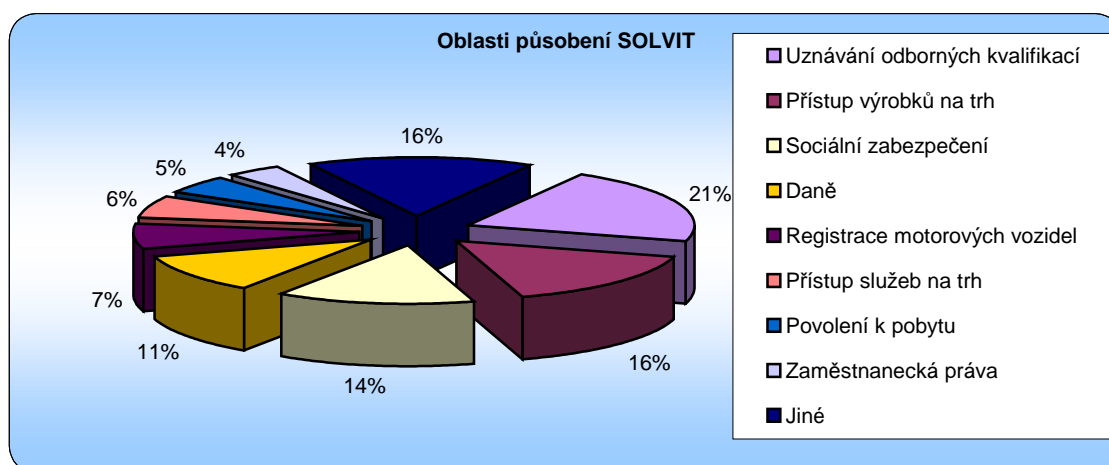
On-line síť SOLVIT poskytuje rychlou a praktickou pomoc podnikatelům, kteří se v důsledku nesprávného používání tržních pravidel EU ze strany orgánů veřejné správy potýkají s problémy při podnikání v zahraničí. V každém členském státě EU (včetně Norska, Lichtenštejnska a Islandu) existují SOLVIT centra, která pomáhají se stížnostmi občanů i podniků. SOLVIT je součástí státní správy jednotlivých zemí a jeho cílem je bezplatně poskytovat řešení problémů v krátké lhůtě deseti týdnů. Schéma fungování systému SOLVIT znázorňuje následující obrázek 1.

obrázek 1: Schéma fungování SOLVIT

Zdroj: SOLVIT

Efektivitu systému dokazují statistiky, podle kterých ze 78% převládají vyřešené případy nad nevyřešenými (22%). Oblasti, kterými se SOLVIT centrum zabývá, spadají například do oblasti daní, přístupu výrobků a služeb na trh, zadávání veřejných zakázek, volný pohyb kapitálu nebo plateb, uznávání odborné kvalifikace a další. Poměr případů, kterými se SOLVIT zabýval v různých oblastech ukazuje následující graf 8.

graf 8: Případy, kterými se SOLVIT zabýval v jednotlivých oblastech

Zdroj: vlastní zpracování²⁴

4.4 CEBRE

Česká podnikatelská reprezentace při EU (CEBRE) zastupuje české podnikatele u evropských institucí a v evropských platformách, kde hájí jejich zájmy. Působí v oblastech, kde se zájmy českých podniků protínají s činností orgánů Evropské unie nebo jiných evropských organizací sídlících v Bruselu. CEBRE byla v roce 2002 vytvořena Hospodářskou komorou ČR, Svazem průmyslu a dopravy ČR a Konfederací

²⁴ SOLVIT

zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR za podpory Ministerstva průmyslu a obchodu ČR.

4.5 Programy podpory Evropské unie malým a středním podnikům

Program podpory Evropské unie malým a středním podnikům vydaný koncem roku 2008 Evropskou komisí rozděluje programy podpory do čtyř kategorií. Tématické možnosti financování s konkrétními cíly, kterými může být životní prostředí, výzkum či vzdělání, je tvořen a zaváděn různými odděleními Evropské komise. Další kategorií jsou strukturální fondy, které tvoří významný zdroj financování prostřednictvím tématických programů a iniciativ společenství, které jsou realizovány v daných regionech. Finanční nástroje představují třetí kategorii programů pomoci. Většina je dostupná pouze nepřímo prostřednictvím národních finančních prostředníků. Posledním systémem pomoci tvoří Podpora mezinárodního působení MSP, která je často nepřímá.

4.5.1 Příležitosti financování

4.5.1.1 Životní prostředí, energie a doprava

LIFE+

Komunitární program²⁵ LIFE+ je rozdělen do třech odvětví: Příroda a biologická rozmanitost, Politika a správa životního prostředí a Informace a komunikace. Pro období 2007-2013 činí předpokládaný rozpočet 2,1 mld. EUR. Malé a střední podniky mají přístup k prostředkům spravovaným Evropskou Komisí a národními agenturami.

Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci (CIP)

Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace je zaveden Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1639/2006/ES. Jedná se o komunitární program, jehož administrace je zajišťována Evropskou komisí. Rozpočet programu je v období 2007-2013 stanoven na 3,622 mld. EUR, z čehož je 60% prostředků určeno MSP. Cílem programu je poskytovat finanční podporu aktivitám Společenství v oblasti podnikání, inovací, informačních a komunikačních technologií a energetiky. CIP je společným rámcem pro 3 specifické podprogramy — Program podnikání a inovace, Program podpory politiky ICT a Program inteligentní energie pro Evropu. Z hlediska životního

²⁵ Komunitární programy jsou nástrojem Evropského společenství, které byly vytvořeny s cílem podpořit a prohloubit spolupráci při řešení společných problémů mezi členskými státy v různých specifických oblastech přímo souvisejících s politikami Společenství. Tyto programy jsou víceleté a jsou financovány z rozpočtu EU.

prostředí a energie se program skládá z Podnikatelského a inovačního programu, na který je vyčleněno 430 mil. EUR. Hlavním cílem je využití celého potenciálu enviromentálních technologií k ochraně životního prostředí a zároveň přispět k hospodářskému růstu a růstu konkurenceschopnosti. Druhým programem v rámci životního prostředí je Program inteligentní energie pro Evropu, na který je určeno 727 mil. EUR. Program podporuje obnovitelné zdroje energie a diverzifikace energie a aktivity k podpoře diverzifikace paliv a energetické účinnosti v dopravě.

Marco Polo II.

K dosažení cíle omezení dopravní neprůjezdnosti a zlepšení vlivu systému nákladní dopravy na životní prostředí podporuje program aktivity v nákladní dopravě, logistice a na dalších relevantních trzích a opatření k zamezení dopravy. Rozpočet programu na období 2007-2013 je stanoven na 400 mil. EUR.

4.5.1.2 Inovace a výzkum

Sedmý rámcový program zaměřený na výzkum a technologický rozvoj (RP7)

RP7 je základním nástrojem EU pro vytvoření Evropského výzkumného prostoru, jako evropského trhu pro uplatnění výsledků vědy a nových technologií. Malým a středním podnikům se cíleně věnuje prostřednictvím programů „Kooperace“, na který je vyčleněno 32,3 mld. EUR, „Myšlenky“ s rozpočtem 7,5 mld. EUR, „Lidé“ s prostředky 4,7 mld. EUR a „Kapacity“ se 4 mld. EUR.

Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci (CIP)

Program byl v obecné rovině popsán výše. V rámci inovace a výzkumu se jedná o Podnikatelský a inovační program a Program podpory politiky ICT. Program podporuje aktivity spojené s vytvořením jednotného evropského informačního prostoru, vnitřního trhu informačních produktů a služeb a modernizaci služeb veřejného sektoru. Na program je vyčleněno 728 mil. EUR.

4.5.1.3 Vzdělání a odborná příprava

Integrovaný akční program pro celoživotní vzdělávání

Integrovaný akční program pro celoživotní vzdělávání na období 2007 až 2013 zahrnuje čtyři vnořené programy: COMENIUS, ERASMUS, LEONARDO DA VINCI a GRUNDTVIG. Program LEONARDO DA VINCI se z největší části týká přímo podniků, neboť podporuje inovační nadnárodní iniciativy na podporu znalostí, schopností a dovedností potřebných pro úspěšnou integraci do pracovního života.

4.5.1.4 Kultura a média

CULTURE 2007-2013

Komunitární program CULTURE 2007–2013 poskytuje granty kulturním projektům ve všech uměleckých a kulturních oblastech. Rozpočet je stanoven na 400 mil. EUR pro projekty a iniciativy, které vyzdvihují evropskou kulturní rozmanitost a společné kulturní dědictví na základě rozvoje přeshraniční spolupráce mezi kulturními subjekty a institucemi.

MEDIA 2007-2013

Tento komunitární program má v letech 2007–2013 rozpočet 755 mil. EUR a zabývá se přípravou mediálních profesionálů.

4.5.2 Strukturální fondy

Strukturální fondy představují jeden z nejvýznamnějších nástrojů regionální a strukturální politiky EU. Slouží k realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti, která má za cíl vyrovnávání rozdílů mezi úrovní rozvoje regionů a členských států EU. Politika soudržnosti je považována za jednu z nejvýznamnějších, a proto na ni připadá více než jedna třetina prostředků z celkového rozpočtu EU. Centrálním koordinátorem pro využívání fondů EU v České republice je Ministerstvo pro místní rozvoj, které zároveň zodpovídá za tvorbu Národního rozvojového plánu, Národního strategického referenčního rámce a dalších dokumentů na období 2007 až 2013. Česká republika bude ve 2. programovacím období 2007–2013 hospodařit s 26,69 mld. EUR z fondů EU, ke kterým musí pro úspěšné čerpání přidat navíc přibližně 132,83 mld. Kč z národních zdrojů. Evropská unie financuje maximálně 85 % způsobilých výdajů. Česká republika nevykazuje ve své hospodářské výkonnosti 75% průměru HDP EU a řadí se tak mezi chudší státy. Tento fakt pro Českou republiku znamená, že její regiony NUTS II, s výjimkou hlavního města Prahy, budou pro programovací období 2007-2013 zařazeny do Cíle Konvergence, a budou moci využívat podpory ze strukturálních fondů (tj. Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu). Tento cíl se svým pojetím blíží tzv. Cíli 1 v programovacím období 2004- 2006, který byl určen k urychlení hospodářské konvergence nejméně rozvinutých regionů EU.

Na období 2007 – 2013 jsou strategie i zdroje politiky soudržnosti, které zahrnují Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESF) a Evropský fond soudržnosti (FS), rozděleny do tří prioritních cílů, s celkovou částkou příspěvků

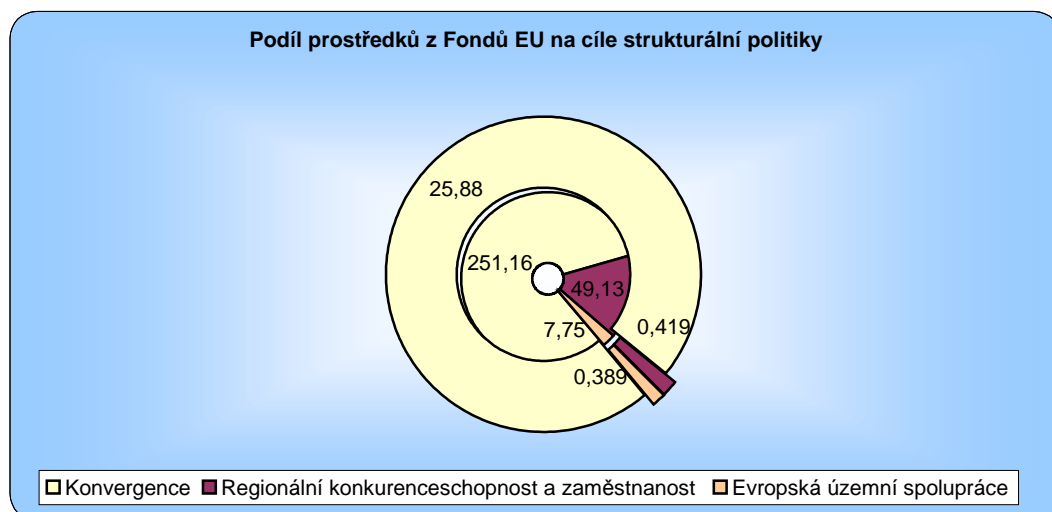
ve výši 308 mld. EUR. V České republice bude v rámci prioritních cílů využíváno 26 Operačních programů.

Cíl Konvergence pomáhá urychlit hospodářskou konvergenci méně rozvinutých regionů na úrovni NUTS II a připadá na něj největší část prostředků. Podpora se týká regionů s HDP na obyvatele nižším než 75% HDP EU, kam v ČR spadají všechny regiony kromě hlavního města Prahy. Je financován z ERDF, ESF a Fondu soudržnosti a v ČR je realizován prostřednictvím osmi tematických operačních programů s prostředky 21,23 mld. EUR a sedmi regionálních operačních programů s rozpočtem 4,66 mld. EUR.

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je dalším cílem strukturální politiky, který posiluje aktivitu a konkurenceschopnost regionů na úrovni NUTS II nebo NUTS I a pomáhá pracovníkům a podnikům přizpůsobit se hospodářským změnám. Podpora se týká regionů, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence a v České republice pod něj spadá hlavní město Praha. Cíl je realizován prostřednictvím dvou operačních programů a je financován z ERDF a ESF, ze kterých je na něj vyčleněno 0,42 mld. EUR.

Třetím cílem je Evropská územní spolupráce, který posiluje přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráci regionů na úrovni NUTS III. Tento cíl je financován z ERDF a v ČR do něj spadají všechny regiony. Podporu lze čerpat prostřednictvím devíti operačních programů, na které je pro ČR určeno 0,39 mld. EUR.

Srovnání podílu prostředků evropských fondů na jednotlivé cíle nabízí následující graf 9, kde jsou ve vnitřním kruhu uvedeny prostředky pro EU- 27 a ve vnějším prostředky pro ČR v mld. EUR.

graf 9: Podíl prostředků z fondů EU na cíle strukturální politiky

Zdroj: vlastní zpracování²⁶

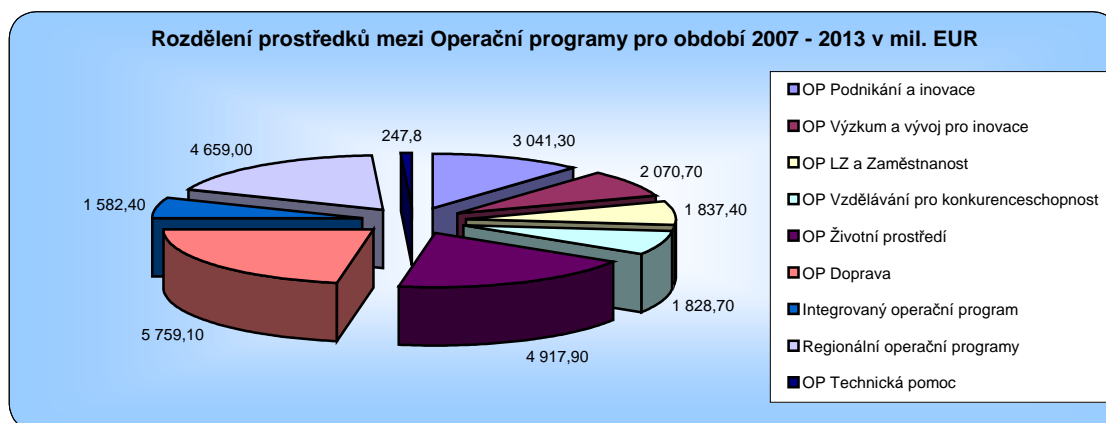
4.5.2.1 Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)

ERDF je nejrozsáhlejším finančním nástrojem Unie, který podporuje malé a střední podniky prostřednictvím investičních projektů. Za účelem zakládání malých a středních podniků a posílení jejich konkurenceschopnosti spolufinancuje činnosti v celé řadě oblastí. Zahrnuje aktivity v rámci podnikání, inovace a konkurenceschopnosti MSP, zlepšení regionálního prostředí pro MSP, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech a společně se Sociálním fondem se podílí na investicích do lidských zdrojů. Programy ERDF řídí vnitrostátní a regionální orgány.

Operační program Podnikání a inovace

Operační program Podnikání a inovace financovaný z ERDF v rámci Cíle Konvergence, je klíčovým nástrojem MPO pro realizaci Koncepce rozvoje malého a středního podnikání 2007 – 2013. Alokaci zdrojů pro jednotlivé Operační programy v cíli Konvergence pro Českou republiku v období 2007 - 2013 ukazuje následující graf 10.

²⁶ <http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika>

graf 10: Rozdělení prostředků mezi Operační programy pro období 2007 - 2013

Zdroj: vlastní zpracování²⁷

Operační program Podnikání a inovace pro období 2007 - 2013 navazuje na Operační program Průmysl a podnikání (OPPP), který byl vyhlášen po vstupu České republiky do Evropské unie a probíhal ve zkráceném období 2004-2006. V rámci tohoto Operačního programu bylo k 31.5. 2007 podpořeno celkem 2 889 projektů v celkovém objemu 10,641 mld. Kč.

Práce je podrobněji věnována OPPI, jakožto nejvýznamnějšímu zdroji podpor pro MSP. V rámci OPPI bude během programovacího období českým podnikatelským subjektům poskytnuto 3 041 312 546 EUR. Schéma systému toků finančních prostředků je znázorněno v příloze J. *Globálním cílem Operačního programu Podnikání a inovace je zvýšit do konce programovacího období konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy.*²⁸ Základem pro formulaci priorit OPPI je SWOT analýza, vycházející ze SWOT analýzy Národního rozvojového plánu ČR pro léta 2007–2013, uvedená v příloze M. Specifické cíle v rámci prioritních cílů uvedené v příloze N, jsou naplňovány 15 programy podpory, které navrhlo Ministerstvo průmyslu a obchodu a schválila vláda ČR.

Ve smyslu Nařízení Rady č. 1083/2006 a usnesení vlády ČR č. 175 ze dne 22. února 2006 bylo pověřeno zajištěním výkonu funkce Řídicího orgánu Operačního programu Podnikání a inovace Ministerstvo průmyslu a obchodu. Zprostředkujícími institucemi jsou agentura CzechInvest a Českomoravská záruční a rozvojová banka, která je

²⁷ <http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika/konecna-alokace-fondu-eu-pro-cr-2007-2013>

²⁸ Národní rozvojový plán ČR pro léta 2007–2013

smluvním partnerem pro implementaci programů START, PROGRES, ZÁRUKA a EKO-ENERGIE. Přehled oblastí podpory a zprostředkujících subjektů nabízí příloha L. Jednotlivé programy jsou realizovány v sedmi prioritních osách, z nichž je šest zaměřeno věcně a jedna na technickou pomoc. Rozdělení prostředků do jednotlivých os je v přehledné tabulce v příloze K.

- Prioritní osa 1: „Vznik firem“

Program Start – tento úvěrový program je určen pro začínající drobné podnikatele a financování jejich podnikatelských záměrů. Zprostředkujícím subjektem je Českomoravská záruční a rozvojová banka.

Finanční nástroje – cílem této aktivity je podpora inovačního podnikání malých a středních podniků s využitím nových nedotačních finančních nástrojů prostřednictvím rizikového kapitálu. Jednou z možností je využití finančních nástrojů v rámci společné iniciativy JEREMIE viz výše.

- Prioritní osa 2: „Rozvoj firem“

Bankovní nástroje využívají programy Progres a Záruka. Účelem poskytované podpory je urychlit rozvoj MSP schopných realizovat významnější projekty vedoucí ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti nebo podniků schopných zapojit se do subdodavatelských řetězců velkých podniků.

Program Progres – hlavní cíle programu jsou úvěrová pomoc dynamicky se rozvíjejícím firmám a podpora projektů v oblasti energetiky přispívajících ke snížení spotřeby energie a zvýšení efektivnosti její výroby. Zprostředkovatelem je Českomoravská záruční a rozvojová banka, která předpokládá alokaci zdrojů ve výši 0,85 mld. Kč.

Program Záruka – hlavním úkolem je usnadnění realizace podnikatelských projektů MSP prostřednictvím zvýhodněných bankovních záruk. Zprostředkujícím subjektem, který přijímá žádosti, je Českomoravská záruční a rozvojová banka. Plánovaná alokace předpokládá 1,65 mld. Kč.

Na podporu nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb jsou určeny programy Rozvoj, ICT a strategické služby a ICT v podnicích.

Program Rozvoj – tento program primárně podporuje technické vybavení podniků. Formou dotací pomáhá podnikům s pořízením technologického vybavení a tím napomáhá zvyšovat konkurenceschopnost a růst výkonů malých a středních podniků ve vybraných regionech.

Program ICT a strategické služby – je zaměřen na rozvoj informačních znalostí společností prostřednictvím nabídky nových ICT produktů a služeb, patří sem zejména vývoj software a návrhy informačních a komunikačních systémů. Příjemci podpory nejsou v tomto případě omezeni velikostí.

Program ICT v podnicích – umožňuje malým a středním podnikům získat prostřednictvím úvěru finanční prostředky na pořízení a rozšíření informačních a komunikačních technologií. Cílem tohoto programu je zvýšit konkurenceschopnost podniků efektivním využíváním moderních informačních technologií a pomáhá tak řešit zefektivnění vnitřního chodu firmy a vnějších vztahů se zákazníky.

- Prioritní osa 3: „Efektivní energie“

Program Eko - energie – primárním cílem programu je podpora využívání obnovitelných zdrojů a snižování energetické náročnosti výroby v malých a středních podnicích.

- Prioritní osa 4 „Inovace“

Program Inovace – kromě inovačních projektů podporuje projekty na ochranu práv průmyslového vlastnictví.

Program Potenciál – je zaměřen především na pomoc MSP při zvyšování kapacity potřebné pro realizaci vývojových, inovačních a výzkumných činností.

- Prioritní osa 5 „Prostředí pro podnikání a inovace“

Program Spolupráce – navazuje na program Klastry z OPPP v činnosti podpory spolupráce podniků, vysokých škol a výzkumného sektoru.

Program Prosperita – formou nevratné dotace vědeckotechnických parků, podnikatelských inkubátorů a sítě business angels se snaží překonat nedostatečnou komunikaci mezi výzkumným a podnikatelským sektorem. Od roku 2004 byly tímto programem podpořeny projekty na vznik 16 vědeckotechnických parků, 11 center pro transfer technologií a 20 podnikatelských inkubátorů.

Program školící střediska – cílem programu je zkvalitnit podmínky pro rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím investic do infrastruktury potřebné pro realizaci, organizaci a řízení vzdělávání. Příjemcem podpory může být podnikatelský subjekt bez ohledu na velikost a další subjekty. Program podporuje zejména výstavbu, nákup či úpravu nemovitostí a pořízení a modernizaci školících center a pomůcek.

Program Nemovitosti – formou nevratné dotace umožňuje nákup, rekonstrukci či přípravu podnikatelských zón včetně infrastruktury. Kromě podnikatelských subjektů mohou být příjemci podpory i územní samosprávné celky.

- Prioritní osa 6 „Služby pro rozvoj podnikání“

Program Poradenství – dva hlavní cíle zahrnují rozvoj Národního registru poradců a vytvoření systému pro analýzy světových i českých rozvojových trendů, které mají vliv na inovační aktivitu ekonomiky ČR.

Program Marketing – je zaměřen na zvyšování marketingových aktivit MSP na zahraničních trzích a podporu účastí výrobních podniků a poskytovatelů služeb na zahraničních výstavách a veletrzích specializovaného charakteru a na podnikatelských misích pořádaných za účelem prezentace ČR.

Prioritní osa 7 „Technická pomoc“

V rámci OPPI byl zřízen Monitorovací výbor, jehož hlavním úkolem je ověřování účinnosti a kvality provádění programu.

4.5.2.2 Evropský sociální fond (ESF)

Prostřednictvím ESF jsou podporovány neinvestiční projekty, mezi které patří tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajícím OSVČ či rozvoj institucí služeb zaměstnanosti. V rámci cíle Konvergence ESF podporuje snahy o navýšení a zkvalitnění investic do lidského kapitálu a akce zaměřené na rozvoj institucionálních kapacit a efektivity veřejné správy na národní, regionální a místní úrovni.

4.5.2.3 JEREMIE- Joint European resources for mikro to medium enterprises

Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky je společná iniciativa Evropské komise a Evropského investičního fondu s Evropskou investiční bankou, která byla spuštěna v roce 2006. Jejím cílem je v rámci OPPI zlepšit přístup nejmenších až středních podniků k financování poskytováním mikroúvěrů, investičního a rizikového kapitálu nebo záruk a dalších forem netradičního financování.

4.5.2.4 JASMINE- Joint Action to support microfinance institutions in Europe

JASMINE je společná iniciativa Evropské komise, Evropského investičního fondu a Evropské investiční banky, která byla přijata Evropskou komisí v listopadu 2007, a doplňuje iniciativu JEREMIE. Jejím cílem je rozvinout nabídku mikroúvěrů v Evropě

na základě dvou hlavních opatření. Prvním je poskytování technické podpory institucím zabývajícím se mikrofinancováním a druhou je financování činností nebankovních finančních institucí, aby mohly poskytovat více půjček.

4.5.3 Finanční nástroje

Tyto systémy neposkytují přímé financování malých a středních podniků, ale jsou obvykle zpracovávány prostřednictvím finančních prostředníků. Smyslem finančních nástrojů je zvýšení objemu úvěrů dostupných pro MSP a podpora těchto prostředníků k rozvíjení své vlastní schopnosti tyto podniky úvěrovat.

4.5.3.1 Rámcový program zaměřený na konkurenceschopnost a inovaci (CIP)

V rámci CIP bylo pro období 2007 až 2013 přiděleno 1,130 mld. EUR na finanční nástroje. Ty jsou organizovány ve třech programech, které jsou spravovány Evropským investičním fondem. Prvním programem je Služba pro rychle rostoucí a inovující malé a střední podniky, která má za cíl zvýšit přísun kapitálu pro inovující MSP v jejich raných fázích a ve fázi růstu. Poskytnutí záruky MSP představuje dodatečné zabezpečení k zajišťovacím zárukám, aby zvýšila přísun dluhového financování do MSP. Plán budování zdrojů podporuje kapacitu finančních zprostředkovatelů v některých členských státech.

4.5.3.2 Vlastní investice Evropského investičního fondu

Aktivity EIF jsou založeny na dvou nástrojích. Prvním z nich jsou Nástroje rizikového kapitálu a druhým Záruční nástroje, které zahrnují poskytování záruk finančním institucím, které finančně kryjí úvěry pro MSP.

4.5.3.3 Půjčky od Evropské investiční banky

Pro období 2008–2009 vyčlenila EIB 15 mld. EUR na půjčky MSP jako součást celkového balíku 30 mld. EUR na období 2008–2011. Tyto půjčky budou poskytovány přes zprostředkovatele a jsou zaměřeny na hmotné i nehmotné investice MSP i na zvyšování jejich provozního kapitálu. Půjčky budou poskytovány na dobu 2 až 12 let, přičemž maximální částka jedné půjčky bude činit 12,5 mil. EUR.²⁹

4.5.4 Podpora mezinárodního působení MSP

Podpora mezinárodního působení MSP je určena prostředníkům či veřejným sektorům, proto bývá často nepřímá.

²⁹ Program podpory Evropské unie malým a středním podnikům

4.5.4.1 AL-Invest IV

V rámci tohoto programu dostávají finance neziskové organizace, jako jsou hospodářské komory, na pořádání vzájemných setkání aktérů z Evropy a Latinské Ameriky, která usnadňují vzájemnou spolupráci. Program je naplánován na období 2009-2012 a náklady za organizaci nese Evropská Komise.

4.5.4.2 Program Brána EU

Nepřímá podpora je poskytována v období 2008- 2015 prostřednictvím organizace obchodních misí za účelem usnadnění spolupráce a uvádění evropských výrobků na japonský a korejský trh. Je doprovázena konkrétní logistickou pomocí pro zúčastněné MSP.

4.5.4.3 Program průmyslové spolupráce EU- Japonsko

Nepřímá podpora je poskytována prostřednictvím uskutečňování vzdělávacího programu, který je bezplatný a zahrnuje stipendium pro účastníky z MSP. Jednoletý Program zahrnuje programy HRTP, DBP a FDI, které pomáhají manažerům evropských MSP, kteří se věnují vztahům svého podniku s Japonskem, aby získali přístup na japonský trh.

4.5.4.4 Program přípravy řídicích pracovníků: Japonsko a Korea

Cílem programu je pomoc manažerům evropských společností při vstupu na japonský a korejský trh. Kandidáty do vzdělávacího programu, který se koná v dané zemi, může sponzorovat jakákoli společnost z EU, která je činná v Japonsku/Koreji nebo do nich vyváží.

5 Podpora ze soukromého sektoru

V současné době si subjekty soukromého sektoru včetně bank uvědomují význam malých a středních podnikatelů a přizpůsobují jim své služby, přestože MSP jsou pro banky stále rizikovou skupinou klientů. Žádné české banky neinvestují do MSP, proto je jedinou možností financování prostřednictvím úvěrů. Kromě bankovních služeb se v České republice rozvíjí podpora malých a středních podnikatelů prostřednictvím business angels a rizikového kapitálu.

Důležitým předpokladem pro získání bankovního úvěru a dalších podnikatelských aktivit, jako je žádost o veřejnou podporu, je předložení kvalitně zpracovaného podnikatelského záměru. Pro tento účel vydala agentura CzechInvest průvodce „Jak napsat podnikatelský plán“.

5.1 Služby finančních institucí

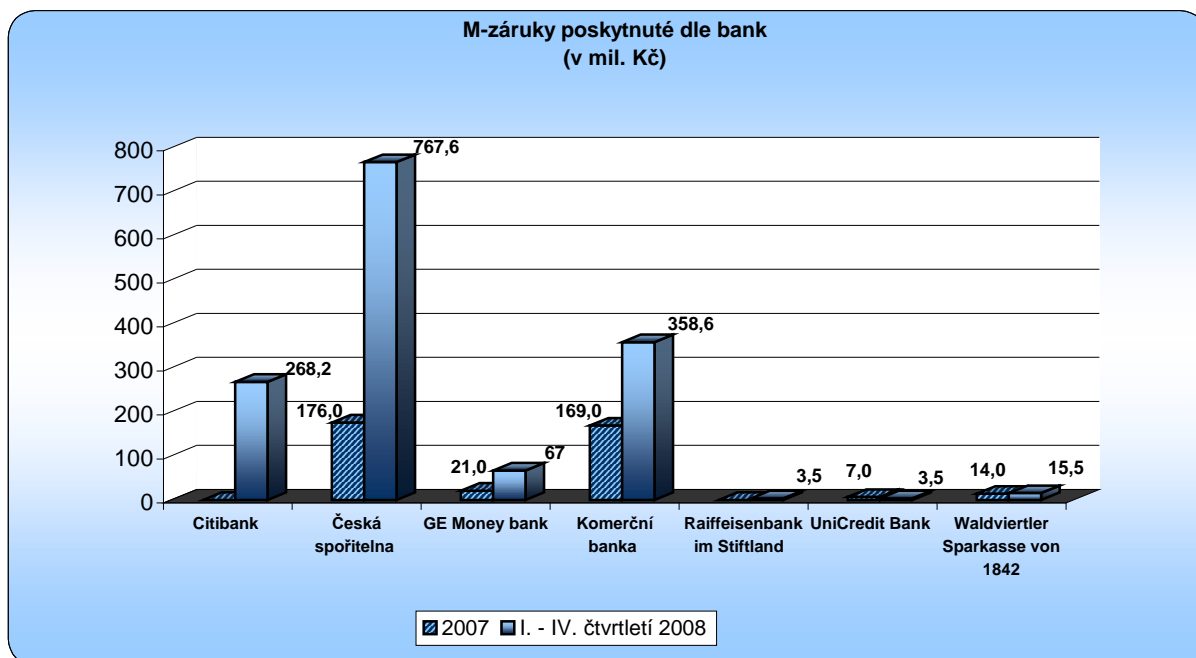
5.1.1 Bankovní služby

Všechny bankovní instituce nabízí malým a středním podnikatelům širokou škálu služeb. Důležitým faktorem je pro banky při vyřizování úvěru věrnost klienta ke konkrétnímu bankovnímu ústavu. V tomto případě může banka ověřit výši ročního obrátu společnosti za minulé období a nabídnout klientovi více typů výhodnějších úvěrů. Přestože na bankovním trhu působí silná konkurence, jsou nabídky služeb jednotlivých bank v zásadě podobné. Na českém trhu existuje přes 80 úvěrových produktů od různých bankovních ústavů, počínaje kontokorentem až po specializované účelové úvěry. Všechny významné banky na svých webových stránkách nabízejí kromě množství úvěrových produktů i řadu účtů, platebních karet, hypoték a dalších služeb.

Významné banky působící na českém trhu nabízejí svým klientům poradenství v oblasti financování ze zdrojů EU a úvěrové programy pro předfinancování a spolufinancování projektů. Většina bank nabízí služby v oblasti poradenství převážně bezplatně, resp. na principu „success free“, tj. platba za služby až v případě úspěchu.

Komerční banka, a. s. (13%), Česká spořitelna, a. s. (13%) a Československá obchodní banka, a. s. (1,67%) jsou z 28% akcionáři Českomoravské záruční a rozvojové banky. S ČMZRB spolupracují v programech START a ZÁRUKA, v rámci kterých mohou podnikatelé využít záruku od ČMZRB. V rámci programu ZÁRUKA lze využít M-záruku k bankovnímu úvěru nepřesahujícímu 5 mil. Kč, jejíž vyřízení je uskutečněno

do 5 pracovních dní a která pokryje až 70% jistiny zaručeného bankovního úvěru. Z následujícího grafu je patrné, že největší objem záruk byl uplatněn k úvěrům České spořitelny a Komerční banky a v loňském roce se značně podílela také Citibank, která se v předešlém roce na programu neúčastnila.

graf 11: M-záruky poskytnuté podle bank

Zdroj: Českomoravská záruční a rozvojová banka

Jednou ze služeb, které nenabízí každá banka, jsou programy pro zaměstnance, které poskytuje Komerční banka a Česká spořitelna. Kromě penzijního a životního pojištění, které nabízí obě banky, nabízí Komerční banka zaměstnavatelům balíček Domino, prostřednictvím kterého může zaměstnavatel zaměstnanci otevřít jeden ze tří účtů, na který mu bude převádět výplaty elektronicky přímým bankovníctvím. Tím urychlí převod a ušetří náklady při bezhotovostních výplatách mezd. Další užitečnou službou Komerční banky je Průvodce podnikatele, který nabízí odpovědi na základní otázky spojené s podnikáním.

5.1.2 Leasing

Leasing je na českém trhu zaveden delší dobu, a řadí se tedy k tradičním formám financování. Na finančním trhu existuje řada leasingových společností, jejichž úrokové sazby a další podmínky se však výrazně neliší. Díky možnosti daňových odpisů je tento systém financování populární a více než 30% veškerého financování se odehrává formou leasingu.

5.1.3 Factoring

Factoring je finanční nástroj, který pomáhá MSP řešit situaci, kdy se hodnota pohledávky na účtu klienta nachází po dobu splatnosti faktury a podnikatel tyto prostředky potřebuje. Většina malých a středních podniků má největší část svého pracovního kapitálu v zásobách či pohledávkách. Princip factoringu spočívá v tom, že factor, kterým může být banka nebo specializovaná finanční instituce, odkoupí pohledávky, které má podnikatel za svými klienty, a poskytne podnikateli peníze ihned. Factoring je vhodný především pro malé a střední podniky, které již fungují a mají stabilní a rostoucí klientelu. Financování dlouhodobých pohledávek ve větších objemech se nazývá forfaiting.

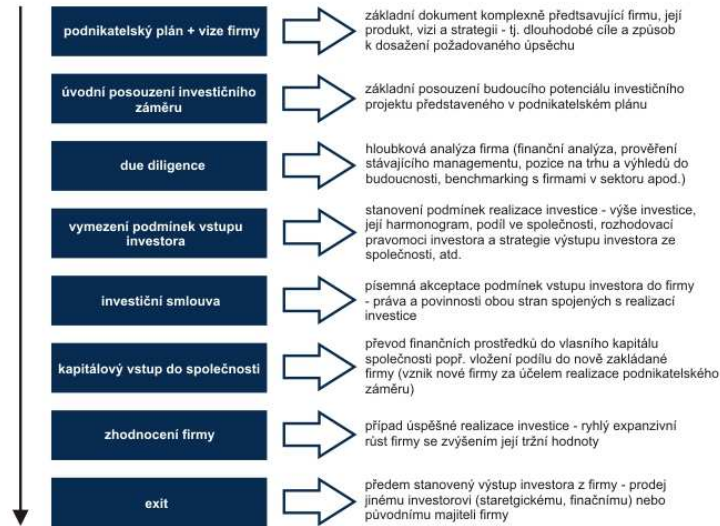
5.2 Business Angels

Business angels jsou investoři jednotlivci, kteří mají dostatečné kapitálové zázemí, aby mohli investovat do dynamicky se rozvíjejících společností či projektů s velkým tržním potenciálem, které jsou pro ně zajímavé. Nehledají pouze nejvyšší výnos a minimum rizika, ale hledají zejména oblast, ve které se mohou aktivně účastnit a využívat své zkušenosti a kontakty pro podporu růstu firmy, do níž investují. Investiční vstup dosahuje většinou okolo 5 mil. Kč a je omezen na předem stanovené období, na jehož konci investor realizuje odprodej svého podílu. Business angels se mohou sdružovat v sítích business angels, které jsou podporovány v rámci programu Prosperita. V Evropské unii působí okolo 70 000 business angels. Největší síť se nachází ve Velké Británii, kde existuje více než 20 000 aktivních business angels.

5.3 Venture kapitál

Venture kapitál je zdrojem alternativního financování pro malé a střední podniky a rychle rostoucí inovativní projekty. Je založen na vstupu investora do vybraného podniku prostřednictvím navýšení jeho základního kapitálu, čímž získá příslušný obchodní podíl. Na rozdíl od business angles se většinou jedná o firmu či sdružení jednotlivců, kteří vystupují společně, a většina fondů rozvojového kapitálu vyhledává investice ve výši alespoň 2-5 mil. EUR. Fond rozvojového kapitálu očekává výnosy mezi 30-40% ze své investice během 3-5 let. Jelikož si je fond vědom rizika až do výše ztráty 100% své investice, předchází jí proces due dilligence, během kterého je firma důkladně prověřena. Během investičního období pracuje investor na ochraně své investice, tzn. kontroluje plnění finančního a obchodně strategického plánu, na kterém

se dohodl s vlastníky před vstupem do společnosti. Jednou z možností realizace této oblasti je využití finančních nástrojů v rámci zmíněné společné iniciativy JEREMIE. Průběh investičního procesu venture kapitálu je znázorněn na obrázku 2.

obrázek 2: Průběh investičního procesu venture kapitálu

Zdroj: CzechInvest

V České republice a ve střední a východní Evropě je typickou investicí spíše společnost, která vstupuje do rozvojové fáze a se zavedeným produktem a obchodní historií. V západní Evropě a v USA převažují investice rozvojového kapitálu do začínajících společností.

6 Zhodnocení podpory MSP za období 2004-2008

6.1 Vývoj podpory MSP v České republice do roku 2004

Od roku 1992 jsou v České republice realizovány Národní programy podpory malého a středního podnikání v počtu 6 až 8 programů ročně. Výše finančních prostředků vyčerpaných na podporu v rámci Národních programů se ročně pohybovala od 1 mld. Kč v roce 1992 do 2,1 mld. Kč v roce 2000. V průběhu 90. let byly do financování programů zapojovány rovněž prostředky z programu Phare ve výši přibližně 50 mil. Kč ročně. Od roku 2000 jsou do financování programů začleňovány i mimorozpočtové zdroje finančního trhu v maximální výši 1,4 mld. Kč v roce 2005. V 90. letech byly programy realizovány především prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky. Později byly do realizace zapojeny další organizace v působnosti MPO na základě zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání. Systém podpory byl již před vstupem ČR do EU v souladu s pravidly EU pro veřejnou podporu MSP.

V letech 1998 až 2003 bylo ze státního rozpočtu uvolněno na podporu malého a středního podnikání cca 20 mld. Kč

6.2 Vývoj a podpora MSP v roce 2004

Podle údajů Českého statistického úřadu vykazovalo v ČR k 31. 12. 2004 podnikatelskou činnost 992 132 malých a středních podniků. Oproti roku 2003 došlo k nárůstu o 3 345 podniků, tj. o 0,34 %, přičemž vzrostl počet MSP ve všech rozhodujících odvětvích s výjimkou sektoru peněžnictví a služeb. K největšímu absolutnímu nárůstu došlo v sektoru obchodu.

V roce 2004 byla Parlamentem ČR schválena novela zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání. Touto novelizací byla sjednocena definice malých a středních podniků s definicí Evropské unie pro tento sektor.

Jedním z konkrétních opatření zaměřených na podporu malého a středního podnikání byly Programy podpory malého a středního podnikání na období 2001 – 2004, které vláda ČR schválila dne 11. 12. 2000 usnesením č. 1257, a Operační program Průmysl a podnikání schválený usnesením vlády ČR č. 81/2003. Národní programy na podporu MSP zahrnovaly 10 programů realizovaných MPO a 7 programů realizovaných MMR.

V 1. pololetí roku 2004 byl vyhlášen Operační program Průmysl a podnikání, který obsahoval 11 programů financovaných z 25% ze státního rozpočtu ČR a ze 75% z prostředků strukturálních fondů EU. V roce 2004 byly MSP čerpány podpory v rámci úvěrových programů KREDIT a START, ve kterých bylo umožněno zapojení prostředků finančního trhu ve výši 40% . V těchto programech bylo v roce 2004 poskytnuto 213 úvěrů v celkové výši 180 mil. Kč, z toho bylo vyčerpáno 27 mil. Kč z prostředků státního rozpočtu, 81 mil. Kč ze strukturálních fondů a 72 mil. Kč z prostředků finančního trhu. V roce 2004 bylo v rámci OPMP podáno celkem 1185 žádostí o podporu, z toho bylo 403 žádostí o úvěr.

Celkový objem podpory MSP ze státního rozpočtu činil v roce 2004 celkem 3,923 mld. Kč a byl tak o 2,3% nižší než v roce 2003, ale o 3,6% vyšší než v roce 2002. Přehled finančních prostředků ze státního rozpočtu, použitých na podporu malého a středního podnikání v letech 1998-2007, je uveden v příloze P. Z prostředků EU bylo poskytnuto na podpory 129 mil. Kč a z prostředků finančního trhu 760 mil. Kč. Celkový přehled prostředků použitých na podporu malého a středního podnikání v roce 2004 je uveden v příloze Q. Celkovou částkou 4,8 mld. Kč bylo podpořeno celkem 16 439 podnikatelů v průmyslu, v obchodu a ve službách a podporováno 142 informačních míst pro podnikatele.

Přínosem Regionálního programu podpory rozvoje průmyslových podnikatelských subjektů na území NUTS II Severozápad a Moravskoslezsko bylo vytvoření 315 nových pracovních míst.

Na aktivní politiku zaměstnanosti, příznivě ovlivňující podnikání, byla vyčerpána částka 4 mld. Kč. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti realizované úřady práce bylo rekvalifikováno 44 089 osob, vytvořeno 25 584 společensky účelných pracovních míst a 1 241 nových míst v chráněných dílnách nebo pracovištích.

Celkem 65% všech podpor získali drobní podnikatelé s méně než 10 zaměstnanci. Malým podnikatelům s 10 až 49 zaměstnanci bylo poskytnuto 25,8% podpor a podnikatelům zaměstnávajícím od 50 do 249 zaměstnanců 9,2% počtu všech podpor. Toto rozložení podpor je dáno především charakterem podmínek jednotlivých programů, které jsou především v oblasti úvěrů směřovány na drobné a malé podnikatele.

Podpora malého a středního podnikání byla poskytována na realizaci projektů na celém území České republiky. Intenzivnější podpory byly určeny pro území, která byla

zařazena do seznamu regionů se soustředěnou podporou státu. Největší počet podpor směřoval na území Moravskoslezského kraje (23,8% zvýhodněných úvěrů, 21,8% záruk a 18,3% příspěvků) a Jihomoravského kraje (9,8% zvýhodněných úvěrů, 11,3% záruk a 11,7% příspěvků), nejméně podpor získali podnikatelé z Karlovarského a Libereckého kraje (0,9 až 2,8% podpor).

Nejvíce příspěvků bylo poskytnuto do oblastí průmyslové výroby (35,1%), na stavební výrobu (31,3%) a obchodní činnost (15,2%). Největší počet záruk byl poskytnut opět na projekty průmyslové výroby (43,7%), na stavební výrobu (26,5%) a obchodní činnost (16,1%). Největší počet úvěrů byl alokován do průmyslové výroby (34,5%), obchodní činnosti (24,3%) a ubytovacích služeb (15%). Nejvíce příspěvků na úhradu úroků bylo poskytnuto do průmyslové výroby (35,5%), ubytovacích služeb (35,5%) a obchodní činnosti (9,2%). Je patrné, že nejvíce podpor směřovalo do průmyslové výroby.

Největší podíl spolupráce v záručních obchodech a u podpor ve formě příspěvků na úhradu úroků připadá v roce 2004 na Komerční banku (39% a 55%), Českou spořitelnu (32% a 30%) a na Československou obchodní banku (6% a 10%). Vyšší podíl zaujímá také eBanka s 9% a 5%.

6.3 Vývoj a podpora MSP v roce 2005

K 31. 12. 2005 vykonávalo v ČR podle údajů ČSÚ podnikatelskou činnost 993 712 MSP. Oproti roku 2004 došlo k nárůstu o 1 580 podniků, tj. o 0,16%, a to v průmyslu, stavebnictví a ve službách. K největšímu absolutnímu nárůstu došlo v sektoru služeb.

K hlavním opatřením zaměřeným na přímou podporu malého a středního podnikání patří Programy podpory malého a středního podnikání na období 2005 – 2006, které vláda ČR schválila usnesením č. 1159/2004, program Podpora malých a středních podnikatelů, kteří se aktivně účastnili 6. rámcového programu Evropské unie pro výzkum a technologický vývoj, schválený usnesením vlády č. 739/2005 a Operační program Průmysl a podnikání. Podpory pro MSP, poskytované prostřednictvím Národních programů, byly realizované MPO a MMR. Zahrnovaly programy ZÁRUKA, TRH, PROGRES, ALIANCE, PORADENSTVÍ a DESIGN a jejich realizace skončila 31.12. 2006.

Celkový objem podpory MSP ze státního rozpočtu v roce 2005, uvedený v příloze R činil 4,263 mld. Kč a byl tak o 8,7% vyšší než v roce 2004, a o 6,2% vyšší než v roce 2003. Z prostředků EU bylo na podpory poskytnuto 757 mil. Kč a z prostředků finančního trhu 1,398 mld. Kč.

V roce 2005 pokračovala realizace Operačního programu Průmysl Podnikání, jehož cílem bylo zachovat a rozvíjet konkurenceschopný a efektivně vyrábějící průmyslový potenciál, účinně přispívat ke zvyšování hospodářské výkonnosti výrobní základny a podpořit potřebné strukturální změny průmyslu. V roce 2005 byly čerpány podpory v rámci úvěrových programů KREDIT a START, a dotace ze čtyř programů. V těchto programech bylo v roce 2005 poskytnuto 767 úvěrů a 48 dotací pro malé a střední podniky, na které bylo vyčerpáno 207 mil. Kč z prostředků státního rozpočtu a 622 mil Kč ze strukturálních fondů EU.

Celkovou částkou 6,4 mld. Kč bylo v roce 2005 podpořeno celkem 7 956 podnikatelů v průmyslu, v obchodu a ve službách včetně podpory celkového počtu 191 Informačních míst pro podnikatele HK ČR.

Na aktivní politiku zaměstnanosti byla v tomto roce vyčerpána částka 4,4 mld. Kč. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti realizované úřady práce bylo rekvalifikováno 52 996 osob, vytvořeno 24 140 společensky účelných pracovních míst a 1 137 nových míst v chráněných dílnách nebo pracovištích.

Nejvíce podpor získali v tomto roce malí podnikatelé, a to 42,9% počtu všech podpor. Celkem 30,1% podpor bylo poskytnuto středním podnikatelům a drobným podnikatelům 27% všech podpor.

Největší počet podpor směřoval stejně jako v předešlém roce na území Moravskoslezského kraje (24,2% záruk, 12,6% příspěvků a 6,9% zvýhodněných úvěrů), a Prahy (7,3% záruk, 16,9% zvýhodněných úvěrů a 15,2% příspěvků). Nejméně podpor i v tomto roce získali podnikatelé z Karlovarského a Libereckého kraje (1,2 až 3,7% podpor).

Největší počet příspěvků byl stejně jako v roce 2004 poskytnut do oblasti průmyslové výroby (29,3%), na stavební výrobu (35,1%) a obchodní činnost (15,6%). Nejvíce záruk bylo alokováno na projekty průmyslové výroby (40,4%) a dále na stavební výrobu (28,4%), obchodní činnost (22,3%). Největší počet úvěrů získali podnikatelé působící v průmyslové výrobě (61,4%), obchodní činnosti (14,3%) a ubytovacích službách

(10,6%). Největší počet příspěvků na úhradu úroků byl poskytnut do průmyslové výroby (36,4%), obchodní činnosti (27,3%) a ubytovacích služeb (22,7%).

Podíl úvěrujících bank na podpořených úvěrech se proti minulým letům v podstatě nemění. Největší podíl spolupráce připadá v roce 2005 v záručních obchodech a u příspěvků na úhradu úroků na Komerční banku (39% a 13,6%), Českou spořitelnu (28,4% a 54,5%) a na eBanku (14,5% a 13,6%). Další místo zaujímá Československá obchodní banka (4,5% a 9,1%), jejíž podíl se proti roku 2004 značně snížil. Podstatné zvýšení podílu je u poskytnutých záruk Raiffeisenbank (5,9%).

6.4 Vývoj a podpora MSP v roce 2006

Podle údajů ČSÚ vykazovalo k 31. 12. 2006 podnikatelskou činnost v České republice 991 786 MSP. Oproti roku 2005 jde o pokles o 3 915 subjektů, tj. o 0,39 %, přičemž k poklesu došlo u fyzických osob. K největšímu absolutnímu poklesu počtu fyzických osob došlo ve stavebnictví (2,09%), v obchodu (0,67%) a v průmyslu (0,46%). K nárůstu počtu MSP došlo proti roku 2005 v dopravě a ve službách.

Kromě Národních programů podpory MSP schválených usnesením vlády č. 1425/2006, pokračovala realizace OPMP a dalším významným operačním programem, jehož součástí byla podpora malého a středního podnikání, byl Společný regionální operační program.

Na úvěry v OPMP bylo v programech KREDIT, START a INOVACE v roce 2006 vyčerpáno 932 mil. Kč. Z toho bylo 15%, tj. 139,8 mil. Kč financováno ze státního rozpočtu, 45% z prostředků strukturálních fondů, tj. 419,4 mil. Kč, a 40% z prostředků ČMZRB půjčených z finančního trhu, tj. 372,8 mil. Kč. Dotace v OPMP byly financovány z 25% ze státního rozpočtu ČR a ze 75% z prostředků strukturálních fondů EU, což znamená, že na dotace ve výši 3 306,8 mil. Kč bylo v roce 2006 použito 826,7 mil. Kč z prostředků státního rozpočtu a 2 480,1 mil. Kč prostředků ze strukturálních fondů. V rámci OPMP bylo v roce 2006 poskytnuto 1 422 podpor ve výši 4 238,8 mil. Kč. Na tyto podpory bylo použito celkem 966,5 mil. Kč prostředků ze státního rozpočtu ČR, 2 899,5 mil. Kč z prostředků strukturálních fondů EU a 372,8 mil. Kč ze zdrojů finančního trhu.

Celkový objem podpory MSP ze státního rozpočtu činil v roce 2006 celkem 5,857 mld. Kč a byl tak o 37,6% vyšší než v roce 2005. Ze zdrojů EU bylo poskytnuto na podpory 3,608 mld. Kč a z prostředků finančního trhu 935 mil. Kč.

Z celkové částky 10,4 mld. Kč získalo v roce 2006 podporu 8 710 podnikatelů v průmyslu, v obchodu a ve službách včetně podpory celkového počtu 191 Informačních míst pro podnikatele HK ČR.

Na aktivní politiku zaměstnanosti byla vyčerpána částka 5,3 mld. Kč. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti realizované úřady práce bylo rekvalifikováno 54 503 osob, vytvořeno 25 131 společensky účelných pracovních míst a 1 179 nových míst v chráněných dílnách nebo pracovištích.

6.5 Vývoj a podpora MSP v roce 2007

K 31. 12. 2007 vykazovalo v ČR podle údajů ČSÚ podnikatelskou činnost 1 000 865 právnických a fyzických osob, z toho bylo 999 182 MSP. Proti roku 2006 je to pokles o 0,03%, přičemž u fyzických osob došlo k poklesu o 0,24% a u právnických osob byl vykázán nárůst o 0,93%.

K hlavním opatřením zaměřeným na přímou podporu malého a středního podnikání patřil v roce 2007 Operační program Podnikání a inovace schválený usnesením vlády č. 1302/2006, který byl doplněn 5 Národními programy podpory MSP podle usnesení vlády č. 1425/2006. V rámci Národních programů TRH, CERTIFIKACE, DESIGN, ALIANCE a VÝVOJ bylo v roce 2007 poskytnuto 1 063 podpor za celkovou částku 150,3 mil. Kč. Na Operační program Průmysl a podnikání, který byl vyhlášen v roce 2004 a jehož realizace pokračovala v letech 2005 a 2006, navázal Operační program Podnikání a inovace, který bude pokračovat až do roku 2013.

Dalším významným Operačním programem, jehož součástí byla podpora malého a středního podnikání, byl Společný regionální operační program s částkou 700 mil. Kč poskytnutou na podporu projektů v regionech ČR.

Celkový objem podpory MSP ze státního rozpočtu v roce 2007 činil 4,183 mld. Kč a byl tak o 28,6% nižší než v roce 2006. Důvodem je snížení počtu Národních programů podpory MSP, financovaných výhradně ze státního rozpočtu. Ty byly částečně převedeny do OPPI, který byl schválen až v závěru roku 2007 a dotace v rámci tohoto Operačního programu jsou realizovány od roku 2008. Z prostředků EU bylo na podpory poskytnuto 2,55 mld. Kč, což je ve srovnání s rokem 2006 pokles o 29,4%. V roce 2007 se zvýšil význam operačních programů, jako hlavních programů podpory. Operační program Průmysl a Podnikání zahrnoval programy podpory pro podnikatelskou sféru ve dvou prioritách. První priorita byla zaměřena na podporu infrastruktury

pro podnikání a druhá na zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelů, zejména pro malé a střední podnikatele.

V rámci OPPI byly k 31.12.2007 v programech START (záruka) a ZÁRUKA uzavřeny smlouvy na 422 záruk ve výši 539,1 mil. Kč. Z toho je 15% financováno ze státního rozpočtu, tj. 80,9 mil. Kč a 85% z prostředků strukturálních fondů EU, tj. 458,2 mil. Kč. V programech PROGRES a START (úvěry) byly k tomuto datu uzavřeny smlouvy na 128 úvěrů ve výši 817,6 mil. Kč. Z toho bylo 327 mil. Kč z prostředků finančního trhu (ČMZRB), 73,6 mil. Kč ze státního rozpočtu a 417 mil. Kč ze strukturálních fondů. Celkovou částkou 7,1 mld. Kč bylo v roce 2007 podpořeno 4 837 projektů podnikatelů v průmyslu, v obchodu a ve službách.

Na aktivní politiku zaměstnanosti byla vyčerpána částka 2,4 mld. Kč. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti realizované úřady práce bylo rekvalifikováno 63 417 osob, vytvořeno 16 094 společensky účelných pracovních míst a 624 nových míst v chráněných dílnách nebo pracovištích.

6.6 Vývoj a podpora MSP v roce 2008

Oficiální výsledky o vývoji MSP a jejich podpoře budou Ministerstvem průmyslu a obchodu zveřejněny v polovině roku 2009. Z tohoto důvodu není možné zpracovat podrobné zhodnocení podpory za tento rok a uváděná data vychází z předpokládaných údajů MPO a EU.

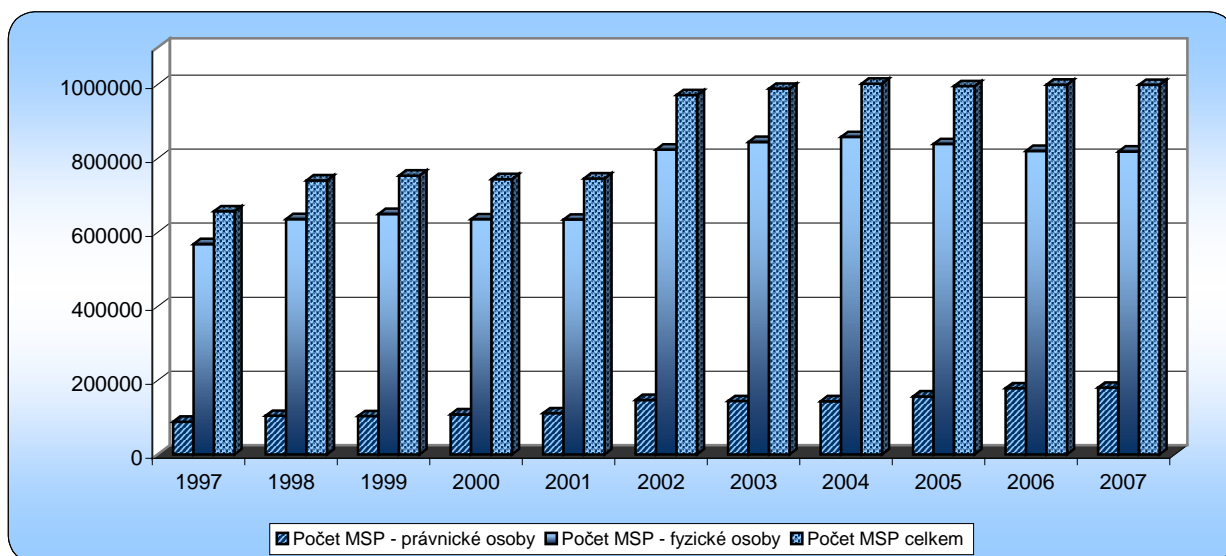
Na rozdíl od předchozích let se pro rok 2008 a další období neuvažuje s vyhlášením Národních programů podpor MSP. Některé aktivity dosud podporované v rámci těchto programů přecházejí v rámci nových výzev k programům podpory OPPI 2007-2013. V budoucnu budou podle Hospodářské komory Národní programy podpor MSP využívány spíše výjimečně, například v souvislosti s potřebou podpořit podnikatele, kteří utrpěli vážnou újmu v důsledku živelních událostí.

Od roku 2008 jsou podpory malého a středního podnikání v působnosti MPO realizovány prostřednictvím Operačního programu Podnikání a inovace 2007 – 2013, schváleného usnesením vlády ze dne 13.11.2006 č. 1302. Pro rok 2008 bylo počítáno s alokací 395 906 354 EUR, čemuž odpovídá příspěvek ze státního rozpočtu ve výši 69,9 mil EUR.

Dalším významným zdrojem podpory, který zahrnuje i podporu MSP, je 7 Regionálních operačních programů, na které je ze strukturálních fondů EU v období 2007-2013 vyčleněno 4,6 mld. EUR.

6.7 Celkové zhodnocení vývoje MSP a jeho podpory v období 2004 - 2008

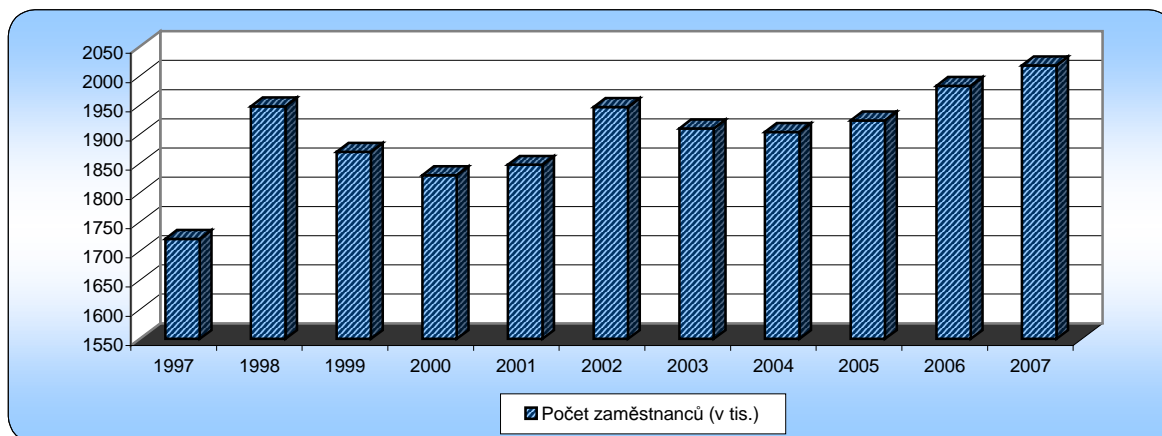
Malé a střední podniky tvoří významnou součást podnikatelské sféry České republiky. Vývoj počtu MSP je znázorněn v grafu 12, ze kterého je patrné, že od roku 1997 jejich počet rostl, v roce 2002 došlo k prudkému nárůstu a od té doby počet MSP výrazně nekolísá. Od roku 2004 do roku 2006 se MSP podílely na celkovém počtu podniků v ČR 99,85% a v roce 2007 se podíl o 0,02% snížil.

graf 12: Vývoj počtu podnikajících MSP v ČR v letech 1997-2007

Zdroj: MPO

Celkový počet zaměstnanců v MSP od roku 2004 roste, stejně jako podíl na celkové zaměstnanosti v ČR. V roce 2007 se MSP podílely na celkové zaměstnanosti 61,41%, což oproti předchozímu roku znamenalo nárůst o 0,03%. Vývoj počtu zaměstnanců v MSP je znázorněn v následujícím grafu 13.

graf 13: Vývoj počtu zaměstnanců v MSP v letech 1997-2007

Zdroj: MPO

Vývoj ostatních ekonomických ukazatelů je uveden v tabulce v příloze A.

V roce 2004 pokračovala realizace 10 Národních programů podpory MSP na období 2001-2004. Programy podpory malého a středního podnikání pokračovaly v období 2005 – 2006, ve kterém se jejich počet snížil na 6. Mezi programy z roku 2004, které byly vyhlášeny i v následujícím období, patřily ZÁRUKA, TRH, PORADENSTVÍ a DESIGN. V roce 2007 bylo vyhlášeno 5 Národních programů.

V květnu 2004 byl vyhlášen Operační program Průmysl a podnikání, který v ČR zahrnoval 11 programů podpory MSP. Celkové prostředky dosáhly v období 2004-2006 celkem 347 802 854 EUR. Za nejúspěšnější programy v rámci OPMP lze označit dotační programy Rozvoj a Inovace a úvěrové programy Start a Kredit. Nejúspěšnější byl v čerpání Operačního programu Průmysl a podnikání Moravskoslezský kraj. V letech 2004- 2006 podali moravskoslezští podnikatelé 692 žádostí o podporu, z nichž 450 získalo prostředky na financování svých projektů v celkové výši 1,085 miliardy Kč. Od roku 2007 je nejvýznamnějším opatřením zaměřeným na přímou podporu malého a středního podnikání Operační program Podnikání a inovace, podrobně popsany ve 3. kapitole. Od začátku března 2007 do konce února 2009 obdržela agentura CzechInvest v rámci OPPI 6257 registračních žádostí v hodnotě 66,6 mld. Kč. Nejčastěji podnikatelé žádali o dotace z programu Eko-energie. Do konce února 2009 přijal CzechInvest 1 319 registračních žádostí v celkové hodnotě převyšující 20 mld. Kč. Celkem 879 registračních žádostí zaslali podnikatelé do první výzvy programu Marketing a jejich hodnota přesáhla půl miliardy Kč. Třetím nejúspěšnějším programem OPPI v prvních dvou letech byl ICT v podnicích, ve kterém obdržel CzechInvest 840 registračních žádostí v celkové hodnotě přesahující dvě miliardy Kč. Nejvíce registračních žádostí o dotaci z OPPI obdržela agentura CzechInvest od podnikatelů,

realizujících své projekty v Jihomoravském kraji. V tomto regionu je evidováno 919 projektů v celkové hodnotě převyšující 10 mld. Kč. Druhou nejaktivnější oblastí byl Moravskoslezský kraj, kde CzechInvest zaregistroval 822 projektů v hodnotě přes 7 mld. Kč. Ze Středočeského kraje evidoval CzechInvest 704 žádostí v hodnotě více než 10 mld. Kč. Během celého programovacího období 2007-2013 bude pro ČR alokováno z EU více než 3 mld. EUR, což včetně národního spolufinancování představuje částku dosahující téměř 100 mld. Kč. Hodnocení projektů probíhá v režimu malých, středních a velkých projektů, kde je kategorizace projektů stanovena podle složitosti projektu a výše dotace. Interní hodnocení vychází z kontroly formálních náležitostí žádosti a z ekonomických parametrů příslušné žádosti a zahrnuje rovněž posouzení souladu projektu s cíli programu a konkrétně vyhlášené výzvy. Externí hodnocení provádějí hodnotitelé, kteří mají podrobnější znalosti o příslušném oboru podnikání.

Na programy podpory rozvoje podnikatelských subjektů v NUTS II Severozápad, Moravskoslezsko a v dalších regionech se soustředěnou podporou státu bylo v období 2004-2007 poskytnuto 279, 4 mld. Kč, v rámci kterých bylo podpořeno 46 projektů. Regiony NUTS II Severozápad, Moravskoslezsko a další regiony se soustředěnou podporou státu tvoří strukturálně postižené a hospodářsky slabé regiony a jejich podpora byla realizována Ministerstvem pro místní rozvoj. Cílem programů bylo vytvořit podmínky pro vznik nových pracovních míst prostřednictvím podpory podnikatelských záměrů. Počet podpořených projektů a objem vyčerpaných prostředků v rámci MSP v jednotlivých letech je uveden v tabulce 10.

tabulka 10: Počet podpořených projektů a vyčerpaných prostředků v rámci Regionálního programu NUTS II Severozápad a Moravskoslezsko a dalších regionech se soustředěnou podporou státu

Rok	Počet podpořených projektů	Objem vyčerpaných prostředků (mil. Kč)
2004	18	77,4
2005	7	55
2006	9	69,8
2007	12	77,2
Celkem	46	279,4

Zdroj: Vlastní zpracování³⁰

³⁰ Zprávy o vývoji MSP a jejich podpoře

V rámci aktivní politiky zaměstnanosti, která je realizovaná úřady práce, probíhala rekvalifikace osob, vytváření společensky účelných pracovních míst a nových míst v chráněných dílnách nebo pracovištích. Na aktivní politiku zaměstnanosti bylo v období 2004-2007 vyčerpáno 16,1 mld. Kč.

tabulka 11: Aktivní politika zaměstnanosti a vyčerpané prostředky 2004-2007

Rok	Vyčerpané prostředky (mld. Kč)	Počet rekvalifikovaných osob	Počet společensky účelných pracovních míst	Počet pracovních míst v chráněných dílnách nebo pracovištích
2004	4	44 089	25 584	1 241
2005	4,4	52 996	24 140	1 137
2006	5,3	54 503	25 131	1 179
2007	2,4	63 417	16 094	624
Celkem	16,1	215 005	90 949	4 181

Zdroj: Vlastní zpracování³¹

V období 2004-2007 bylo na podporu malých a středních podniků alokováno celkem 28 690 mil. Kč a bylo podpořeno celkem 37 942 podnikatelských projektů.

tabulka 12: Alokace zdrojů na podporu MSP 2004-2007

Rok	Státní rozpočet (mil. Kč)	Zdroje z EU (mil. Kč)	Finanční trhy (mil. Kč)	Celkem (mil. Kč)	Počet podpořených projektů
2002	3 787	312	347	4 446	11 931
2003	4 016	317	473	4 806	15 172
2004	3923	129	760	4 812	16 439
2005	4263	757	1 398	6 418	7 956
2006	5857	3 608	935	10 400	8 710
2007	4183	2 550	327	7 060	4 837
Celkem	26 029	7 673	4 240	37 942	65 045

Zdroj: Vlastní zpracování³²

Od roku 2002 do současné doby se výrazně změnil poměr zdrojů na podporu MSP ze státního rozpočtu a z prostředků EU, kde se zvyšuje podíl zdrojů z EU. V roce 2002 se prostředky na podporu MSP ze státního rozpočtu podílely na celkovém objemu 85% a v roce 2007 pouze 59%. Podíl prostředků z EU činil v roce 2002 jen 7%, zatímco v roce 2007 se zvýšil na 36%. K tomuto trendu z části přispěla také změna poměru

³¹ Zprávy o vývoji MSP a jejich podpoře

³² Zprávy o vývoji MSP a jejich podpoře

financování Operačních programů ze státního rozpočtu a strukturálních fondů. V Operačním programu Průmysl a podnikání činil podíl financování ze zdrojů EU 75%, zatímco v Operačním programu Podnikání a inovace vzrost tento podíl na 85%.

Z celkového hlediska lze podporu malých a středních podniků hodnotit především pozitivně, neboť jejich ohrožení a zásadní význam pro ekonomiku je v práci prezentován v dostatečné míře. MSP jsou nejohroženější především ve fázi vzniku podniku, kdy potřebují nejvíce podpory. Důvody pro státní intervence, kterými je růst HPD a zaměstnanosti jsou podrobněji uváděny v rámci celé práce. Stát a Evropská unie ovlivňují podnikání, kromě poskytování přímých a nepřímých podpor, zejména jako tvůrce legislativy vymezující pravidla podnikání, rozhodčí a zákazník poskytující státní zakázky. Úspěšný rozvoj podnikatelského prostředí a ekonomiky země vyžaduje dialog státu a jeho orgánů se zájmovými institucemi podnikatelů. Přikláním se k názoru odborníků, že k tomu u nás nejsou nejvhodnější podmínky. Na rozdíl například od Rakouska nemá Hospodářská komora ze zákona možnost připomínkovat zákony, které se týkají podnikání. Na druhou stranu orgány státní správy obtížně oslovují podnikatele pro netransparentnost a roztržičnost podnikatelských organizací.

System podpór MSP v České republice přirozeně není dokonalý a zasloužil by si mnohé úpravy. Jak je patrné z rozsahu práce, systém podpór je poměrně rozsáhlý a není proto pro podnikatele jednoduché se v něm orientovat. Ministerstvo pro místní rozvoj, jakožto centrální koordinátor pro využívání fondů EU v České republice, je za svou činnost v oblasti čerpání prostředků dlouhodobě kritizováno. Hlavními body kritiky je nezajištění dostatečně kvalitního Národního monitorovacího systému, díky čemuž Evropská komise nechce ČR posílat prostředky z rozpočtového období 2007-2013. Ministerstvo pro místní rozvoj nese také hlavní díl zodpovědnosti za zpoždění čerpání prostředků z OPPI v roce 2007, kdy byl pouze zlomek projektů, které byly schváleny a zahájily realizaci. Základní strategické dokumenty byly do Bruselu předány teprve počátkem března 2007, tedy dva měsíce po zahájení nového programovacího období.

Česká republika má pro období 2007-2013 celkem 26 Operačních programů, což lze považovat za poměrně vysoký počet, který s sebou přináší značnou nepřehlednost a neprůhlednost. Podnikatelé se v tak rozsáhlém systému podpór složitěji orientují. Experti upozorňují, že systém 25 registračních míst pro čerpání dotací u nás je neprůhledný a připomínají, že například v Irsku se všechny dotace evidují na jediném místě. Na druhou stranu státní správa tento problém řeší a například Ministerstvo

průmyslu a obchodu v nedávné době zrušilo dvě podřízené organizace, a to Design Centrum ČR a Českou energetickou agenturu. Ke zrušení těchto organizací ministerstvo vedla racionalizace systému podřízených organizací. Působnost Design centra ČR přešla od 1.1.2008 pod CzechTrade a agenda České energetické agentury na Ministerstvo průmyslu a obchodu do odboru elektroenergetiky a zprostředkovatelem pro program Eko-energie se stala agentura CzechInvest. Tyto kroky vedou k zjednodušení a zprůhlednění systému podpor pro MSP.

Mezi hlavní důvody, kvůli kterým podnikatelé upouštějí od záměru žádat o podpory z Operačních programů, patří složitá administrace a značná časová náročnost. Doba přípravy projektu po jeho schválení je velmi individuální a trvá v řádech týdnů u nejjednodušších projektů až měsíců a let u složitých projektů. Dalším z důvodů pro stažení záměru žadání o podporu může být určitá nejistota v období hospodářské krize, kdy podnikatelé nejsou ochotni zahajovat složité projekty. Jistou komplikací při podpoře v rámci OPPI je také fakt, že dotace bývají vypláceny ve většině případů zpětně po předložení uhrazených faktur, které jsou uznány jako způsobilý výdaj. Financování tedy musí zajistit podnikatel, který celý projekt i spolufinancuje, což může být problém vzhledem ke skutečnosti, že MSP jsou pro banky stále spíše rizikovými klienty. Na druhou stranu lze konstatovat, že zájem a povědomost o programech podpory každým rokem stoupá. Podíl poskytnutých podpor na celkovém počtu žádostí klesá, což vyplývá z faktu, že v roce 2004 bylo podpořeno 74% z podaných žádostí, zatímco v roce 2007 činil poměr poskytnutých podpor 58% z celkového počtu podaných žádostí.

Kromě strukturálních fondů mohou MSP využívat zdroje z komunitárních a dalších programů EU. Alternativou pro zájemce, kteří nedosáhnou na prostředky z EU je tzv. Finanční mechanismus EHP a Norska. Norskými fondy se práce podrobněji nezabývá, protože ani v jedné ze tří výzev zatím nebyl příjemcem podpory podnikatelský subjekt, ačkoliv se jím může stát.

Na rozdíl například od Jihočeského kraje není v současné době v Královéhradeckém kraji realizován, a prozatím ani plánován žádný program na podporu malého a středního podnikání. Za významné silné stránky Královéhradeckého kraje lze považovat hustou dopravní síť, na druhou stranu je špatný stav regionální dopravní a technické infrastruktury považován za slabou stránku. Jako podstatné příležitosti je hodnoceno využití geografické pozice regionu pro rozvoj přeshraniční spolupráce, kterému se také

věnuje Regionální hospodářská komora severovýchodních Čech. Mezi nejnebezpečnější hrozby pro podnikatele v Královéhradeckém kraji lze zařadit pokles zájmu potenciaálních investorů a odchod firem z regionu.

Za jednu z velmi významných bariér pro MSP u nás lze považovat obtížnou vymahatelnost práva a beztrestnost státních úředníků, které jsou považovány za jeden z největších problémů české justice. Tato oblast by si zasloužila vzhledem ke své důležitosti větší pozornost příslušných orgánů.

Kromě přímých podpor lze jako velmi přínosné hodnotit nepřímou podporu ve formě snižování administrativní zátěže a vznik Centrálních registračních míst. Plán snižování administrativní zátěže probíhá v souladu s iniciativou Evropské komise „better regulation“. Tato podpora se na rozdíl od přímých podpor dotkne všech podnikatelů.

Jinak než kladně nelze hodnotit činnost Agentur CzechInvest a CzechTrade a Českomoravské záruční a rozvojové banky, které jsou v rámci podpory MSP stěžejními subjekty. Pracovníci agentury CzechInvest na pobočkách i operátoři Zelené linky jsou vstřícní a ochotní jakkoli pomoci. Tato linka pomohla vyřešit od svého vzniku více než 33 tisíc otázek týkajících se evropských dotací a počet dotazů každým rokem stoupá. Hodnocení spokojenosti podnikatelů se zahraničním kanceláři CzechTrade vychází ze základních ukazatelů za rok 2007. Spokojenost klientů dosáhla hodnoty 1,22 na stupnici, kde 1 je nejlepší.

Z uvedených údajů o vývoji počtu a zaměstnanosti v malých a středních podnicích vyplývá, že se jejich počet nijak výrazně nemění, z toho důvodů lze podnikatelské prostředí České republiky hodnotit jako uspokojivé.

7 Předpokládaný vývoj situace malých a středních podniků v České republice

Vývoj malého a středního podnikání a podnikatelského prostředí je ovlivněn zejména ekonomickou a politickou situací.

Podle přetrvávajícího trendu lze předpokládat, že malí a střední podnikatelé budou v České republice i nadále převažujícím prvkem podnikatelského sektoru. Předpoklad vychází z řady statistik a ze sledování vývoje počtu malých a středních podniků u nás. Počet podnikatelů v předchozích letech téměř ve všech oblastech stoupal. Z toho vyplývá, že i v budoucnosti budou jako celek zabezpečovat zaměstnanost nadpoloviční většiny aktivního obyvatelstva.

Lze také očekávat zvýšený počet společností poskytujících služby v oblasti poradenství a školení a zároveň je možné předpokládat rostoucí zájem o jejich služby.

Přes pozitivní ekonomické trendy posledních let stále přetrvávají územní rozdíly jednotlivých regionů a krajů spočívající v odlišném ekonomickém vývoji. Příčinou těchto rozdílů je historicky daná struktura ekonomické základny z hlediska převažujících oborů činnosti a jejich úspěšnost či úpadek v předcházejících letech. Dalším faktorem je kvalifikační struktura pracovních sil, vzdálenost od větších center apod. Tyto faktory se významněji projevují zejména v oblastech s horší dopravní obslužností a dostupností, nízkou úrovní ekonomické aktivity, nižší koncentrací veřejných služeb atd. Pozitivní hospodářský vývoj předchozích let byl v roce 2008 přerušen nástupem světové finanční a ekonomické krize. Česká národní banka v letošním roce očekává pokles ekonomiky o 0,3%, MMF předpovídá pokles o 1,3% a Ministerstvo financí ČR počítá s letošním poklesem HDP o 1,4%, přičemž vývoj hospodářství ČR bude závislý na situaci dalších světových ekonomik.

Do budoucna lze předpokládat změnu v regulaci bytové politiky, která má vliv na neochotu lidí stěhovat se za prací. Tento trend u nás v porovnání například se Spojenými státy nemá tradici a její vývoj bude dlouhý a pozvolný.

V České republice se nachází mnoho nevyužívaných průmyslových ploch a objektů, které by měly být v budoucnosti opět využívány. Podpoře využití podnikatelských nemovitostí věnuje značnou pozornost vláda a podporu výstavby a rozvoje podnikatelských nemovitostí poskytuje prostřednictvím Programu na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury pro období 2005-2009. Na regeneraci

lokality brownfieldů se soustředí mimo jiné agentura CzechInvest, která spravuje Národní databázi brownfieldů a je zprostředkovatelem programu Nemovitosti v rámci OPPI.

Do budoucnosti jistě vzroste význam a zájem o celoživotní vzdělávání, které v České republice nemá hlubokou tradici. S tím souvisí nutnost zvyšování kvalifikace pracovníků.

8 ZÁVĚR

Záměrem mé diplomové práce bylo poskytnout ucelený přehled podpor malého a středního podnikání v České republice, včetně institucí, které se podílejí na jejich realizaci.

Práce je napsána s využitím dostupných statistických údajů, které jsem získala zejména z Českého statistického úřadu a z výročních zpráv jednotlivých institucí. Dále čerpá z mých vlastních poznatků a zkušeností, které jsem získala v rámci psaní práce.

Sektor malých a středních podniků není významný pouze z hlediska jejich celkového počtu, ale také svým podílem na makroekonomických ukazatelích země.

Smyslem zejména nepřímých podpor malých a středních podniků je potlačení bariér souvisejících s podnikáním, které tento sektor znevýhodňují vůči velkým podnikům. Nepřímé podpory hrají v systému podpor velmi důležitou roli. V ČR zahrnují například všeobecně pozitivně přijímaný Plán snižování administrativní zátěže, vznik Centrálních registračních míst nebo projekt Czech POINT, které mají dopad na všechny podnikatelské subjekty. Přímá podpora MSP je v ČR zakotvena v zákonu č. 47/2002 Sb., který uvádí formy podpory. Patří sem návratná finanční výpomoc, dotace, finanční příspěvek, záruka a úvěr se sníženou úrokovou sazbou. V rámci podpory podnikání existují speciálně vyhlášené programy jen pro malé a střední podnikatele. Prostředky na podporu malých a středních podniků plynou kromě státního rozpočtu ČR i ze soukromého sektoru a zdrojů EU. V roce 2007 bylo ze zdrojů státního rozpočtu uvolněno na podporu tohoto sektoru 4, 183 mld. Kč. Významným zdrojem prostředků na podporu malých a středních podniků jsou strukturální fondy EU, komunitární a další programy EU. V rámci soukromého sektoru roste význam business angels a venture kapitálu. Systém podpor v České republice je velmi rozsáhlý a pro podnikatele tudíž není jednoduché se v něm orientovat. Podpora podnikání v ČR je realizována prostřednictvím řady institucí, agentur a odborných organizací. Podpoře a všeobecné pomoci při žádání o podpory z Evropských fondů se věnuje agentura CzechInvest, která je zprostředkovatelem pro většinu programů v OPPI, jakožto nejvýznamnějšího zdroje podpory MSP. Dalším zprostředkujícím subjektem podpor je agentura CzechTrade a Českomoravská záruční a rozvojová banka. Činnost všech jmenovaných organizací je hodnocena kladně.

Při analýze malých a středních podniků jsem dospěla k názoru, že jejich hlavní výhodou je flexibilita a schopnost přizpůsobit se změnám podnikatelského prostředí. Mezi nejvýznamnější bariéry řadím slabší ekonomickou sílu a obtížnější přístup ke kapitálu.

Práce přináší jak teoretický, tak praktický přínos a je určena zejména podnikatelské veřejnosti, malým a středním podnikatelům a studentům. Obsahuje celkový přehled systému podpory MSP u nás.

Hlavní cíl práce, kterým bylo vymezení a zhodnocení podpory MSP v České republice ze zdrojů státního rozpočtu ČR, z fondů Evropské unie a ze soukromých zdrojů, byl splněn. Práce nabízí komplexní přehled podpor pro MSP v České republice. Část textu je věnována vyhodnocení rizik a bariér souvisejících s podnikáním, čímž je splněn další dílčí cíl práce. Význam malých a středních podniků v ekonomice je vyzdvihován v rámci celé práce. V závěru práce jsem se věnovala předpokládanému vývoji situace malých a středních podniků v České republice.

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

1. JÁČ. I., RYDVALDOVÁ. P., ŽIŽKA. M., *Inovace v malém a středním podnikání*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2005. 174 s. ISBN 80-251-0853-8.
2. KORÁB, V., DOLEŽALOVÁ, O. *Drobné podnikání*. 3. vyd. Brno: AKADEMICKÉ NAKLADATELSTVÍ CERM, 2006. 82 s. ISBN 80-214-3274-8.
3. KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., DOSTÁLOVÁ, I. *Dobývání renty: Teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006. 107 s. ISBN 80-86946-24-X.
4. LAMBDEN, J.; TARGETT, D. *Hospodaření malého podniku*. 1. vyd. Praha: Profess Consulting, 1990. 126 s. ISBN 80-7259-017-0.
5. LAUTENSCHLAGER, F. *Zákeřné fauly v podnikání*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1994. 128 s. ISBN 80-7169-111-9.
6. LUKEŠ, M.; NOVÝ, I. a kol., *Psychologie podnikání: Osobnost podnikatele a rozvoj podnikatelských dovedností*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2005. 261 s. ISBN 80-7261-125-9.
7. MALACH, A., *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 528 s. ISBN 80-247-09066-6.
8. MATĚJKOVÁ, J., *Podpora podnikání s důrazem na malé a střední podniky*. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, a.s. 1994. 60 s. ISBN 80-85865-60-2.
9. ÖTTLOVÁ, Ch.; HARTEROVÁ, G. *Dokonalá organizace v malé firmě: Optimální sebeřízení, organizace času a administrativa*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2003. 175 s. ISBN 80-7261-088-0.
10. PITRA, Z. *Zvyšování podnikatelské výkonnosti firmy: strategický obrat v podnikatelském chování*. 1. vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2001. 305 s. ISBN 80-86119-64-5.
11. POLLAK, H. *Jak obnovit životaschopnost upadajících podniků*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 122 s. ISBN 80-7179-803-7.
12. PŘICHYSTAL, A., *Kuchařka pro žadatele z fondů EU aneb jak uvařit dobrý projekt*. 1. vyd. Nymburk: VEGA-L, 2008. 153 s. ISBN 978-80-86757-94-0.

13. PŘÍVRATSKÁ, I., *Analýza podmínek podnikání v ČR z pohledu podnikatelského subjektu*. Bakalářská práce. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, 2007. 55 s.
14. SMEJKAL, V.; RAIS, K. *Řízení rizik*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. 272 s. ISBN 80-247-0198-7.
15. VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2.
16. VODÁČEK, L.; VODÁČKOVÁ, O. *Malé a střední podniky: konkurence a aliance v Evropské unii*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004. 192 s. ISBN 80-7261-099-6.
17. WILSON, P., BATES, S. *The Essential Guide to Managing Small Business Growth*. Willey, 2003. ISBN 0-470-85051-5.

Internetové stránky

1. Evropská komise [online]. [cit. 2009-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://ec.europa.eu>>.
2. Královéhradecký kraj [online]. [cit. 2009-12-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.kr-kralovehradecky.cz>>.
3. Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR [online]. [cit. 2009-09-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.amsp.cz>>.
4. Business center.cz [online]. [cit. 2008-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.business.center.cz>>.
5. BusinessInfo, oficiální portál pro podnikání a export [online]. [cit. 2008-13-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz>>.
6. Česká exportní banka [online]. [cit. 2008-13-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceb.cz>>.
7. Českomoravská záruční a rozvojová banka [online]. [cit. 2008-15-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.cmzrb.cz>>.
8. Centrum pro regionální rozvoj [online]. [cit. 2008-20-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.crr.cz>>.
9. Česká spořitelna [online]. [cit. 2009-27-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.csas.cz>>.
10. Československá obchodní banka [online]. [cit. 2009-27-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.csob.cz>>.
11. Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest [online]. [cit. 2009-17-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechinvest.org>>.
12. Agentura CzechTrade [online]. [cit. 2009-18-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechtrade.cz>>.
13. Český statistický úřad [online]. [cit. 2008-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz>>.
14. Registr ekonomických subjektů [online]. [cit. 2008-18-11]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/registr_ekonomickyh_subjektu>.

- European business angel network [online].
15. [cit. 2009-10-03]. Dostupný z WWW: < <http://www.eban.org/>>.
- Euroskop [online]. [cit. 2008-28-11]. Dostupný z WWW:
16. <<http://www.euroskop.cz>>.
- Finance. cz [online]. [cit. 2009-19-03]. Dostupný z WWW:
17. <<http://www.finance.cz>>.
- Statutární město Hradec Králové [online]. [cit. 2009-02-02]. Dostupný z
18. WWW: < <http://www.hrdeckralove.org> >.
- Mladá fronta dnes [online]. [cit. 2009-21-03]. Dostupný z WWW:
19. <<http://www.idnes.cz/>>.
- Komerční banka [online]. [cit. 2009-26-02]. Dostupný z WWW:
20. <<http://www.kb.cz>>.
- Hospodářská komora ČR [online]. [cit. 2009-11-01]. Dostupný z WWW:
21. <<http://www.komora.cz>>.
- Měšec [online]. [cit. 2009-17-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.mesec.cz>>.
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. [cit. 2008-28-11]. Dostupný z
22. WWW: < <http://www.mmr.cz> >.
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR [online]. [cit. 2008-28-11]. Dostupný z
23. WWW: < <http://www.mpo.cz> >.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [online]. [cit. 2008-27-11]. Dostupný z
24. WWW: <<http://www.mpsv.cz>>.
- Poskytování potřebné příhraniční pomoci podnikatelům [online].
25. [cit. 2009-16-01]. Dostupný z WWW: < <http://www.pomocpodnikani.cz>>.
- Parlament České republiky Poslanecká sněmovna [online]. [cit. 2008-15-12].
26. Dostupný z WWW: < <http://www.psp.cz>>.
- Krajská Hospodářská komora Královéhradeckého kraje [online].
27. [cit. 2009-15-01]. Dostupný z WWW: < <http://www.rhkhradec.cz> >.
- Unie malých a středních podniků ČR [online]. [cit. 2008-20-11]. Dostupný z
28. WWW: < <http://www.sme-union.cz> >.
- Svaz průmyslu a dopravy ČR [online]. [cit. 2008-02-12]. Dostupný z WWW:
29. <<http://www.spcr.cz>>.
- Administrativní registr ekonomických subjektů [online]. [cit. 2008-18-12].
30. Dostupný z WWW: < <http://www.info.mfcr.cz/ares/ares.html> >.
- 31.

SEZNAM GRAFŮ

GRAF 1: PODÍL PODNIKAJÍCÍCH FO NA VŠECH ZAMĚSTNANCÍCH.....	13
GRAF 2: POČET EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ K 31.3.2007 A 31.3.2009	27
GRAF 3: VÝVOJ VYUŽÍVÁNÍ SLUŽEB CZECHTRADE 2005-2007	44
GRAF 4: VÝVOJ PROSTŘEDKŮ NA PODPORU MSP CELKEM A ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU	45
GRAF 5: PODANÉ ŽÁDOSTI ČMZRB A JEJICH VYŘIZOVÁNÍ ZA ROK 2007	46
GRAF 6: VÝVOJ PODNIKÁNÍ V HRADCI KRÁLOVÉ V OBDOBÍ 1999-2008	48
GRAF 7: ZAMĚSTNANOST V EU A PODNIKY PODLE VELIKOSTI V EU	52
GRAF 8: PŘÍPADY, KTERÝMI SE SOLVIT ZABÝVAL V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH.....	57
GRAF 9: PODÍL PROSTŘEDKŮ Z FONDŮ EU NA CÍLE STRUKTURÁLNÍ POLITIKY	62
GRAF 10: ROZDĚLENÍ PROSTŘEDKŮ MEZI OPERAČNÍ PROGRAMY 2007 - 2013.....	63
GRAF 11: M-ZÁRUKY POSKYTNUTÉ PODLE BANK.....	70
GRAF 12: VÝVOJ POČTU PODNIKAJÍCÍCH MSP V ČR V LETECH 1997-2007	80
GRAF 13: VÝVOJ POČTU ZAMĚSTNANCŮ V MSP V LETECH 1997-2007.....	81

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1: DEFINICE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ	15
TABULKA 2: SWOT ANALÝZA PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ V ČR	16
TABULKA 3: POČET EKONOMICKY AKTIVNÍCH MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ	18
TABULKA 4: POČET ZAMĚSTNANCŮ V EKONOMICKY AKTIVNÍCH MSP	18
TABULKA 5: SROVNÁNÍ VÝKONŮ A ÚČETNÍ PŘIDANÉ HODNOTY V MSP A VELKÝCH PODNICÍCH	19
TABULKA 6: CELKOVÁ ADMINISTRATIVNÍ ZÁTĚŽ V ROCE 2005.....	37
TABULKA 7: SKUTEČNĚ VYNALOŽENÉ FINANČNÍ PROSTŘEDKY NA VYTVOŘENÍ SPOLEČENSKY ÚČELNÝCH PRACOVNÍCH MÍST ZA 77 ÚŘADŮ PRÁCE V ČR (V TIS. KČ)	39
TABULKA 8: ZÁKLADNÍ UKAZATELE CZECHTRADE ZA ROK 2007	43
TABULKA 9: SWOT ANALÝZA KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE.....	50
TABULKA 10: POČET PODPOŘENÝCH PROJEKTŮ A VYČERPANÝCH PROSTŘEDKŮ V RÁMCI REGIONÁLNÍHO PROGRAMU NUTS II SEVEROZÁPAD A MORAVSKOSLEZSKO A DALŠÍCH REGIONECH SE SOUSTŘEDĚNOU PODPOROU STÁTU	82
TABULKA 11: AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI A VYČERPANÉ PROSTŘEDKY 2004-2007	83
TABULKA 12: ALOKACE ZDROJŮ NA PODPORU MSP 2004-2007.....	83

SEZNAM ZKRATEK

CIP	- Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace
CRM	- Centrální registrační místo
ČEB	- Česká exportní banka
EGAP	- Exportní garanční a pojišťovací společnost
EIB	- Evropská investiční banka
EIF	- Evropský investiční fond
ERDF	- Evropský fond pro regionální rozvoj

ESF	- Evropský sociální fond
EU	- Evropská unie
HK	- Hospodářská komora
KHK KHK	- Krajská Hospodářská komora Královéhradeckého kraje
MF ČR	- Ministerstvo financí ČR
MMR ČR	- Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO ČR	- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MPSV ČR	- Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MSP	- Malé a střední podniky
Mze ČR	- Ministerstvo zemědělství ČR
MZd ČR	- Ministerstvo zdravotnictví ČR
MŽP ČR	- Ministerstvo životního prostředí ČR
OPPI	- Operační program Podnikání a inovace
OPPP	- Operační program Průmysl a podnikání

SEZNAM PŘÍLOH

- PŘÍLOHA A: ÚDAJE O MALÉM A STŘEDNÍM PODNIKÁNÍ VE VYBRANÝCH MAKROEKONOMICKÝCH UKAZATELÍCH
- PŘÍLOHA B: PODÍL MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ NA VYBRANÝCH MAKROEKONOMICKÝCH UKAZATELÍCH (v %)
- PŘÍLOHA C: SCHÉMA PROCESŮ NA CRM
- PŘÍLOHA D: ŽÁDOSTI O PODPORU Z ČMZRB A JEJICH VYŘIZOVÁNÍ
- PŘÍLOHA E: SROVNÁNÍ POZICE KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE S OSTATNÍMI KRAJI V ČR V ROCE 2006
- PŘÍLOHA F: PRÁVNÍ PŘEDPISY S NEJVĚTŠÍ ADMINISTRATIVNÍ ZÁTĚŽÍ
- PŘÍLOHA G: KONCENTRACE A NÁRŮST POČTU EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ V KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI PODLE SPRÁVNÍCH OBVODŮ POVĚŘENÝCH OBECNÍCH ÚŘADŮ
- PŘÍLOHA H: POČET MSP A POČET ZAMĚSTNANCŮ V MSP V EVROPĚ V ROCE 2003
- PŘÍLOHA I: ROZLOŽENÍ ALOKACE PODLE PROGRAMŮ A FONDŮ NA JEDNOTLIVÉ ROKY
- PŘÍLOHA J: SCHÉMA SYSTÉMU TOKŮ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z EU
- PŘÍLOHA K: FINANČNÍ TABULKA OP PODNIKÁNÍ A INOVACE 2007-2013
- PŘÍLOHA L: PŘEHLED OPPI A ZPROSTŘEDKUJÍCÍCH SUBJEKTŮ
- PŘÍLOHA M: SWOT ANALÝZA, VYCHÁZEJÍCÍ ZE SWOT ANALÝZY NÁRODNÍHO ROZVOJOVÉHO PLÁNU ČR PRO LÉTA 2007–2013
- PŘÍLOHA N: SPECIFICKÉ CÍLE A PRIORITYNÍ OSY OPPI
- PŘÍLOHA O: REGIONÁLNÍ MAPA INTENZITY VEŘEJNÉ PODPORY PRO OBDOBÍ 1.1. 2007 – 31.12. 2013
- PŘÍLOHA P: FINANČNÍ PROSTŘEDKY STÁTNÍHO ROZPOČTU POUŽITÉ NA PODPORU MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V LETECH 1998 – 2007
- PŘÍLOHA Q: CELKOVÝ PŘEHLED PROSTŘEDKŮ POUŽITÝCH NA PODPORU MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V ROCE 2004 V MIL. KČ
- PŘÍLOHA R: CELKOVÝ PŘEHLED PROSTŘEDKŮ POUŽITÝCH NA PODPORU MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V ROCE 2005 V MIL. KČ
- PŘÍLOHA S: CELKOVÝ PŘEHLED PROSTŘEDKŮ POUŽITÝCH NA PODPORU MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V ROCE 2006 V MIL. KČ
- Příloha T: CELKOVÝ PŘEHLED PROSTŘEDKŮ POUŽITÝCH NA PODPORU MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V ROCE 2007 V MIL.

Údaje o malém a středním podnikání ve vybraných makroekonomických ukazatelích

Ukazatel	Měrná jednotka	Rok							
		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Počet podniků	(ks)	657130	691736	736034	746892	746127	813805	988787	992132
Počet zaměstnanců	(tis. osob)	1721	1771	1890	1834	1848	1902	1961	1899
Výkony	(mil. Kč)	1733985	1857105	1989996	2175162	2287962	2357755	2575112	2932979
Přidaná hodnota	(mil. Kč)	556690	603091	653018	706345	720493	761198	828324	960747
Mzdové náklady /bez OON/	(mil. Kč)	¹⁾	¹⁾	256261	265393	283207	304499	330176	344286
Investice	(mil. Kč)	¹⁾	¹⁾	170063	170001	169280	170289	213614	226870
Vývoz	(mil. Kč)	263006	308352	339524	416326	453403	450231	467073	587211
Dovoz	(mil. Kč)	417323	454200	506032	616472	653860	690527	717887	911033

¹⁾ ukazatel nebyl ČSÚ sledován
podíly jsou propočty MPO z údajů ČSÚ

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

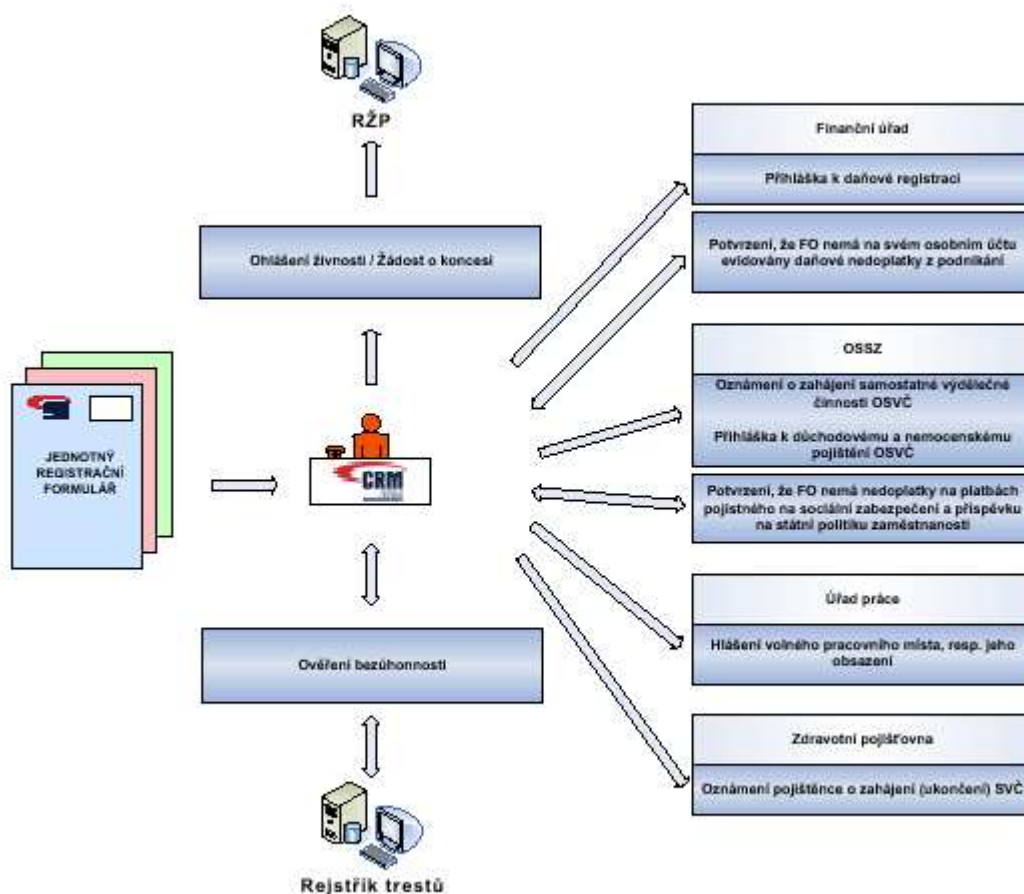
Podíl malých a středních podniků na vybraných makroekonomických ukazatelích (v %)

Ukazatel	Rok										
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Počet podniků	99,77	99,78	99,80	99,71	99,81	99,85	99,81	99,84	99,85	99,84	99,83
Počet zaměstnanců	59,82	57,91	58,84	59,42	59,73	61,34	61,63	61,48	61,63	61,76	61,41
Výkony	52,91	53,03	53,63	51,53	51,44	52,46	52,79	52,29	52,42	52,94	51,70
Účetní přidaná hodnota	57,36	52,25	53,17	51,93	51,33	52,98	54,46	53,02	53,68	55,12	53,69
Mzdové náklady /bez OON/	¹⁾	53,93	54,57	54,42	55,72	55,82	55,90	55,61	55,88	56,03	55,92
Investice	¹⁾	41,53	41,06	40,48	37,81	44,52	49,88	51,43	52,57	55,33	54,54
Vývoz	36,40	36,25	36,54	36,15	35,74	34,16	34,0	34,3	40,7	45,2	44,8
Dovoz	48,00	48,84	50,74	49,43	47,12	50,33	49,8	52,5	54,7	56,3	54,4
HDP	¹⁾	¹⁾	31,54	31,17	31,63	34,59	34,86	34,69	34,60	36,68	35,49

¹⁾údaje nejsou k dispozici

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Schéma procesů na CRM

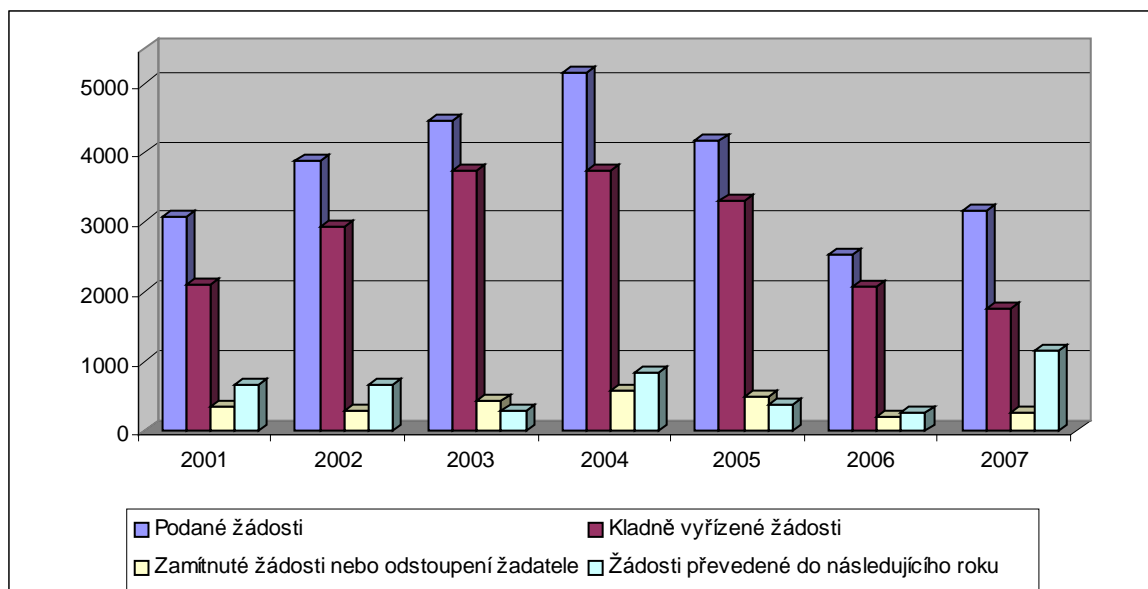

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Příloha D

Žádosti o podporu z Českomoravské záruční a rozvojové banky a jejich vyřizování

Žádosti o podporu a jejich vyřizování							
Ukazatel	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Podané žádosti	3092	3881	4467	5145	4174	2532	3164
Kladně vyřízené žádosti	2093	2937	3732	3744	3312	2075	1745
Zamítnuté žádosti nebo odstoupení žadatele	344	291	442	570	497	198	265
Žádosti převedené do následujícího roku	655	653	293	831	365	259	1154

Zdroj: Výroční zprávy Českomoravské záruční a rozvojové banky

Srovnání pozice Královéhradeckého kraje s ostatními kraji v ČR 2006

Kraj	Počet EA obyvatel		Počet MSP*		Počet přijatých projektů		Výše požadované dotace (tis. Kč)		Počet schválených projektů		Výše schválené dotace (tis. Kč)	
	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl	výše	podíl	počet	podíl	výše	podíl
Středočeský	629 287	13,2	1984	11,2	261	11,7	2 725 148	12,6	156	11,5	1 277 521	12,1
Jihočeský	331 240	6,9	1285	7,3	142	6,4	1 089 084	5,0	65	4,8	375 879	3,5
Plzeňský	302 462	6,3	1200	6,8	128	5,7	2 800 003	13,0	81	6,0	2 169 711	20,5
Karlovarský	168 470	3,5	572	3,2	49	2,2	397 804	1,8	22	1,6	119 409	1,1
Ústecký	437 556	9,2	1364	7,7	115	5,1	1 174 355	5,4	56	4,1	492 656	4,7
Liberecký	227 088	4,8	984	5,6	91	4,1	510 770	2,4	60	4,4	158 437	1,5
Královéhradecký	289 431	6,1	1148	6,5	148	6,6	1 185 842	5,5	97	7,1	598 967	5,7
Pardubický	265 950	5,6	1068	6,1	209	9,4	2 346 268	10,9	146	10,7	854 244	8,1
Vysočina	265 108	5,6	981	5,6	142	6,4	964 756	4,5	82	6,0	334 482	3,2
Jihomoravský	590 492	12,4	2482	14,1	337	15,1	2 813 757	13,0	213	15,7	1 350 457	12,8
Olomoucký	326 595	6,8	1156	6,5	167	7,5	1 436 521	6,6	102	7,5	693 162	6,5
Zlínský	303 246	6,3	1463	8,3	215	9,6	1 485 125	6,9	143	10,5	720 134	6,8
Moravskoslezský	638 773	13,4	1962	11,1	231	10,3	2 687 032	12,4	136	10,0	1 443 387	13,6
ČR	4 775 698	100,0	17649	100,0	2235	100,0	21 616 465	100,0	1359	100,0	10 588 446	100,0

Počet MSP* - výběr z databáze MERIT - subjekty s hlav. OKEČ 15-51 a 72-74 a s počtem zaměstnanců 10 - 250.

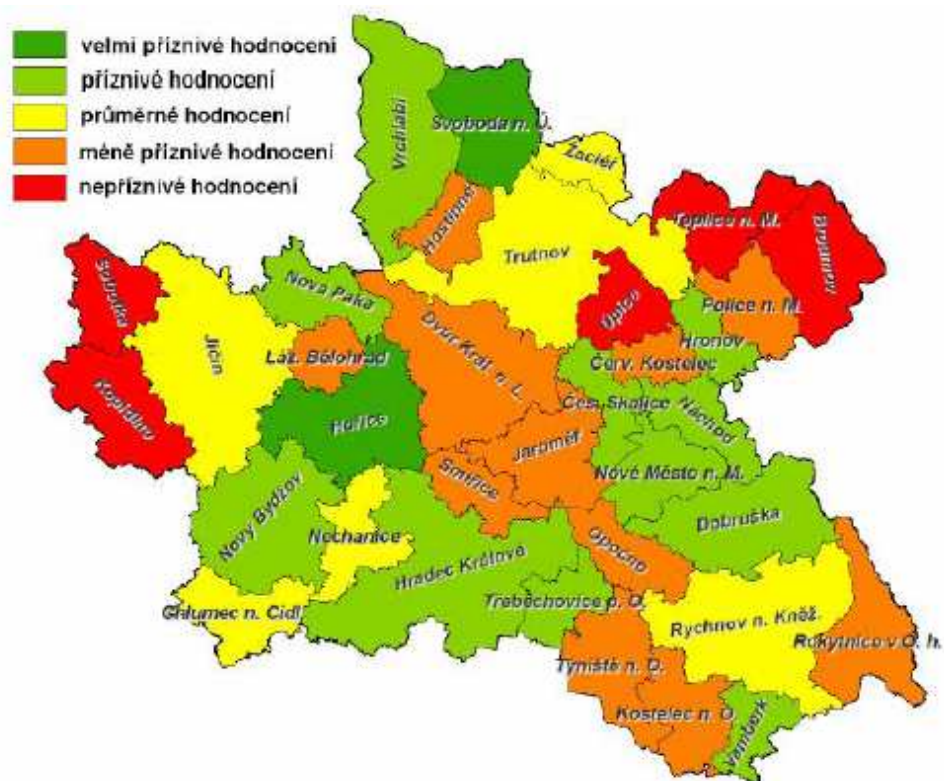
Zdroj: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest

Příloha F**Právní předpisy s největší administrativní zátěží**

NÁZEV ÚŘADU	ZÁKON	POČET INFORMAČNÍCH POVINNOSTÍ
Ministerstvo práce a sociálních věcí	zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení	32
	zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	17
Ministerstvo zemědělství	zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích	22
Ministerstvo zdravotnictví	zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění	4
Ministerstvo financí	zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů	5
Ministerstvo životního prostředí	zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech	6
	zákon č. 254/2001 Sb., o vodách	14
Ministerstvo průmyslu a obchodu	zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání	38

Zdroj: http://www.sk.capgemini.com/m/sk/doc/4_Prezentace_Daniel_Trnka.pdf

Koncentrace a nárůst počtu ekonomických subjektů v Královéhradeckém kraji podle správních obvodů pověřených obecních úřadů

Zdroj: Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2006 – 2015

Počet MSP a počet zaměstnanců v MSP v Evropě v roce 2003

Země	Počet MSP (v tis.)	Podíl MSP na celkovém počtu podniků (v %)	Počet zaměstnanců (v tis.)	Průměrný počet zaměstnanců	Podíl MSP na celkové zaměstnanosti (v%)
Rakousko	267	99,63	2111	8	71,85
Belgie	437	99,77	2267	5	69,45
Dánsko	205	99,51	1512	7	72,62
Finsko	221	99,55	983	4	64,54
Francie	2495	99,76	12614	5	66,63
Německo	3008	99,64	20002	7	64,76
Řecko	771	99,99	1545	2	86,55
Irsko	97	99,99	648	7	69,75
Itálie	4486	99,93	15735	4	83,55
Lucembursko	24	99,99	165	7	73,33
Nizozemí	570	99,48	4533	8	65,21
Portugalsko	693	99,86	2533	4	78,91
Španělsko	2674	99,89	12769	5	81,66
Švédsko	485	99,79	2194	5	67,97
Velká Británie	2226	99,64	14641	7	59,20
EU 15	18659	99,79	94251	5	69,74
Island	29	99,99	64	2	55,17
Norsko	238	99,99	1271	5	73,81
Švýcarsko (včetně Lichtenštejska)	343	99,71	1832	5	67,23
Evropa 19	19270	99,79	97417	5	69,73
Česká Republika	989	99,81	1961	2	61,63

Zdroj: vlastní zpracování³³³³ http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/analysis/doc/smes_observatory_2003_report7_en.pdf

Příloha I

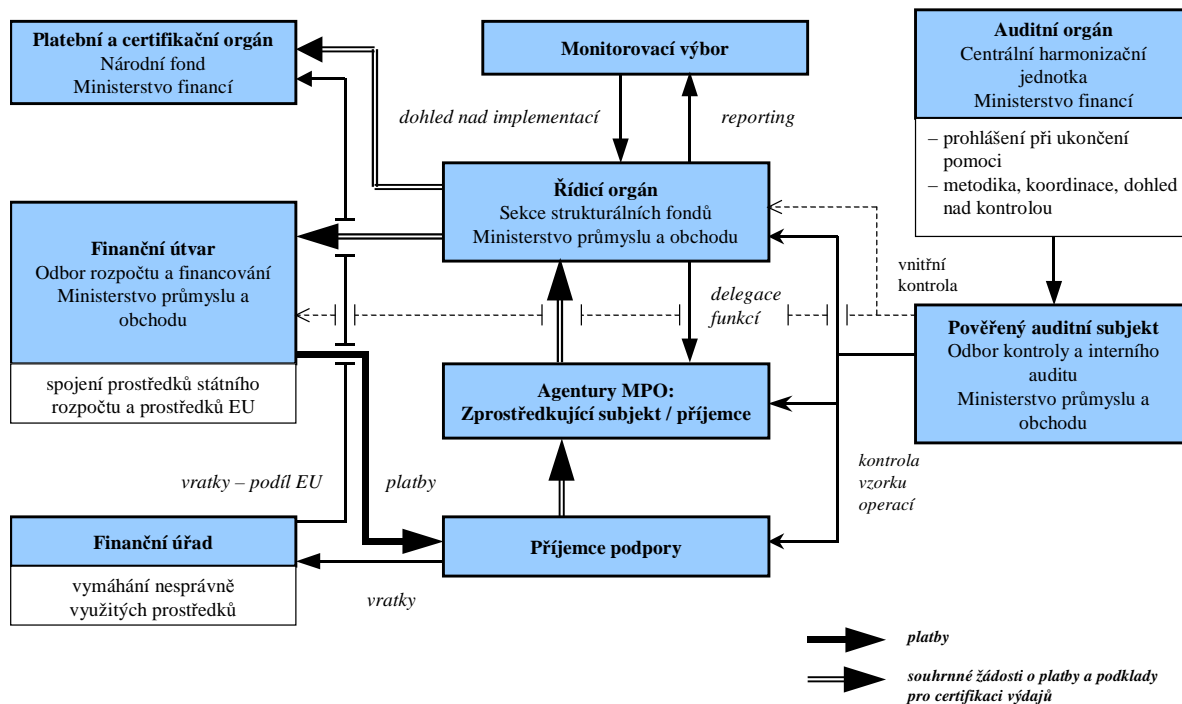
Rozložení alokace podle programů a fondů na jednotlivé roky

Finanční tabulka NSRR – indikativní roční alokace podle fondů a programů (EUR, běžné ceny)

Operační program	Fond	Celkem	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Cíl Konvergence		Príspevek Společenství							
		ERDF a CF							
OP Podnikání a inovace	ERDF	3 041 312 546	377 345 254	395 906 354	414 548 594	434 062 564	453 585 440	473 037 352	492 826 988
OP Výzkum vývoj a inovace	ERDF	2 070 680 884	256 915 918	269 553 263	282 245 851	295 531 959	308 824 129	322 067 985	335 541 779
OP Životní prostředí		4 917 867 098	610 175 305	640 188 999	670 333 897	701 888 402	733 457 306	764 911 464	796 911 725
	ERDF	702 482 212	86 205 245	90 804 359	95 419 735	100 257 642	105 092 757	109 904 133	114 798 341
	CF	4 215 384 886	523 970 060	549 384 640	574 914 162	601 630 760	628 364 549	655 007 331	682 113 384
OP Doprava		5 774 081 203	716 408 494	751 647 653	787 040 861	824 089 092	861 154 228	898 084 641	935 656 234
	ERDF	1 170 443 650	144 178 837	151 662 639	159 174 961	167 045 895	174 914 962	182 748 693	190 717 663
	CF	4 603 637 553	572 229 657	599 985 014	627 865 900	657 043 197	686 239 266	715 335 948	744 938 571
Integrovaný operační program	ERDF	1 582 390 162	196 638 833	206 195 877	215 795 940	225 842 751	235 895 753	245 914 199	256 106 809
Cíl Konvergence	ERDF	1 553 010 664	192 686 939	202 164 946	211 684 389	221 648 970	231 618 096	241 550 989	251 656 335
Cíl Konkurenceschopnost	ERDF	29 379 498	3 951 894	4 030 931	4 111 551	4 193 781	4 277 657	4 363 210	4 450 474
Regionální operační programy	ERDF	4 659 031 986	578 060 815	606 494 841	635 053 166	664 946 907	694 854 290	724 652 965	754 969 002
Střední Čechy	ERDF	559 083 839	69 367 298	72 779 381	76 206 380	79 793 628	83 382 515	86 958 356	90 596 281
Jihozápad	ERDF	619 651 254	76 882 089	80 663 814	84 462 070	88 437 939	92 415 621	96 378 844	100 410 877
Severozápad	ERDF	745 911 021	92 547 536	97 099 824	101 672 012	106 458 000	111 246 172	116 016 940	120 870 537
Jihovýchod	ERDF	704 445 636	87 402 795	91 702 020	96 020 039	100 539 972	105 061 969	109 567 528	114 151 313
Severovýchod	ERDF	656 457 606	81 448 769	85 455 123	89 478 991	93 691 019	97 904 969	102 103 603	106 375 132
Moravskoslezsko	ERDF	716 093 217	88 847 947	93 218 257	97 607 672	102 202 340	106 799 104	111 379 161	116 038 736
Střední Morava	ERDF	657 389 413	81 564 381	85 576 422	89 606 002	93 824 009	98 043 940	102 248 533	106 526 126
OP Technická pomoc	ERDF	247 783 172	30 784 454	32 283 199	33 788 660	35 364 230	36 940 733	38 511 774	40 110 122
Cíl Konvergence	ERDF	243 835 110	30 253 392	31 741 516	33 236 144	34 800 663	36 365 896	37 925 439	39 512 060
Cíl Konkurenceschopnost	ERDF	3 948 062	531 062	541 683	552 516	563 567	574 837	586 335	598 062
		ESF							
OP Zaměstnanost a lidské zdroje	ESF	1 837 421 405	228 241 656	239 368 138	250 544 334	262 241 262	273 944 927	285 607 776	297 473 312
Cíl Konvergence	ESF	1 811 845 772	224 801 428	235 859 105	246 965 120	258 590 464	270 221 113	281 809 486	293 599 056
Cíl Konkurenceschopnost	ESF	25 575 633	3 440 228	3 509 033	3 579 214	3 650 798	3 723 814	3 798 290	3 874 256
OP Vzdělávání	ESF	1 828 714 781	227 070 511	238 173 571	249 325 874	260 998 433	272 677 243	284 314 737	296 154 412
Cíl Konvergence	ESF	1 811 845 772	224 801 428	235 859 105	246 965 120	258 590 464	270 221 113	281 809 486	293 599 056
Cíl Konkurenceschopnost	ESF	16 869 009	2 269 083	2 314 466	2 360 754	2 407 969	2 456 130	2 505 251	2 555 356
Celkem OP cíle Konvergence		25 959 283 237	3 221 641 240	3 379 811 895	3 538 677 177	3 704 965 600	3 871 334 049	4 037 102 893	4 205 750 383
	celkem ERDF	13 474 124 612	1 670 129 356	1 752 900 532	1 836 026 907	1 923 051 948	2 010 108 064	2 096 837 101	2 185 070 704
	Celkem CF	8 819 022 439	1 096 199 717	1 149 369 654	1 202 780 062	1 258 673 957	1 314 603 815	1 370 343 279	1 427 051 955
	Celkem ESF	3 666 136 186	455 312 167	477 541 709	499 870 208	523 239 695	546 622 170	569 922 513	593 627 724
Celkem cíl Konvergence		25 883 511 035	3 211 448 973	3 369 415 782	3 528 073 142	3 694 149 485	3 860 301 611	4 025 849 807	4 194 272 235
Cíl Konkurenceschopnost		Príspevek Společenství							
		ERDF							
OP Konkurenceschopnost	ERDF	234 936 005	31 601 702	32 233 735	32 878 410	33 535 979	34 206 698	34 890 832	35 588 649
		ESF							
OP Adaptabilita	ESF	108 385 242	14 579 111	14 870 693	15 168 107	15 471 469	15 780 898	16 096 517	16 418 447
Celkem OP cíle Konkurenceschopnost		343 321 247	46 180 813	47 104 428	48 046 517	49 007 448	49 987 596	50 987 349	52 007 096
	Celkem ERDF	234 936 005	31 601 702	32 233 735	32 878 410	33 535 979	34 206 698	34 890 832	35 588 649
	Celkem ESF	108 385 242	14 579 111	14 870 693	15 168 107	15 471 469	15 780 898	16 096 517	16 418 447
Celkem cíl Konkurenceschopnost		419 093 449	56 373 080	57 500 541	58 650 552	59 823 563	61 020 034	62 240 435	63 485 244
Celkem cíle Konvergence a Konkurenceschopnost		26 302 604 484	3 267 822 053	3 426 916 323	3 586 723 694	3 753 973 048	3 921 321 645	4 088 090 242	4 257 757 479
	Celkem ERDF	13 709 060 617	1 701 731 058	1 785 134 267	1 868 905 317	1 956 587 927	2 044 314 762	2 131 727 933	2 220 659 353
	Celkem CF	8 819 022 439	1 096 199 717	1 149 369 654	1 202 780 062	1 258 673 957	1 314 603 815	1 370 343 279	1 427 051 955
	Celkem ESF	3 774 521 428	469 891 278	492 412 402	515 038 315	538 711 164	562 403 068	586 019 030	610 046 171
Alokace na EAFRD a EFF		Príspevek Společenství							
EAFRD		2 815 506 354	396 623 321	392 638 892	388 036 387	400 932 774	406 640 636	412 672 094	417 962 250
EFF		27 106 675	3 360 014	3 526 490	3 693 682	3 868 715	4 043 811	4 218 249	4 395 714

Zdroj: Strukturální fondy

Schéma systému toků finančních prostředků z EU

Zdroj: Prováděcí dokument k Operačnímu programu Podnikání a inovace 2007 - 2013

Příloha K

Finanční tabulka OP Podnikání a inovace 2007-2013

Číslo prioritní osy / oblasti podpory	Název prioritní osy / oblasti podpory / programu podpory	Fond	Podíl na alokaci	EU	Národní					Celkové veřejné zdroje	Míra spolufinancování	
					Veřejné						EU	ČR
					celkem	SR	kraje	obce	Státní fondy			
1	Vznik firem	ERDF	2,60%	79 074 126	13 954 257	13 954 257				93 028 383	85,0%	15,0%
1.1	Podpora začínajícím podnikatelům		0,60%	18 247 875	3 220 213	3 220 213				21 468 088	85,0%	15,0%
	Start		0,60%	18 247 875	3 220 213	3 220 213				21 468 088	85,0%	15,0%
1.2	Využití nových finančních nástrojů		2,00%	60 826 251	10 734 044	10 734 044				71 560 295	85,0%	15,0%
	Jeremie		2,00%	60 826 251	10 734 044	10 734 044				71 560 295	85,0%	15,0%
2	Rozvoj firem	ERDF	21,80%	663 006 134	117 001 083	117 001 083				780 007 217	85,0%	15,0%
2.1	Bankovní nástroje podpory MSP		7,60%	231 139 753	40 789 369	40 789 369				271 929 122	85,0%	15,0%
	Progres		2,60%	79 074 126	13 954 258	13 954 258				93 028 384	85,0%	15,0%
	Záruka		5,00%	152 065 627	26 835 111	26 835 111				178 900 738	85,0%	15,0%
2.2	Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb		14,20%	431 866 381	76 211 714	76 211 714				508 078 095	85,0%	15,0%
	Rozvoj		3,00%	91 239 376	16 101 066	16 101 066				107 340 442	85,0%	15,0%
	ICT a strategické služby		7,00%	212 891 876	37 569 155	37 569 155				250 461 033	85,0%	15,0%
	ICT v podnicích		4,20%	127 735 127	22 541 493	22 541 493				150 276 620	85,0%	15,0%
3	Efektivní energie	ERDF	8,00%	243 305 004	42 936 177	42 936 177				286 241 181	85,0%	15,0%
3.1	Uspory energie a obnovitelné zdroje energie		8,00%	243 305 004	42 936 177	42 936 177				286 241 181	85,0%	15,0%
	Ekó-energie		8,00%	243 305 004	42 936 177	42 936 177				286 241 181	85,0%	15,0%
4	Inovace	ERDF	22,36%	680 155 247	120 027 397	120 027 397				800 182 664	85,0%	15,0%
4.1	Zvyšování inovační výkonnosti podniků		14,00%	425 783 756	75 138 310	75 138 310				500 922 066	85,0%	15,0%
	Inovace		14,00%	425 783 756	75 138 310	75 138 310				500 922 066	85,0%	15,0%
4.2	Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj		8,36%	254 371 491	44 889 087	44 889 087				299 260 578	85,0%	15,0%
	Potenciál		8,36%	254 371 491	44 889 087	44 889 087				299 260 578	85,0%	15,0%
5	Prostředí pro podnikání a inovace	ERDF	35,40%	1 076 624 642	189 992 584	189 992 584				1 266 617 226	85,0%	15,0%
5.1	Platformy spolupráce		17,30%	526 147 071	92 849 483	92 849 483				618 996 554	85,0%	15,0%
	Spolupráce		5,30%	161 189 565	28 445 217	28 445 217				189 634 782	85,0%	15,0%
	Prosperita		12,00%	364 957 506	64 404 266	64 404 266				429 361 772	85,0%	15,0%
5.2	Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů		5,00%	152 065 627	26 835 111	26 835 111				178 900 738	85,0%	15,0%
	Školící střediska		5,00%	152 065 627	26 835 111	26 835 111				178 900 738	85,0%	15,0%
5.3	Infrastruktura pro podnikání		13,10%	398 411 944	70 307 990	70 307 990				468 719 934	85,0%	15,0%
	Nemovitosti		13,10%	398 411 944	70 307 990	70 307 990				468 719 934	85,0%	15,0%
6	Služby pro rozvoj podnikání	ERDF	6,89%	209 546 434	36 978 783	36 978 783				246 525 217	85,0%	15,0%
6.1	Podpora poradenských služeb		4,50%	136 859 064	24 151 600	24 151 600				161 010 664	85,0%	15,0%
	Poradenství		4,50%	136 859 064	24 151 600	24 151 600				161 010 664	85,0%	15,0%
6.2	Podpora marketingových služeb		2,39%	72 687 370	12 827 183	12 827 183				85 514 553	85,0%	15,0%
	Marketing		2,39%	72 687 370	12 827 183	12 827 183				85 514 553	85,0%	15,0%
7	Technická pomoc	ERDF	2,95%	89 600 959	15 811 933	15 811 933				105 412 892	85,0%	15,0%
Celkem				100,00%	3 041 312 546	536 702 214	536 702 214			3 578 014 760	85,0%	15,0%

Zdroj: Prováděcí dokument k Operačnímu programu Podnikání a inovace 2007 - 2013

Přehled OP Podnikání a inovace a zprostředkujících subjektů

Prioritní osa	Oblast podpory / program	Zprostředkující subjekt
1. Vznik firem	1.1 Podpora začínajícím podnikatelům	
	START	ČMZRB
	1.2 Využití nových finančních nástrojů	
2. Rozvoj firem	2.1 Bankovní nástroje podpory MSP	
	Progres	ČMZRB
	Záruka	ČMZRB
	2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb	
	Rozvoj	CzechInvest
	ICT a strategické služby	CzechInvest
	ICT v podnicích	CzechInvest
3. Efektivní energie	3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie	
	Eko-energie	CzechInvest
4. Inovace	4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků	
	Inovace	CzechInvest
	4.2 Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj	
	Potenciál	CzechInvest
5. Prostředí pro podnikání a inovace	5.1 Platformy spolupráce	
	Spolupráce	CzechInvest
	Prosperita	CzechInvest
	5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů	
	Školící střediska	CzechInvest
	5.3 Infrastruktura pro podnikání	
	Nemovitosti	CzechInvest
6. Služby pro rozvoj podnikání	6.1 Podpora poradenských služeb	
	Poradenství	CzechInvest
	6.2 Podpora marketingových služeb	
	Marketing	CzechInvest
7. Technická pomoc	7.1 Technická pomoc při řízení a implementaci OPPI	
	7.2 Ostatní technická pomoc	

Zdroj: Prováděcí dokument k Operačnímu programu Podnikání a inovace 2007 - 2013

**SWOT ANALÝZA, vycházející
ze SWOT analýzy Národního rozvojového plánu ČR pro léta 2007–2013**

Silné stránky

- Vstup České republiky do Evropské unie, který napomohl ke stabilizaci české ekonomiky
 - a k procesu reálné konvergence k průměrné životní úrovni EU – 25
- Vysoký a z hledisek růstových faktorů zdravý a v měřítku EU nadprůměrný růst ekonomiky
- Cenová stabilita s nízkou úrovní inflace a s nízkým růstem výrobních cen
- Relativně vysoký stupeň kvalifikace pracovní síly
- Relativně vysoký stupeň liberalizace trhů
- Růst konkurenční schopnosti průmyslu s významným podílem na dosažení kladného salda zahraničního obchodu v roce 2005
- Schopnost zpracovatelského průmyslu se vypořádat s rychlejším růstem domácích cen a zhodnocením české koruny v minulém období
- Významné místo malých a středních podniků v rámci českého průmyslu
- Finanční instrumenty k podpoře MSP
- Účinné fungování státních agentur na podporu podnikání, investic a exportu
- Přínosy zahraničních investic podpořených politikou státních investičních pobídek – pro regiony i pro růst exportu zboží a služeb
- Rozvoj národní „klastrové strategie“ a systému podpory subdodavatelů finálních globálních výrobců umístěných na území ČR

Slabé stránky

- Relativní rigidita trhu práce, nízká mobilita pracovní síly
- Přetrvávající dlouhodobá nezaměstnanost
- Obtížné uplatnění absolventů některých vysokých škol, osob nad 50 let a žen na trhu práce
- Nízký zájem o podnikání a neochota nést s ním spojená rizika
- Vysoká a v celoevropském měřítku nadprůměrná energetická, surovinová a materiálová náročnost české ekonomiky a závislost na jejich dovozu
- Nízká nabídka volných pracovních míst v regionech s vysokou nezaměstnaností
- Nedostatečná vazba systému vzdělávání na poptávku po konkrétních profesích a kvalifikacích
- Vysoká míra daňového zatížení nemotivujícího investice do realizace inovačních aktivit
- Nízká úroveň produktivity práce ve zpracovatelském průmyslu v rámci eurozóny, zejména MSP
- Ztížený přístup MSP k investicím do moderních technologií a licencí
- Nedostatečná kvalita sítí pro rychlý přenos dat a vysoké náklady pro jejich využívání
- Zastávání v počtu přihlášených a udělených patentů
- Nedostačující podnikatelská infrastruktura a nabídka vhodných a ekonomicky dostupných podnikatelských ploch a nemovitostí
- Nedostatečně využitý potenciál brownfields
- Nedostatečně rozvinutý sektor služeb pro průmysl
- Nedostatečné kapacity poskytovatelů služeb obecně a specificky služeb spojených se zvyšováním kvality lidských zdrojů

- Malá kapitálová síla MSP na financování větších projektů
- Slabá pozice MSP v soutěži o zakázky
- Malá schopnost MSP získat špičkové kvalifikované pracovníky
- Nedostatečná míra ve využívání moderních manažerských metod
- Směřování zahraničních investic do méně sofistikovaných výrobních odvětví
- Nízká úroveň systematického rozvoje lidských zdrojů v podnicích (MSP), včetně podniků realizujících zahraniční obchod
- Obecně nedostatek obchodně-marketingových dovedností, včetně schopností např. zpracovávat mezinárodní studie „benchmarkingu“ konkurenčních firem apod.
- Nízká znalost zahraničních trhů a zahraničních obchodních možností u MSP
- Nízký a v evropském měřítku podprůměrný podíl výdajů HDP na VaV
- Nerozvinuté rizikové financování inovačně zaměřených firem
- Malá iniciativa MSP v inovačních aktivitách, využití VaV a zvyšování kvality lidských zdrojů
- Nedostatečný podíl využití obnovitelných zdrojů na primární spotřebě energetických zdrojů
- Malá připravenost MSP k vzájemné spolupráci a ke spolupráci s vědeckovýzkumnými pracovišti
- Nedostatek kvalifikovaných pracovníků ve vybraných technických profesích v některých regionech
- Zaostávání efektivity v transferu výsledků VaV do průmyslové praxe oproti praxi vyspělých zemí eurozóny
- Nedostatek pracovišť s efektivně fungujícími systémy transferu výsledků VaV
- Nižší ekonomická dostupnost zahraničních know-how, technologií a patentů pro většinu MSP, včetně vysokých nákladů na ochranu duševního vlastnictví

Příležitosti

- Oživení světového hospodářství, zejména v EU
- Snížení regionálních disparit s využitím prostředků ze SF v období 2007 – 2013
- Další příliv zahraničního kapitálu a investic, zejména do sofistikovaných oborů
- Růstový a inovační potenciál středně velkých až velkých podniků
- Stabilita a atraktivnost české ekonomiky
- Výhodná geografická poloha ČR v rámci EU
- Obecné zlepšení struktury kvalifikace a systému vzdělání podle potřeb rozvoje znalostní ekonomiky
- Dynamika zahraničního obchodu ČR, která významně přispívá k růstu HDP
- Vysoký podíl MSP v podnikové struktuře a jejich potenciál
- Zlepšení prostředí pro investice
- Zvýšení nabídky podnikatelských nemovitostí
- Zvyšování podílu průmyslových výrobků s vyšší technologickou úrovní v zahraničním obchodu
- Diverzifikace exportní nabídky a diverzifikace teritoriální struktury exportu
- Rozvoj služeb
- Vytváření klastrů se zapojením MSP a vědeckovýzkumných pracovišť
- Rozvoj moderních možností „mobility“ a organizace kontaktů, výměny informací a kooperace mezi podniky a pracovišti VaV
- Propojení kapacit výzkumu a vývoje s evropskými vědeckotechnickými strukturami a sdruženími
- Příliv zahraničních investic zaměřený na rozvoj technologických center a podniků „high-tech“ a „medium-tech“

- Vyšší využití obnovitelných, příp. i druhotných zdrojů energie

Ohrožení

- Dlouhodobější trvání současné ekonomické recese v hlavních oblastech světového hospodářství
- Přetrvávající nízká vymahatelnost práva
- Rostoucí závislost české ekonomiky na činnosti kapitálově silných nadnárodních korporací
- Rostoucí zahraniční konkurence na světových trzích především ze strany levných výrobků přicházejících z asijských zemí
- Vnější „šoky“ způsobené růstem cen ropy na světových trzích, cen energie a ostatních surovin
- Závislost exportně zaměřených odvětví průmyslu na cyklech hospodářského vývoje v zemích EU
- Riziko vzniku duální ekonomiky (regionální a sektorové)
- Pomalá reakce vzdělávacího procesu na potřeby znalostní společnosti
- Zaostávání efektivity v transferu výsledků VaV do průmyslové praxe oproti praxi vyspělých zemí eurozóny
- Nízká mobilita na trhu práce v oblasti vysoce kvalifikovaných a vědeckotechnických profesí
- Nedostatečná provázanost a malý transfer výsledků VaV na průmyslovou výrobu a na rozvoj průmyslových služeb
- Pomalá reakce pracovišť VaV a inovačních podniků na možnosti uplatnění v nových oborech a směrech aplikovaného výzkumu (nanotechnologie, biotechnologie, netradiční obnovitelné zdroje energie, genetika, ...)

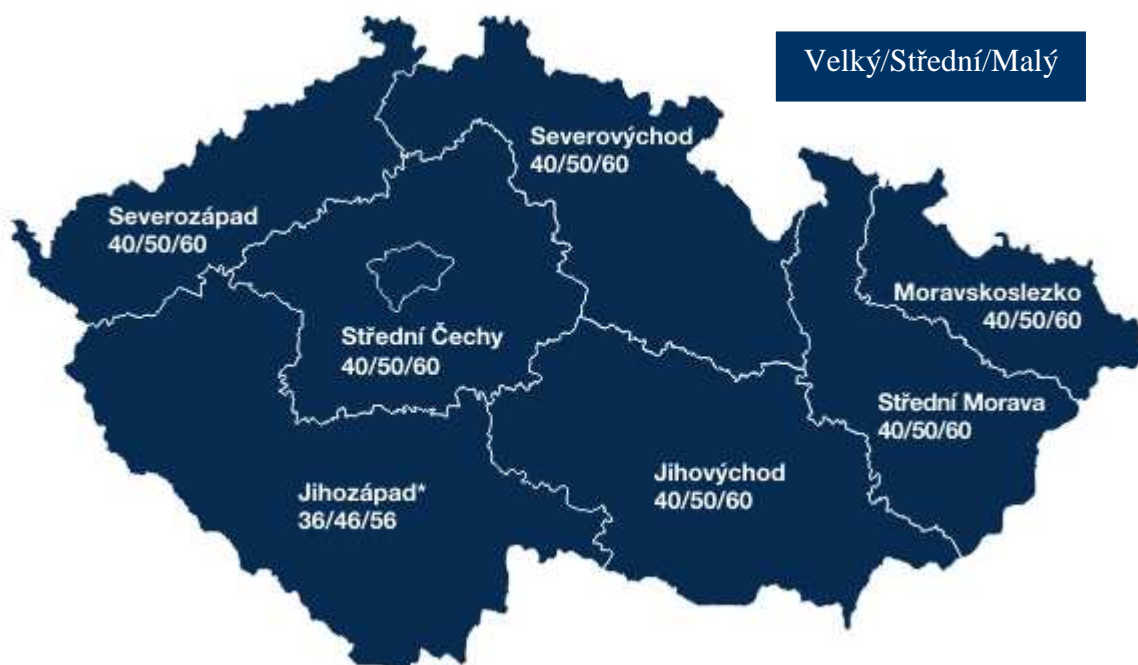
Příloha N

Specifické cíle a Prioritní osy OP Podnikání a inovace

Globální cíl OPPI	Specifický cíl prioritní osy	Prioritní osa	Oblast podpory
„Zvýšit do konce programovacího období konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy“	Zvyšovat motivaci k zahájení podnikání, zintenzivnit aktivitu malých a středních podniků a vytvářet podmínky pro využití nových finančních nástrojů pro zahájení podnikání	1. Vznik firem	1.1 Podpora začínajícím podnikatelům 1.2 Využití nových finančních nástrojů
	Zvýšit konkurenceschopnost podniků zaváděním nových výrobních technologií, zintenzivnit rozvoj informačních a komunikačních technologií a služeb pro podnikání	2. Rozvoj firem	2.1 Bankovní nástroje podpory MŠP 2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb
	Zvýšit účinnost užití energií v průmyslu a využití obnovitelných, případně i druhotných zdrojů energie (vyjma podpory spaloven)	3. Efektivní energie	3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie
	Posílit inovační aktivity podniků (zavádění inovací technologií, výrobků a služeb)	4. Inovace	4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků 4.2 Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj
	Povzbudit spolupráci sektoru průmyslu se subjekty z oblasti výzkumu a vývoje, zkvalitnit infrastrukturu pro průmyslový výzkum, technologický vývoj a inovace, zefektivnit využití lidského potenciálu v průmyslu a zkvalitnit podnikatelskou infrastrukturu	5. Prostředí pro podnikání a inovace	5.1 Platformy spolupráce 5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů 5.3 Infrastruktura pro podnikání
	Zintenzivnit rozvoj poradenských a informačních služeb pro podnikání	6. Služby pro rozvoj podnikání	6.1 Podpora poradenských služeb 6.2 Podpora marketingových služeb
	Vytvořit institucionální, technické a administrativní podmínky pro realizaci operačního programu	7. Technická pomoc	7.1 TP při řízení a implementaci OPPI 7.2 Ostatní TP

Zdroj: Národní rozvojový plán ČR pro léta 2007–2013

**Regionální mapa intenzity veřejné podpory pro období
1.1. 2007 – 31.12. 2013**

Zdroj: CzechInvest

* Jihozápad (1. 1. 2007 - 31. 12. 2010)	56 %	46 %	36%
Jihozápad (1. 1. 2011 - 31. 12. 2013)	50 %	40 %	30%

Příloha P

Finanční prostředky státního rozpočtu použité na podporu malého a středního podnikání v letech 1998 - 2007

instituce	1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	mil.Kč	%	mil.Kč	%	mil.Kč	%	mil.Kč	mil.Kč	mil.Kč	%	mil.Kč	%	mil.Kč	%	mil.Kč	%	mil.Kč	%	mil.Kč	%
Programy MSP (CMZRB)	1060	47,4%	1536	57,1%	2053	55,3%	1947	54,8%	1583	41,8%	1929	48,0%	1637	41,7%	1270	29,8%	1200	20,5%	220	5,3%
Programy v NUTS 2					128	3,4%	295	8,3%	144	3,8%	75	1,9%	77	2,0%	55	1,3%	70	1,2%	77	1,8%
REKONSTRUKCE (CMZRB)	574	25,7%	186	6,9%	62	1,7%			60	1,6%	250	6,2%					0	0,0%	0	0,0%
MPO - TECHNOS +PARK	164	7,3%	182	6,8%	222	6,0%	94	2,6%	30	0,8%	17	0,4%					0	0,0%	0	0,0%
MPO - ALIANCE															8	0,2%	9	0,2%	7	0,2%
MPO PORADENSTVÍ	9	0,4%	16	0,6%	23	0,6%	9	0,3%	29	0,8%	30	0,7%	34	0,9%	26	0,6%	31	0,5%	0	0,0%
MPO DESIGN			1	0,0%	5	0,1%	8	0,2%	10	0,3%	9	0,2%	11	0,3%	8	0,2%	12	0,2%	10	0,2%
MSP pro 6 rámc. prog. EU (VÝVOJ)															1	0,0%	3	0,1%	1	0,0%
Operační programy SOP (do r. 2003) OPPP a OPPI							116	3,3%	78	2,1%	146	3,6%	27	0,7%	207	4,9%	967	16,5%	460	11,0%
MPO výzkum	184	8,2%	325	12,1%	474	12,8%	314	8,8%	368	9,7%	460	11,5%	735	18,7%	889	20,9%	1132	19,3%	1233	29,5%
MPO zahraniční výstavy	78	3,5%	107	4,0%	115	3,1%	56	1,6%	48	1,3%	84	2,1%	98	2,5%	92	2,2%	131	2,2%	135	3,2%
průmyslové zóny			167	6,2%	393	10,6%	521	14,7%	1277	33,7%	855	21,3%	1042	26,6%	1367	32,1%	1607	27,4%	1666	39,8%
program podpory subdávatelů							21	0,6%	20	0,5%	34	0,8%	21	0,5%	15	0,4%	25	0,4%	4	0,1%
Technologie															34	0,8%	76	1,3%	0	0,0%
Rámcové programy													30	0,8%	50	1,2%	42	0,7%	124	3,0%
MPO energetika	168	7,5%	133	4,9%	133	3,6%	40	1,1%	19	0,5%	30	0,7%	14	0,4%	27	0,6%	13	0,2%	13	0,3%
Informační místa													115	2,9%	90	2,1%	105	1,8%	0	0,0%
MPO - MARKETING (mimo OPPP)			35	1,3%	64	1,7%	67	1,9%	64	1,7%	70	1,7%	69	1,8%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
MPO - MALE PŮJČKY					37	1,0%	60	1,7%	50	1,3%					0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
MMR -Pohraničí											20	0,5%	4	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
SROP cest. ruch															112	2,6%	203	3,5%	3	0,1%
víceletý program EU pro podniky a podnikání - MĀP					6	0,2%	6	0,2%	7	0,2%	7	0,2%	9	0,2%	0	0,0%	7	0,1%	0	0,0%
celkem	2237	100,0%	2688	100,0%	3715	100,0%	3554	100,0%	3787	100,0%	4016	100,0%	3923	100,0%	4255	100,0%	5857	100,0%	4183	100,0%

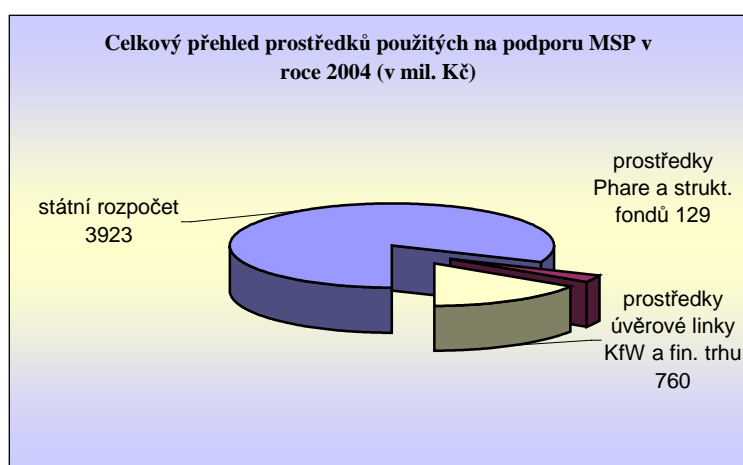
Zdroj: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2007

Příloha Q

Celkový přehled prostředků použitých na podporu malého a středního podnikání v roce 2004 v mil. Kč

Programy	Státní rozpočet	Prostředky Phare a struk. fondů	Prostředky úvěrové linky KfW ³⁴ a fin. trhu	Celkem
Programy MSP (ČMZRB)	1 637	15	688	2 340
program NUTS 2	77			77
MPO - ČEA	14			14
MPO – zahraniční výstavy	98			98
MPO – výzkum	735			735
MPO – MARKETING	69			69
MPO – DESIGN	11			11
MPO - PORADENSTVÍ	34			34
program Pohraničí	4	12		16
průmyslové zóny	1 042			1 042
Program podpory subdodavatelů	21	21		42
Rámcové programy	30			30
Informační místa	115			115
OPPP	27	81	72	180
Víceletý program EU pro podniky a podnikání včetně EIC	9			9
celkem	3 923	129	760	4 812

Zdroj: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2004

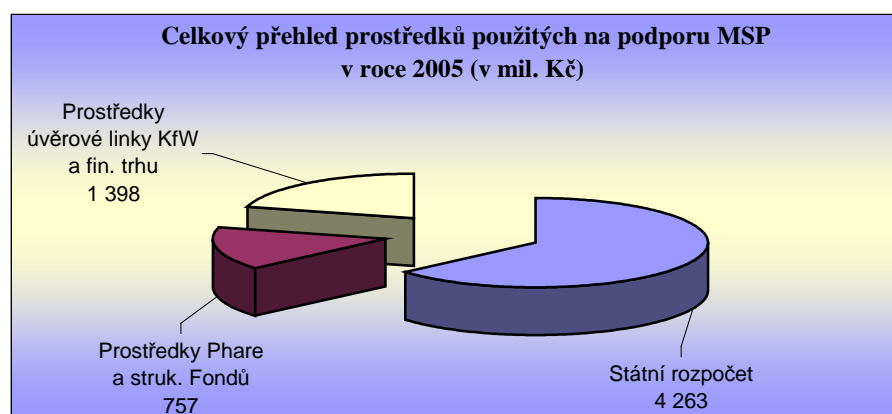
³⁴ úvěrová linka od německé banky Kreditanstalt für Wiederaufbau

Příloha R

Celkový přehled prostředků použitých na podporu malého a středního podnikání v roce 2005 v mil. Kč

Programy	Státní rozpočet	Phare, struk. fondy, komunit. program	Prostředky úvěrové linky KfW a fin. trhu	Celkem
Programy MSP (ČMZRB)	1 270 *	2	1 030	2 302
program MMR region.	167			167
MPO - ČEA	27			27
MPO – zahraniční výstavy	92			92
MPO – výzkum	889			889
MPO – ALIANCE	8			8
MPO – DESIGN	8			8
MPO - PORADENSTVÍ	26			26
program MSP pro 6.rámc. prog. EU	1			1
průmyslové zóny	1 367			1 367
Program podpory subdodavatelů	15			15
Technologie	42	127		169
Rámcové programy	50			50
Informační místa	90			90
OPPP	207	621	368	1 196
SROP	4			4
MAP		7		7
celkem	4 263	757	1 398	6 418

Zdroj: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2005

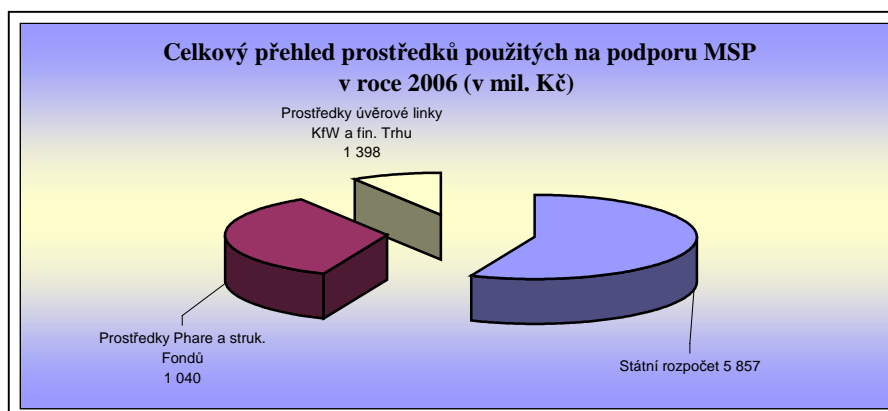
*včetně 516 mil. Kč ze splátek úvěrů poskytnutých ze státního rozpočtu v předchozích letech

Příloha S

Celkový přehled prostředků použitých na podporu malého a středního podnikání v roce 2006 v mil. Kč

Programy	Státní rozpočet	Phare, struk. fondy	Prostředky finančního trhu	Celkem
Programy MSP (ČMZRB)	1 200 *		562	1 762
Programy v NUTS II	70			70
MPO – ALIANCE	9			9
MPO - PORADENSTVÍ	31			31
MPO – DESIGN	12			12
program MSP pro 6.rámc. prog. EU	3			3
OPPP	967	2 899	373	4 239
MPO – výzkum	1 132			1 132
MPO – zahraniční výstavy	131			131
průmyslové zóny	1 607			1 607
Program podpory dodavatelů	25			25
Technologie	76	242		318
Rámcové programy	42			42
MPO - ČEA	13			13
Informační místa	105			105
SROP	224	467		691
Cest. ruch	203			203
MAP	7			7
celkem	5 857	3 608	935	10 400

Zdroj: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2006

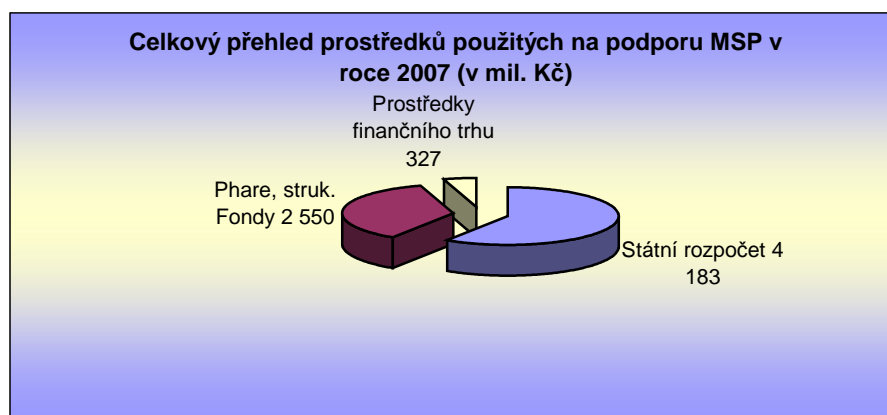
* včetně 539 mil. Kč ze splátek úvěrů poskytnutých ze státního rozpočtu v předchozích letech

Příloha T

Celkový přehled prostředků použitých na podporu malého a středního podnikání v roce 2007 v mil. Kč

Programy	Státní rozpočet	Phare, struk. Fondy EU	Prostředky fin. trhu (ČMZRB)	Celkem
Programy MSP (ČMZRB)	220 *	92		312
Programy v NUTS II	77			77
MPO – ALIANCE	7			7
MPO – DESIGN	10			10
program MSP pro 7. rámc. prog. EU (VÝVOJ)	1			1
OPPP+OPPI	460	1790	327	2 577
MPO – výzkum	1 233			1 233
MPO – zahraniční veletrhy a výstavy	135			135
průmyslové zóny	1 666			1 666
Program podpory dodavatelů	4			4
Rámcové programy	124			124
MPO - energetika	13			13
SROP	230	668		898
Cest. ruch	3			3
celkem	4 183	2 550	327	7 060

Zdroj: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2007

* včetně 50 mil. Kč ze splátek úvěrů poskytnutých ze státního rozpočtu v předchozích letech